

özgürlük için.com e-dergi

identi.ca

Bir özgür ağ servisi

Frescobaldi

KDE4'te bir müzisyen

**Yenilenen Yüzüyle
Xfce**

Röportaj: Onur KÜÇÜK

**"Pardus 2009'u daha
çıkmadan kurdum."**

Pardus 2009 Özel Sayısı

04-11.	Haberler
12.	Felsefi Açısından Özgür Yazılım Lisansları
13-18.	Identi.ca: Bir Özgür Ağ Servisi
19-21.	Windows'ta Kurulum CD'si Yazmak
22-27.	Pardus Nasıl Kurulur?
28-30.	Pardus 2009'da İlk Ayarlar
31-33.	Pardus 2009'u Güncel Tutun
34-39	KDE4'te Masaüstü Ayarları
40-44.	Pardus 2009 KDE4 Yenilikleri
45-47.	KDE4'te Görünüm Ayarları
48-49.	Simge Setinizi Değiştirebilirsiniz
50-51.	Etkileşimli Resim Kırpma
52-53.	Özel Karakterleri Kullanmak
54-55.	Resimlere Özgürlük: Gwenview
56-58.	Inkscape Dersleri - 3
59-61.	Ave Caesar, Morituri te salutant!
62-65.	Yenilenen Yüzüyle Xfce
66-67.	KDE4'te Bir Müzisyen: Frescobaldi
68-76.	Röportaj: Onur KÜÇÜK
77-79.	Bir Bestecinin Eser Yolculuğu
80.	Son Sayfa

Bu sayının editörü:

Coşkun AKTAŞ

Bu sayıda katkıda bulunanlar:

Abdurrahman Olğaç, Ahmet Hiçyılmaz,
A. Murat Eren, Akın Ömeroğlu,
Ali Erkan İmrek, Ali Işingör,
Aydın Gündüz, Deniz Ege Tunçay,
Doğan Yorgan, Ercan Kuru,
Erkan Tekman, Eyüp Ersan Sülün,
Fahri Dönmez, Gizem Belen,
Gökmen Gorgen, Gökdeniz Karadağ,
Gözde Orgun, Hakan Hamurcu,
Koray Löker, Kubilay Kocabalkan,
Ömer Taban, Server Acim,
Sezai Yeniay, Süha Ahmet Aktaş,
Utku Aydın

Tasarım:

artistanbul

(Pınar Eskikan ve Deniz Ege Tunçay)

Özgürlükçin e-dergisi,

Creative Commons

(by-nc-sa) 3.0 ile lisanslanmıştır.

Pardus ismi ve logosu,

TÜBİTAK UEKAE'nin tescilli markasıdır

Bu yayın, Özgürlükçin topluluğu tarafından
hazırlanmaktadır.

Pardus'a Nasıl Geçilir?

Yıl 2008 aylardan mart ama o soguk kış günlerinden biri değil. Hava güzel. Evdeki bilgisayarım virüsler cirit atıyor. Kızım bilgisayarı kullanamadığından şikayetçi. Sıkıntı içindeyim. Bilgisayarı satın aldığım firma iflas etmiş. Donanımlar garantili, ben bilgisayarımı garanti kapsamı dışında bırakmadan işletim sistemini nasıl kurtarabilirim derdindeyim.

Birden aklıma Almanların Suse yazılımı geldi. Yıllar önce almıştım. Bilgisayarım eski olduğu için kuramamıştım. Yeni bilgisayarına kurma girişiminde bulundum. Donanımların hepsi yeni olduğundan kurmadı tabii ki. Sonra işyeri doktorumun övgüyle bahsettiği, benimse hadi ordan canım dediğim Pardus aklıma geldi.

İlk iş başka bir bilgisayardan Pardus hakkında Google'da bilgi toplamak oldu. Kafama yattı. İndirip denesene be oğlum dedim kendi kendime. Başladım Pardus 2007/3 iso dosyasını indirmeye. Sonra üç ya da dört cd harcadım Pardus'u yazdırmak için. Kurulum aşamasında hiç zorlanmadım. Bu beni sevindirdi. Hemen kurcalamaya başladım. Programları gördükçe sevincim arttı. En önemlisi virüslerden kurtulmuşum. Artık özgürdüm. Üstelik Özgürlükçün diye bir site vardı; oraya da üye olmalıydım, özgür olanlar gibi. Eksik iş yapmayı sevmem o zaman eksik olanları tamamlamalıydım. Ben de tamamladım. Böylece özgürlük bir kat daha arttı.

Aramızda kimbilir kaç kişi bu hikayelere benzer hikayeler yaşamıştır. Benim Pardus'la tanışmam yukarıdaki şekilde oldu. Her Pardus kullancısının üç aşağı beş yukarı yaşadığı gibi. Aradan bir buçuk yıl geçmiş.

Bu ay e-dergimizin konusu olarak Pardus 2009 seçtik. Açıkçası konu beni korkuttu. Artistanbul ekibinden yardımcı olmalarını rica ettim. Sağolsunlar her konuda yardımcı oldular. 17 Temmuz 2009 tarihinde Pardus FTP sunucularından özgürlüğe bir hediye verildi. Bu hediye aynı gün onbinlerce bilgisayarda baş köşeye kuruldu. Dergimizin Pardus'un eski sürümlerinden 2009 sürümüne, diğer işletim sistemlerinden Pardus'a geçişlere bir rehber olması için çalıştık. Umarım başarılı olmuşuzdur.

Dergimizde Pardus kullanmamış birisine rehber olacak tüm konulara yer vermeye çalıştık. Pardus CD'si nasıl yazılırdan kurulumuna, ilk ayarlarından güncellemeye, KDE 4'ün ince ayarları, görünüm ayarları ve yeniliklerine kadar. Openoffice.org Türkiye ekibi her zamanki gibi dergimizde. Inkspace dersleri, oyun inceleme bölümü, özgür ağ servisi identica ve paket tanıtımları da devam etmekte.

Pardus 2009 sürüm yöneticisi Onur KÜÇÜK ile yapılan röportajı da ilgiyle okuyacağınızı düşünüyorum.

Besteci Server ACİM bir bestecinin eser yolculuğunun özgür yazılımlarla olan ilişkisini anlatmakta makalesinde.

Bu sayıda katkıda bulunan arkadaşlarıma, Artistanbul ekibine ve bizlere bu e-derginin yazılmasını sağlayan Pardus topluluğuna çok teşekkür ederim. Dünyaya pencerelerden bakmayı bırakanların hızla çoğaldığı, özgürlüğün tüm güzellikleriyle yaşandığı günleri görmek dileğiyle.

Hepinize keyifli dakikalar.

Pardus 2009 Duyuruldu!

TÜBİTAK UEKAE bünyesinde geliştirilen ve herkesin kolayca kurup kullanabileceği, Linux tabanlı bir işletim sistemi Pardus'un son sürümü Pardus 2009, kullanıcılarla buluştu. Pardus 2009'un Kurulum CD'sinde bir masaüstü kullanıcısının gereksinim duyacağı her türlü yazılım bulunuyor. Pardus 2009, bilgisayar teknolojileri hakkında temel bilgiye sahip olan ve kişisel bilgisayarlarını klasik ihtiyaçları için kullanabilen tüm kullanıcıları hedefliyor.

Pardus Projesi'nin daha hızlı, kaliteli ve yepyeni bir masaüstü deneyimi sunan son sürümü Pardus 2009, kullanıcılarla buluştu.

YALI ve PiSi'de yapılan iyileştirmeler ile kurulum hızı iki kat artan Pardus 2009, ortalama 15 dakikada kurulabiliyor. Ayrıca kurulu sistemde son yapılan güncellemeleri geri almak, silinen önyükleyiciyi tekrar yüklemek gibi kurtarma ve sorun giderme işlemleri de yeni YALI ile yapılabilir.

Geliştirilen önbellek sistemi ile Paket Yöneticisi ve PiSi artık çok daha hızlı çalışıyor. PiSi'nin paketleme sisteminde yapılan iyileştirmelerle artık paketler ortalama %20 daha az yer kaplıyor. Öntanımlı olarak delta paket desteğinin açık olduğu Pardus 2009'da paket kurma ve

güncelleme işlemleri daha az ağ bağlantısı kullanıyor ve çok daha hızlı yapılıyor. Paket bileşenlerindeki değişiklikler ile artık Paket Yöneticisi'nde istenen araçları bulmak da çok daha kolay.

Sorunsuz ve hızlı bir açılış

Pardus kullanan sistemlerin açılışı YALI'da güncellemeler ve açılış sisteminde yapılan iyileştirmelerin yanı sıra, temel teknolojileri olan PiSi ve COMAR'a eklenen yeni özellikler sayesinde çok daha hızlı gerçekleşiyor. Pardus 2009'un yeni özellikleri arasında uzak dosya sistemleri altyapısı için yapılan iyileştirmeler de göze çarpıyor.

Bağlanılan ağı hızlı bir şekilde değiştirebilen Ağ Plasma Programcığı ile sistem servislerini yönetme ve durumlarını masaüstünden takip etmeye yarayan Servis Plasma Programcığı da Pardus 2009 için yeni hazırlanan araçlar arasında yer alıyor. Bütün Pardus yönetim araçlarının yeni KDE4 teknolojileri ile uyumlu çalışacak şekilde gözden geçirilmiş ve iyileştirmeler yapılmış sürümleri de Pardus 2009'da dikkat çekiyor.

Üstün dosyalama sistemi

Pardus için yapılan geliştirme ve iyileştirmeleri içeren en son kararlı KDE sürümü KDE4, Pardus 2009 ile öntanımlı olarak geliyor. Ayrıca tüm KDE yazılımları da yeni KDE ile uyumlu en güncel sürümleri ile Pardus depolarında yer alıyor.

Her bileşenin masaüstünde herhangi bir yere konumlanabildiği ve özelleştirilebildiği Plazmoid teknolojisi, masaüstü ile tam uyumlu Strigi arama teknolojisi, masaüstü ortamı ile bütünleşik efektler ve uzaktan erişim gibi pek çok özellik içeren yeni nesil dosya sistemi yöneticisi Dolphin, kullanıcıları bekleyen yeniliklerden birkaçı.

Yeni nesil dosya sistemi Ext4 de Pardus 2009 ile birlikte öntanımlı dosya sistemi olarak geliyor. Ext3 ile kıyaslandığında dosya sistemi yetenekleri açısından çok daha üstün olan Ext4, aynı zamanda Ext3'ten çok daha hızlı çalışıyor. Yepyeni Pardus aracı Sistem Yöneticisi ise sistem genelinde klavye haritası, sistem dili, zaman dilimi gibi temel ayarların çok daha rahat yapılabilmesini sağlıyor.

Pardus, teknolojilerindeki yeniliklerin yanında birçok güncellemeyi de içeriyor:

- KDE 4.2.4
- Linux çekirdeği sürüm 2.6.30.1
- OpenOffice.org ofis araç seti 3.1.0.6
- Firefox internet tarayıcı 3.5.1
- Gimp 2.6.6
- Xorg 1.6.2
- Python 2.6.2
- Texlive 2008
- GCC 4.3.3

Neden Pardus 2009?

Herkesin kolayca kurup kullanabileceği, Linux tabanlı bir işletim sistemi olan Pardus 2009, kullanıcıya bir işletim sistemiyle yapılabilecek her şeyi sunuyor. Hızlı, güvenli ve kararlı altyapısı ile Pardus 2009, kullanıcılar için özgür yazılımın kapılarını ardına kadar açıyor. Pardus 2009, bilgisayar teknolojileri hakkında yüzeysel bilgiye sahip olan, kişisel bilgisayarlarını klasik ihtiyaçları için kullanabilen ve yapmak istedikleri için hangi uygulama ya da donanımı kullanacağını seçebilen "bilişim okur yazarı" tüm genel kullanıcıları hedefliyor. Pardus 2009 kullanmak için kullanıcının bir sistemin arka planının nasıl çalıştığı hakkında fikir sahibi olması gerekmiyor, sadece ihtiyacına yönelik uygulamayı bulabilmesi ve kullanabilmesi yetiyor.

Pardus 2009 daha yeni

Pardus 2009, kullanıcılara daha önce yaşadıkları masaüstü deneyimlerinden çok daha fazlasını yaşatacak özgür bir masaüstü ortamı olan KDE 4.2 ile birlikte geliyor. İhtiyacı olan her şeyi kullanıcının elinin altına getiren KDE, son derece hızlı ve verimliliği artırıcı bir çalışma alanı sunuyor. KDE içinde temel masaüstü ihtiyaçlarını karşılayan her türlü araç sunuluyor. Pardus 2009 içinde kullanılan KDE 4.2 sürümünün en ilgi çekecek parçalarından biri ise plazma programcıkları. Kullanıcı, Pardus 2009 ile kurulu gelen yüzlerce plazma aracından birini seçerek, bilgisayarının masaüstüne yeni işlevler katabiliyor. Hava durumu,

not kağıtları veya RSS aboneliklerini masaüstünden takip edebiliyor, hatta masaüstüne analog saat bile ekleyebiliyor.

Pardus 2009 daha kolay

Pardus 2009'un kurulumundan sonra kullanıcıyı karşılayan Kaptan programı, artık eskiye oranla çok daha becerikli. Kullanıcı, Kaptan ile masaüstünü yapılandırabiliyor, görev çubuğunun yerini, duvar kağıdı ve temasını seçebiliyor, kolayca İnternet bağlantı ayarlarını yapabiliyor. Akıllı arama seçenekleri ve çevrimiçi Pardus'a ilk adım turunu da içeren Kaptan, kullanıcıya yüzlerce özgür yazılımı içeren Pardus katkı deposunu sistemine ekleme olanağı da tanıyor.

Kullanıcının bilgisayarını daha kolay kullanmasını ve yönetmesini amaçlayan çok sayıda özgün teknolojiyle donatılan Pardus 2009, kablolu veya kablosuz ağlara bağlanmak ise diğer işletim sistemlerine göre çok daha kolay. Kullanıcı, bu yönetim araçlarının hepsini ve daha fazlasını 2009 sürümü ile birlikte daha da gelişen yönetim arayüzlerinde bulabiliyor. Gelişmiş ağ yöneticisiyle oluşturulan profillerde farklı bağlantılar için sabit IP, farklı DNS sunucusu gibi farklı ayarlara tek bir tuşla geçilebiliyor.

Pardus 2009 daha hızlı

Pardus kullanıcıya, paket depolarında bulunan binlerce yazılımın tek bir tıkla bilgisayara kurulabilmesi olanağını da sunuyor. Bu yazılımlar, hiçbir ayar yapmadan ve uğraşmadan, PiSi

paketlerinin paket yöneticisini kullanarak, tek tuşla bilgisayara yüklenebiliyor. Kullanıcıya tek kalan ise çalıştırmak oluyor.

Pardus 2009 ile gelen en devrimci yeniliklerden biri de Pardus yazılım depolarından yapılacak güncellemeler için tüm bir yazılımın baştan indirilmesine gerek kalmaması. Örneğin, kullanıcının MP3 dinlediği programın yeni bir sürümü çıktı. Yeni sürümü İnternet'te aramak, bulmak, eski sürümü kaldırmak ve yeni sürümü kurmak için bir sürü "next" tuşuna basmaya gerek kalmıyor. Pardus Paket Yöneticisi, tüm güncellemeleri kullanıcının ayağına getiriyor. Üstelik bütün programı yeniden indirmeye de gerek yok, çünkü eski sürüm ile yeni sürüm arasındaki farkı, yani küçük bir delta dosyasını indirmek yeterli oluyor. Pardus 2009'un bu yeni özelliğiyle,

güncellemeler yüzde 90'a varan oranlarda küçülüyor. Bir başka deyişle Pardus 2009, kotalı İnternet kullanıcısının limitlerini de koruyor.

Pardus 2009 tam donanımlı

Pardus 2009 Kurulum CD'sinde bir masaüstü kullanıcısının gereksinim duyacağı her türlü yazılım bulunuyor. İnternet araçları, ofis paketi, her tür görsel müzik, film için oynatıcı ve düzenleyiciler, oyunlar ve daha birçok şey. Dünyanın en çok tercih edilen özgür ofis paketi OpenOffice.org, CD/DVD yazıcısı K3b, profesyonel grafik düzenleyicisi Gimp, İnternet tarayıcısı Mozilla Firefox, Pardus 2009'la beraber geliyor.

Pardus 2009'u hemen indirmek için Pardus [ftp sunucularına](#) uğrayabilirsiniz.

Chrome OS Windows'a Rakip

Tamamen açık kaynak kodlar üzerine kurulacak olan Google Chrome OS, netbook pazarını sarsacak gibi. Google'ın resmi blogunda Google ürün yönetimi başkan yardımcısı Sundar PICHAİ'i Chrome OS ile ilgili şu notları tuttu:

"Google Chrome projesini başlattığımızdan beri dokuz heyecanlı ay geçti. Şimdiden 30 milyonun üzerinde İnternet kullanıcısı Google Chrome kullanıyor. Biz Google Chrome'u İnternet'te araştırma yapan, e-postalarını kontrol eden, haberleri takip eden, İnternet kullanıcıları için tasarladık. Ancak tarayıcıların çalıştığı işletim sistemleri İnternet'in olmadığı bir tarihte tasarlandı. Bu sebeple biz bugün Google Chrome tarayıcısının tabii bir eklentisi olan 'The Google Operating System (Google İşletim Sistemi) Projesi'nin başladığını [duyuruyoruz](#).

Bizim gayretimiz işletim sistemlerinin aslında nasıl olması gerektiğine tekrar kafa yormak. Google Chrome OS, açık kaynak kodlu ve hafif bir işletim sistemi olarak başlangıç için netbookları hedefleyecek. Bu yıl içinde sistemin kodlarını açacağız ve 2010 yılının ikinci yarısında Google Chrome OS yüklü netbooklar kullanıcıların hizmetine sunulacak. Kısa süre içinde de özgür yazılım dünyasıyla çalışmaya başlayacağız. Bu şekilde herkes ne yapmaya çalıştığımızı anlayabilir.

Hız, basitlik ve güvenlik Google Chrome OS'da ilk göze çarpan özellikler olacak. Sistemi hızlı ve hafif bir biçimde başlatılıp birkaç saniye içinde sizi İnternet ile buluşturması için tasarlıyoruz. Kullanıcı arayüzü Google Chrome tarayıcısında yaptığımız gibi sizi engellemeyecek basit

bir şekil alacak. Temellere ineceğiz ve işletim sistemlerinin alışılmış güvenlik yapısını yeniden inşa edeceğiz. Bu şekilde kullanıcılar virüs ve diğer zararlı yazılımlarla birlikte güvenlik güncelleştirmeleriyle uğraşmak zorunda kalmayacaklar.

Google Chrome OS, ARM işlemcilerle birlikte x86 sistemlerde de çalışacak ve birden fazla OEM ile pazara sunulacak. Yeni bir pencereleme sistemine sahip bir Linux çekirdeği üzerine inşa edilecek olan Google Chrome OS'da tüm web tabanlı uygulamalar otomatik olarak çalışacak ve yeni uygulamalar istediğiniz web teknolojisi ile yazılabilecek.

Google Chrome OS, Android'den farklı olarak geliştirilen yeni bir proje.. Projenin netbooklar'dan masaüstü sistemlere kadar

geniş bir kullanım alanı olacak. Google Chrome OS ve Android sistemlerinin yollarının kesiştiği noktalar elbette olacak. Biz bunun yararlı olacağına inanıyoruz. Yapacak çok işimiz var ve bu işin üstesinden gelmek için özgür yazılım dünyasının yardımına çok ihtiyacımız var. "

Anlaşılan o ki, Google, Netbook'lar gibi, düşük sistem özelliklerine sahip bilgisayarlarda pek çok işi daha performanslı yapabileceğimiz, web uygulamalarını daha iyi kullanabileceğimiz bir işletim sistemi hedefliyor.

Kaynak: [Google Blog](#)

Açık Kaynak Yüksek Lisansı

Portekiz'deki Lizbon Üniversitesi Enstitüsü, açık kaynak yazılım üzerine yüksek lisans programlarını başlattı. Bir yıl sürecek olan bu eğitim, eylül ayında başlayacak.

Açık kaynak yazılımlar üzerine yapılacak yüksek lisansın (MOSS - Master in Open Source Software), bilgisayar bilimleri, ekonomi ve hukuk alanında verilmesi planlanıyor. Bu lisansların odak noktası, genel kabul görmüş GNU/Linux, PHP ya da özgür içerik yönetim sistemleri gibi açık kaynak teknolojiler üzerine kurgulanması.

21 Eylül 2009 ile 31 Temmuz 2010 tarihlerini kapsayan programın içeriğinde, "açık kaynak işletim sistemlerinin temeli", "açık kaynak yazılım geliştirmeye giriş" ve "açık kaynak iş modeli ve ekonomik sorunları" gibi dersler yer alacak.

Bu yüksek lisans eğitimiyle, isteyen öğrenciler açık kaynak yazılımlar üzerine uzmanlaşabilecek. MOSS'un İnternet sayfasına göre, bu eğitim yarı zamanlı öğrencileri de hedef alıyor. Profesörler ve öğretmenler Portekiz'in açık kaynak

topluluğunda aktif rol alan insanları içeriyor. Örnek olarak, öğretmenlerden biri olan ve 6-9 yaş arası 500 bin öğrenci için Linux uyumlu dizüstü bilgisayar üreten Caixa Magica Software şirketinin kurucusu olan Paulo TREZENTOS gösterilebilir. Bir diğer öğretmen Carlos SERRAO ise Lizbon Üniversitesi Enstitüsü'nde Açık Kaynak Web Uygulamaları Güvenlik Projesi'nin başında bulunuyor.

MOSS'un İnternet sayfasına göre, açık kaynak yazılımlar üzerine yapılacak olan

yüksek lisans, Bilim ve Yüksek Eğitim Bakanlığı tarafından kabul ediliyor.

Gelecek birkaç yıl içerisinde Katalonya Açık Üniversitesi ile yapılacak işbirliğiyle, İspanya'da da benzer bir yüksek lisans eğitimini yapmak mümkün olacak.

Kaynak: [OSOR](#)

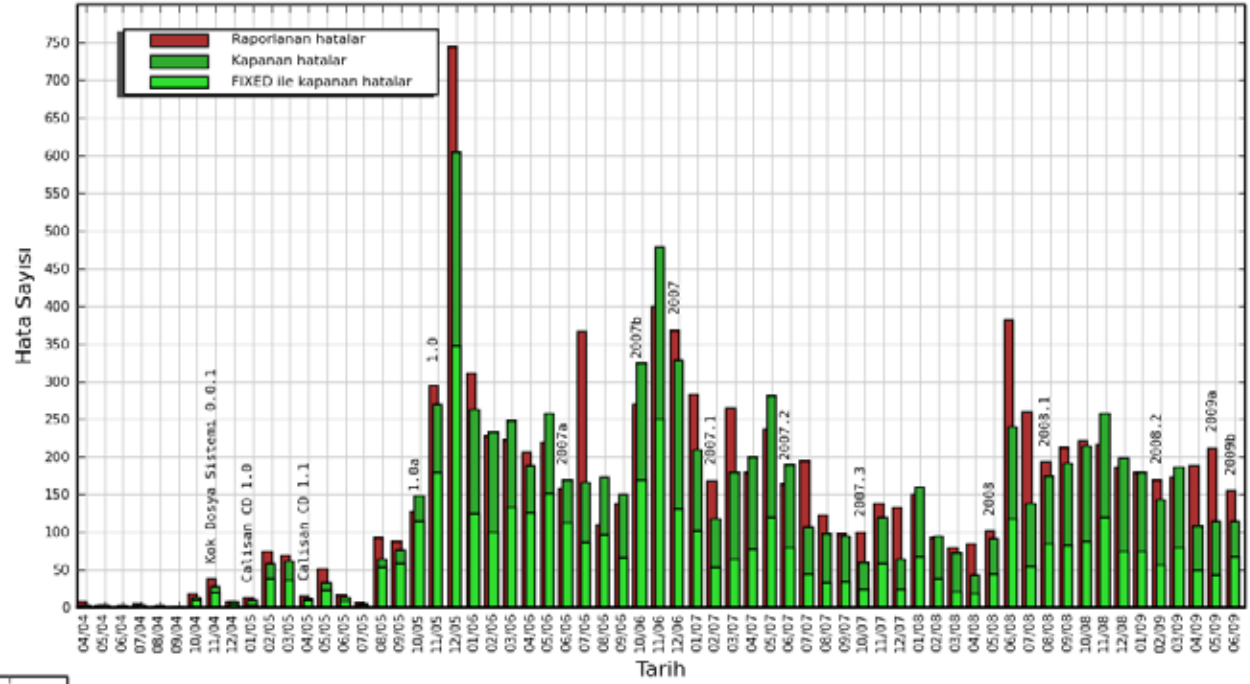
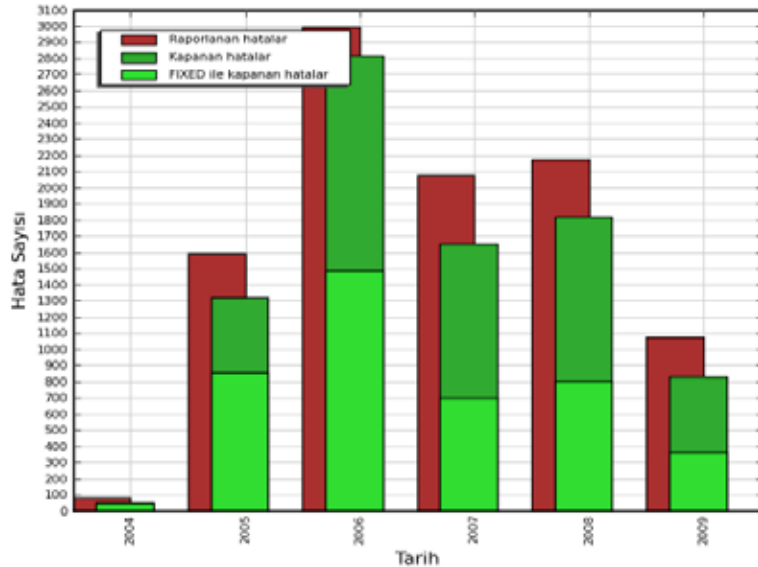

Instituto Superior de Ciências do Trabalho e da Empresa

Bugzilla'da Neler Oluyor?

Özgür yazılım projelerini kapalı kaynak kodlu yazılımlardan ayıran önemli özelliklerden biri o yazılım kullanan kişilerin tespit ettikleri hataları ya da iyileştirme taleplerini doğrudan yazılımın geliştiricileriyle paylaşabilmesidir. Bu sayede kapalı kaynak kodlu programlarda aylar hatta yılları bulan hata düzeltme süreçleri, özgür yazılım projelerinde günler içinde çözülebiliyor. Hata raporlamanın bir diğer güzel yanı, hatayı farkedene ve bildirip çözümüne katkı sunan kullanıcı sayesinde, hatadan muzdarip diğer kullanıcıların sorunlarının da çözülmesi.

Pardus Projesi ilk gününden bu yana, hata.pardus.org.tr adresindeki Bugzilla hata takip sistemi aracılığıyla Pardus bileşenlerine ilişkin hataların bildirilmesine ve takip edilmesine olanak sağlıyor. Geçtiğimiz haftalarda 10.000'inci hatayı da geride bırakan hata takip sistemimizin geçmişine ilişkin bir araştırma yapmak

istedik. Çekirdek ekipte de bir dönem görev alan sevgili Ahmet Murat EREN (namı diğer "Meren") tarafından hazırlanan istatistik ve grafiklerle birlikte geçmişten bugüne hata takip sistemimizi inceleyeceğiz.

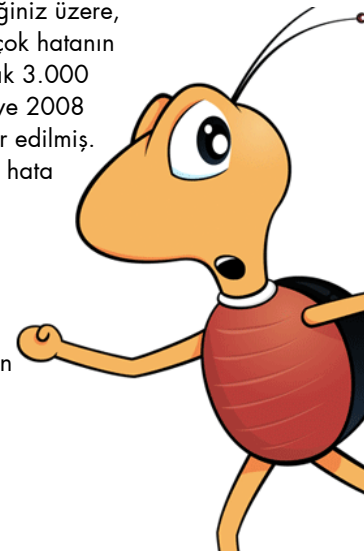
Bugün Bugzilla İçin Ne Yaptın?

Nisan 2004 yılında açılan ama Pardus'un kök dosya sisteminin kamuya paylaşıldığı tarih olan Kasım 2004'e kadar çok hareketin yaşanmadığı bir alan olan hata takip sistemi, bu tarihten itibaren yavaş yavaş kullanılmaya başlanıyor. Pardus 1.0'ın duyurulması ve daha sonra yayınlanmasıyla birlikte 2004 yılında çok az olan hata sayısı 2005 yılında hızlı bir artış gösterip 2.000 sayısına yaklaşıyor. Aralık 2005

tarihinde açılan 750'den fazla hata, Bugzilla tarihinin rekorunu oluşturuyor.

Yandaki tablodan da kolaylıkla görebileceğiniz üzere, 2006 yılı şu ana kadar Pardus ile ilgili en çok hatanın bildirildiği yıl olarak dikkat çekiyor. Yaklaşık 3.000 hatanın raporlandığı yılı takip eden 2007 ve 2008 yıllarında, yaklaşık 2.100 kadar hata rapor edilmiş. 2009 yılı için yılın ilk yarısında raporlanan hata sayısıysa 1.100 civarında. Bu istatistiklere bakıldığında, birbirinden iki farklı sonuca ulaşmak mümkün:

- Pardus, gün geçtikçe daha az hatayla karşılaşılana, giderek daha kararlı hale gelen bir işletim sistemi.

- Bugzilla'ya kullanıcılar ve geliştiriciler eskisinden az ilgi gösteriyor.

Gerçek, ikisinin arasında bir yerde duruyor olabilir.

Sürüm Sonrası Yoğunluk Yaşanıyor

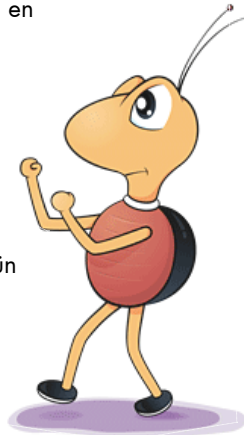
Dilerseniz, gelin hep birlikte daha ayrıntılı, aylık istatistiklere bir göz atalım. Yukarıdaki grafikten de göreceğiniz üzere, Bugzilla'da özellikle sürüm dönemlerinde yükselen bir yoğunluk var. Buraya kadar her şey normal.

Geliştiricilerin ve Pardus katkılarının üzerine düşünmesi gereken asıl ayrıntı, bu hata girdilerinin önemli bir kısmının "nihai sürümden sonra" gelmesi. Sürüm öncesindeki alfa/beta/RC dönemlerinde hata raporlamalarında hiss edilir bir artışın olmaması, ürün geliştirme ve topluluk süreçlerinde ciddi bir sıkıntıya işaret ediyor.

Özgürlükçün topluluğu ile Pardus geliştirici/katkırcılarının Bugzilla'nın "nasıl hareketlendirileceği" konusunda ciddi ciddi düşünmesi ve tartışması gerekiyor.

Bugzilla'da Makas Açılıyor

İstatistiklere bakıldığında göze çarpan en büyük gerçek, hata takip sisteminde bugüne kadar hemen hemen her ay, açılan hata sayısının kapatılan hata sayısından fazla olması. Ana sürümlerin yayınlandığı ilk iki ayda çok fazla sayıda hata raporlanıyor. 2008 sürümü sonrasında daha az hatanın raporlanması, 2008 sürümünün hemen öncesinde hayata geçen Test Takımı'nın başarı yolunda adımlar attığının göstergesi de olabilir. İstatistiklerin toplandığı 2009 yılının ilk yarısına kadar olan

kümülatif istatistikler göz önüne alındığında, 1.500'den fazla hatanın çözümü beklediğini görüyoruz. Bu hataların bir kısmının desteği sona eren 2007 sürümüne ait olduğu ya da çözüm sürecinde olan hatalar olduğu da düşünüldüğünde, Pardus geliştiricilerinin önünde çözmesi gereken 1.000 civarında hata olduğunu söyleyebiliriz.

Yükselen Kullanıcı Kalitesi

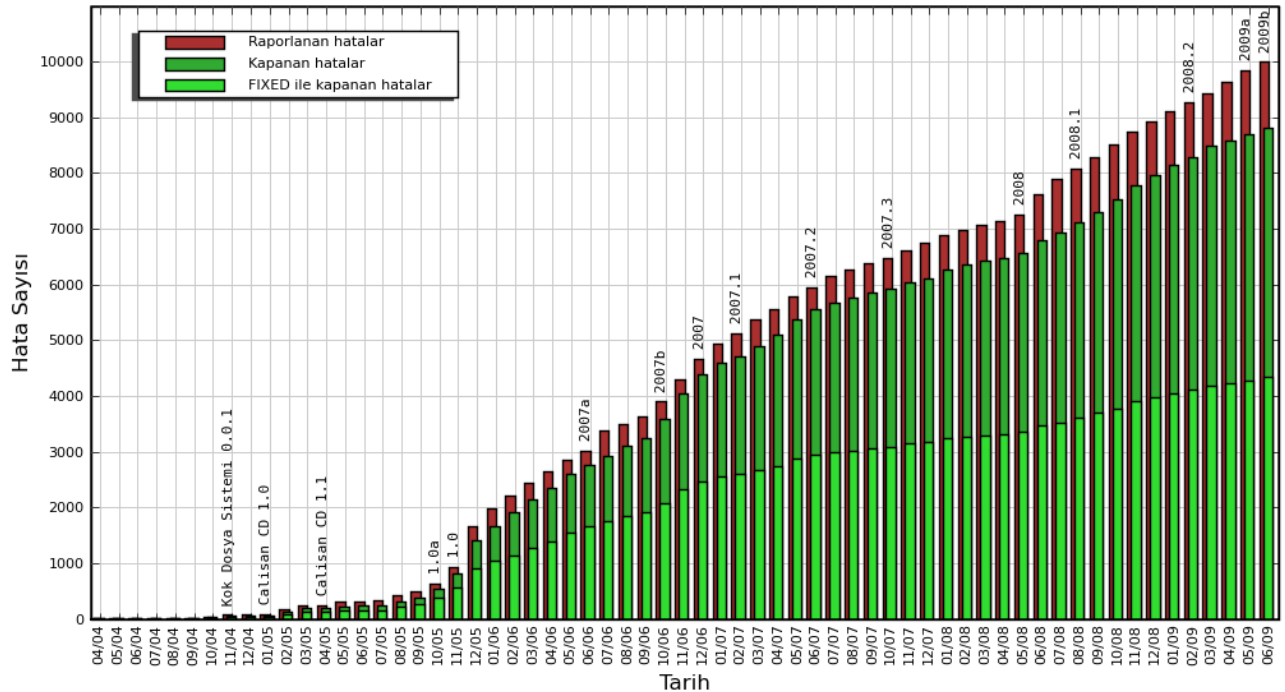
Kapatılan hata sayıları yıllara göre oranlandığında; en çok hatanın kapatıldığı yılın 2006, en az hata kapatılan yılınsa 2007 olduğu göze çarpıyor.

Pardus'un geçmişte Linux deneyimi olan ve çekirdek bir kullanıcı çevresi tarafından denendiği 2005 yılını saymazsak, yıllar içinde Pardus kullanıcılarının da hata bildirme konusunda tecrübe kazandığını görüyoruz. Bir

hata takip sisteminde hata kapatılırken FIXED etiketiyle kapatılmaması, bu hatanın çoğu zaman geçersiz olduğu anlamına geliyor.

Bu kapsamda FIXED etiketiyle kapatılan hatalar toplam kapatılan hatalara oranlandığında, son üç yılda bu oranın arttığı da göze çarpıyor. Toplama bakıldığında, kapatılan hata sayısının yarından daha fazlasının geçerli ve düzeltilmiş hatalar olduğu ortaya çıkıyor.

Not: Bu güzel istatistikleri Özgürlükçün topluluğu için derleyen ve grafikleri çıkararak sevgili A. Murat EREN'e bir kez daha teşekkür ederiz.

Intel ve Nokia'dan İşbirliği

Intel ve Nokia, Intel mimarisiyile yeniden temellendirilen bilgisayar ve anakart cihazlarını geliştirmek için gerçekleştirdikleri uzun vadeli bir ortaklığı duyurdu. Anlaşma kısa vadede Linux tabanlı Moblin ve Maemo arasında işbirliğini, bununla birlikte Intel'e Nokia'nın HSPA/3G modem IP lisansını sağlamasını içeriyor.

Uzun vadede piyasadaki en büyük yarı iletken şirketiyle, en büyük taşınabilir cihaz üreticisi arasındaki birleşmeyle "Linux tabanlı yeni bir mobil platformda güçlü bilgisayarların performansı ile yüksek bant genişliği mobil iletişim ve geniş bant İnternet bağlantısının" bir araya getirilmesi öngörülüyor.

Ortaklar ek olarak yeni mobil platformda "bugünün akıllı telefonları, dizüstü bilgisayarları ve netbookları dışında, yenilikçi donanım, yazılım çeşitliliği ve mobil İnternet servislerinin gelişiminin sağlanacağını" ifade ediyorlar. Bu ortaklaşa geliştirilen geleceğin cihazlarının kullanıcı dostu paketlenilebilir form faktörü içereceği söyleniyor. Şirketler bugün piyasadaki ürünler ve

hizmetler için tasarım, materyal ve görüntüleme boyutunda yeni fikirler üretip geliştirecekler. Diğer bir deyişle Microsoft, Google, Apple, RIM gibi diğer mobil güçlere karşı piyasada yerini güçlendirmeyi ve ilerlemeyi hedefliyorlar.

Ortaklığın duyurulduğu basın toplantısında Nokia Mobil Telefonlar bölümü Başkanı Kai OISTAMO, şirketlere şu sözlerle bir Linux yolu önerdiğini belirtti: "Linux şüphesiz mobil cihazlarla bilgisayarları bir araya getiren cesur bir dünya ve iki şirketin de bu alanda güçlü yetenekleri var. Bizim için Linux alanında böyle koordine bir işbirliği yapmamız çok doğal."

Nokia ve Intel, Linux için Birleşiyor
İnternet aygıtlarını hedefleyen iki büyük Linux projesi (Intel'in arka çıktığı Moblin ve Nokia'nın sponsor olduğu Maemo) arasındaki işbirliği, Linux dünyası için müthiş bir haber. Bu platformların karşılıklı işbirliğiyle ve cep telefonlarına aktarılmasıyla Apple, RIM ve Microsoft Windows Mobile akıllı telefon alternatiflerine karşı Linux tabanlı Google Android, LiMo Vakfı platformu ve Palm'ın WebOS'u ile özgür yazılımların bu pazardaki rekabet gücüne müthiş bir katkıda bulunabilir.

Ortaklık, geçen ay Moblin ve Maemo topluluklarının duyurduğu "oFono" cep telefonunda gelişmeyi hedefleyen açık

kaynak projesi üzerindeki işbirliğiyle tomurcuklanmaya başlamıştı. oFono, açık kaynaklı Linux tabanlı yüksek seviye D-Bus API karşılıklı bağlantısıyla GSM/UMTS uygulamalarını geliştirmeyi hedefleyen bir platform.

Şimdi Intel ve Nokia, Moblin ve Maemo'da kullanılacak oFono ve diğer bazı Moblin ve Maemo'daki temel teknolojileri katılımcılarıyla geliştirmeyi planlayan açık kaynak projelerinin bir listesini çıkarıyor. Burada amacın onların mobil platformlar için geliştirdiği Linux tabanlı teknolojilerin dağıtılmasını sağlamak olduğu söyleniyor.

Ortaklar açık kaynaklı "oFono, ConnMan, Mozilla, X.Org, BlueZ, D-Bus, Tracker Gstreamer ve PulseAudio" projelerinin seçimi ve geliştirilmesi için yatırım koordinasyonunu planlıyor. Her iki firma, açık kaynak geliştirme modelinin en iyi uygulamalarına sağladıkları gelişim desteğinin devam edeceğini de belirtiyor. Nokia, Symbian'ı Yavaş Yavaş Bırakabilir

Nokia yakında Linux tabanlı Maemo'lu N900'ü duyurmayı planlıyor. Basın toplantısında Kai OISTAMO: "Bu duyurunun bazı ARM ortaklarına uzun vadeli hiçbir etkisi olmayacak ve ARM Nokia'nın geleceğinde önemli bir parça olmaya devam edecek." dedi. Ancak "bazı" ifadesi birkaç ARM tedarikçisini kapı dışı edebilir. Nokia Linux tabanlı tablet işiyle ürün portföyünü, Symbian OS ile çalışan ARM tabanlı telefonlara

da genişletiyor. Mevcut pek çok telefon modeli, Intel'in Moorestown ya da Atom mobil işlemcileri için uygun gözüküyor.

Ortaklık haberine ilaveten, Nokia MID ve akıllı telefon aygıtları için Linux ile yol alıyor. Görünüşe göre Nokia, geleceğin akıllı telefonları çalışmaları için, açık kaynaklı Symbian ile yollarını yavaşça ayıracak gözükürken (sadece düşük nitelikteki özellikteki akıllı telefonlarda yola devam edilecek), ağırlıklı olarak Linux üzerinde odaklanacak.

Moblin tahmin edileceği gibi yükseltilmiş sesli telefon yeteneklerini destekleyecek. Maemo5'in alfa sürümünde sesli konuşma desteklenmiyor, gelecek sürümde bu atılımın iyi bir şekilde yapılması bekleniyor. Moblin, Linux Vakfı tarafından resmen destekleniyor. Moblin mevcut yapısıyla her ne kadar "patronsuz" gibi gözükse de, Intel açıkça Moblin'in arkasındaki temel oyuncu olmaya devam ediyor.

Kaynak: LinuxDevices

moblin
maemo.org

64 Bit Pardus Geliyor

Pardus 2009 ve Pardus Kurumsal 2 sürümlerinin heyecanı bir yana, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi'nden gelen bir haber hepimizi mutlu etti. ÇOMÜ Bilgisayar Mühendisliği Bölümü Öğretim Görevlisi Necdet YÜCEL'in günlüğünde duyurduğu üzere, üniversitenin öğrenci ve mezunlarından oluşan bir ekip, 64bit Pardus sürümü için düğmeye bastı.

Sevgili hocamız Necdet YÜCEL ile kısa bir söyleşi yaptık.

Özgürlüğü için: Hocam, cüretimizi mazur görün, neden depo imzalama ya da daha basit bir iş değil de, 64bit Pardus?

Necdet YÜCEL: "64bit Pardus" başlıklı yazımda da bahsetmeye çalışmıştım. Bilgisayar Mühendisliği bölümlerine üniversiteye gelen en başarılı çocuklar geliyor. Çoğunun bilgidan çok yönlendirilmeye ihtiyaçları oluyor. Ben elimden geldiği kadar her dönemden bir

grup (4-5 kadar) öğrenciyle özel olarak ilgilenip onlara kendilerini gerçekleştirmeleri için fırsatlar sunmaya, yapabildiğim kadar yol göstermeye çalışıyorum. Bugüne kadar her öğrenciyi kendi başına bir proje üzerine çalışmaya yönlendiriyordum. Bunun takım çalışmasıyla uğraşmama gibi bir kolaylığı var. Bunun yanı sıra öğrencilerin güçlerini birleştirememeleri sonucunda en fazla bir kişilik iş yapabiliyorlardı.

Aradan geçen yıllarla ilgilendiğim öğrenci sayısı da arttı. Ben de (yaklaşık) 10 bilgisayar mühendisliği öğrencisine teker teker işler yaptırmak yerine 10 kaplan gücünde çalışabilecekleri, "daha zor" bir işi yaptırabilirim diye düşündüm. Mezuniyetlerinden önce benimle çalışan öğrencilerin bir kısmının adlarını duymuşsunuzdur. Onların yanında doğrudan camiada adları bilinmeyen ama bizi gururlandıran öğrencilerimizin de çok olması, bana bu "daha zor" işin altından kalkabileceğimiz güvenini verdi. Seçeneklerimizden biri bir özgür yazılım projesine baştan başlamaktı. 10 kişi bir yılda bir canlılık yaratabilirdik.

İkinci seçeneğimiz ise zaten canlı olan bir projeye destek olmak olabilirdi. Pardus'ta geliştirici, testçi, paketçi olarak çalışmış eski öğrencilerimizin sayısının bu kadar fazla olması ve Pardus projesine en başından bu yana yakın durmaya çalışmamız bizi Pardus'la ilgili bir şey yapalım fikrine itti. Tam zamanlı Pardus çalışanlarının sayısının bile 2 tane 10 olmadığını hesaba katınca, iyi bir destek olacağımızı düşündük

Pardus'un i386 dışında bir mimariye portunu hazırlamak ilk düşüncemiz oldu ama bu mimari 64bit değil Sparc'tı. Bu fikri öğrencilerime açtığımda neredeyse hepsi ağızbirliği etmiş gibi "Sparc da neymiş, 64bit olsun" deyince, 64bit'te karar kıldık. Samimi olarak söyleyeyim; başlangıçta bu işi nasıl yapacağımız konusunda bir fikrimiz yoktu.

Benim ekipten şahsen tanıdığım Ekin'e durumu yazdım. Ekin çok sıcak cevap verdi. Erkan Tekman da "birlikte çalışalım, biz de destek olalım" diye yazınca kalktık Gebze'ye gittik. Oradaki görüşmeler de cesaret verici geçince "tamam" dedik.

Özgürlüğü için: Bu arada bir yol haritanız ya da ayrıntılı takviminiz var mı, Pardus topluluğuyla paylaşabileceğiniz? Malum, topluluğun ilk sorusu hep "ne zaman?" oluyor.

Necdet YÜCEL: Bu projede çalışacakların önemli bir kısmı öğrenci. Çok azı bilgisayar mühendisliğinden bu yıl mezun oldu. Çalışmaya başlamak için okulun açılmasını bekliyoruz. Aslında hepimiz bir an önce çalışmak için çok heyecanlıyız ama hem onların yaz stajları var hem de yoğun geçen bir yılın ardından hiç dinlenmeden çalışmaya devam etmek önümüzdeki yıl için de iyi olmaz diye düşündüm. Bu sebepler ekimde başlamayı uygun bulduk. Çalışmaya başladıktan sonra bir ay içinde bir takvim hazırlamış oluruz. Resmi olarak en geç haziran gibi bir sürüm çıkarırız diyebiliriz.

Özgürlüğü için: Bu süreçte çalışacak olan öğrenciler kimlerdir?

Necdet YÜCEL: Şimdilik bu projede çalışacağı kesinleşmiş olanlar şöyle:

Mehtap TAMTÜRK (ÇOMÜ mezun)
Serhat İrem ERSEL (ÇOMÜ mezun)
Meltem PARMAKSIZ (ÇOMÜ 4. sınıf)
Mete BİLGİN (ÇOMÜ 4. sınıf)
Metin AKDERE (ÇOMÜ 4. sınıf)
Abdurrahman DUMAN (ÇOMÜ 3. sınıf)
Kemal KEFELİ (ÇOMÜ 3. sınıf)
Aydan TAŞDEMİR (ÇOMÜ 3. sınıf)

Özgürlüğü için: Bu projeden beklentileriniz nelerdir? Burada yaptığınız çalışmayı ileride TÜBİTAK ile ya da üniversiteniz içinde farklı bir boyuta taşımayı planlıyor musunuz?

Necdet YÜCEL: Bu projeden en önemli beklentimiz çok şey öğrenmek. Lisans eğitiminde görmedikleri pek çok şeyi öğrenme ve tecrübe etme fırsatları olacak.

Benim ikinci büyük beklentim bölümde yanan ateşi çok güçlendirmeleri olacak. Alt sınıflar "biz de yapabiliriz"i daha güçlü söyleyebilecekler. Bu bir öğrenci için çok önemli.

Bu çalışmayı okulumuz ve TÜBİTAK arasında bir protokolle resmileştirmek ve ortaya çıkaracağımız ürünün desteğini vermeye devam etmek istiyoruz. Seneye belki onlarca geliştirici olabilir ÇOMÜ'den.

Mozilla Firefox 3.5 Duyuruldu!

İndirilme rekorları kıran 3.0 sürümünden sonra Mozilla Firefox topluluğu, 30 Haziran 2009 tarihi itibarıyla Firefox 3.5'i kullanıcıların beğenisine sundu. Daha hızlı, daha güvenli ve tamamen özelleştirilebilir sloganı ile çıkan yeni sürüm, özellikleri ve hızıyla dikkat çekiyor.

Mozilla Firefox geliştiricileri, 3.5 sürümünün Mozilla Firefox 3.0'dan iki, 2.0'dan ise tam 10 kat hızlı olduklarını belirtiyorlar.

Mozilla Firefox 3.5, daha yüksek performans, kullanım kolaylığı ve artan güvenlik önlemleriyle birlikte pek çok yeniliği de kullanıcılarına sunuyor.

Yeni sürüm 70'ten fazla dili destekliyor. Özel bilgilerinizin güvenliğini sağlayan araçlar geliştirilerek uygulama güvenliği artırıldı. Firefox artık HTML5 <video> ve

<audio> kodlarını destekliyor. TraceMonkey adındaki JavaScript motoruyla İnternet sayfaları çok daha hızlı açılabilir. Bulduğunuz bölgeyi web siteleriyle paylaşarak daha özel aramalar yapabilmeyi sağlıyor. Ayrıca gizli gezinme modu sayesinde gezinilen sitelerin bilgisayara kalıntı bırakması da engellenebilir.

Yeni sürüm için Mozilla Firefox'un topluluk sitesi SpreadFirefox'un önderliğinde büyük bir gerilla pazarlama kampanyası yürütülüyor.

Televizyon, dergi, billboardlar gibi geleneksel ve pahalı reklam mecralarını kullanmak yerine; bloggerların ve sosyal ağları oluşturan milyonların gönüllü desteğini almayı hedefleyen gerilla pazarlama kampanyaları, Mozilla cephesinde uzun bir süredir kullanılıyor.

Bugün Mozilla Firefox'a Destek Verin!
Mozilla Firefox'un gerilla pazarlama kampanyalarından

en bilineninin adı, Shiretoko Shock. Mozilla Firefox 3,5'un geliştirilme süreçlerindeki kod adı olan "Shiretoko" adının kullanıldığı bu kampanyada, kullanıcılardan içinde "Shiretoko" geçen bir cümleyi Twitter ya da Facebook içinde kullanması isteniyor. Bunun için tek yapmanız gereken, bu sayfadaki hazır mesajlardan birine tıklamak .

Mozilla Firefox 3.5'un yeni banner ve düğmeleri de epey eğlenceli. "VHS kullanmıyorsunuz... Peki neden İnternet Explorer?" gibi esprili bannerlar, yakın bir gelecekte blog sitelerini süslemeye aday :) Mozilla Firefox 3.5'a destek olmanın çok fazla biçimi var. Bunlardan biri size uygun olabilir.

özgür pençe

Aydın gündüz

Felsefi Açısından Özgür Yazılım Lisansları

Geçtiğimiz aylarda hoşgörülü ve copyleft özgür yazılım lisanslarını geliştiriciler ve iş modelleri açısından karşılaştırıp irdlemiştik. Sırada daha derin bir konu var, aynı lisansları felsefi ve “özgürlük” kavramı açısından karşılaştırmak.

Özgürlük Nedir?

Hep yararlı gördüğümüz şeyi yapalım ve TDK Güncel Türkçe Sözlük’e bakalım: “Özgürlük; herhangi bir kısıtlamaya, zorlamaya bağlı olmaksızın düşünme veya davranma, herhangi bir şarta bağlı olmama durumu, serbestî.”

Her lisans sözleşmesi bir dizi şart içerir, bu hali ile zaten lafzi anlamı ile çelişirler. Ufak bir araştırma ile “şarta bağlı olmama” kısmını ön plana çıkardığımızda “özgürlük”ten “başiboşluk”a gittiğimizi görebiliriz. Eğer bu sözcüğü kullanacaksak, yazılımı başiboş bırakmanın tek yolu herhangi bir telif işareti koymamaktır. Kimi yazılımcılar bu yolla eserlerini kamuya devrediyorlar ve bunlardan türetilen ürünler üzerinde herhangi bir söz hakları bulunmuyor.

Başiboş yazılım çok tercih edilen bir lisanslama yöntemi değil. Çünkü yazılımcılar ürettikleri ve kamu ile paylaşmaya karar verdikleri fikri mülkiyetlerinin ne şekilde kullanılacağı konusunda, özellikle özgürlük bağlamında söz hakkına sahip olmak istiyorlar. Bunun sonucu olarak da hoşgörülü ve copyleft özgür yazılım lisanslarından birini seçiyorlar.

Geliştiricinin Özgürlüğü, Kodun Özgürlüğü, Kullanıcının Özgürlüğü

Hoşgörülü lisanslar, bir açıdan bakınca, en geniş özgürlüğü sunan özgür lisanslardır. Çünkü, adı üzerinde, bu lisanslar geliştiricilere özellikle türev ürünler için son derece geniş bir hareket serbestisi sağlıyorlar. Hoşgörülü bir lisansla yazılmış yazılımdan türeteceğiniz ürünü istediğiniz şekilde sunabiliyorsunuz kullanıcıya, hatta kodunu kapatarak. Apple’ın BSD çekirdeği

üzerine inşa ettiği MacOS X’i örnek veriyoruz bu konuda, ama örnekler saymakla bitmez. Hoşgörülü lisanslar geliştiriciyi özgürleştiriyor. Bu özellikleri ile kimi zaman “gerçek özgür lisanslar”ın hoşgörülü lisanslar olduğu savlanıyor.

Tabi bu noktada önemli bir soru ile karşılaşıyoruz: Özgürlüğü kimin için talep edeceğiz? Geliştiriciyi özgürleştiren lisanslar yazılımı da özgürleştiriyorlar mı gerçekten? Geliştiriciyi özgürleştirmek yönündeki her adım kullanıcıyı da daha özgür kılıyor mu? [Özgür Yazılım Vakfı](#)’nın buna yanıtıysa, önemli olan kullanıcının özgürleşmesidir. Bu uğurda geliştiriciler özgürlüklerinden fedakarlıkta bulunulabilir. Copyleft özgür lisanslar tam da bunu yapıyor, bir kez özgür kılınan yazılımın (aslen kaynak kodunun) her zaman özgür kalmasını şart koşuyorlar. Örneğin GPL ile lisanslı bir yazılımdan türetilen ürün kapalı kaynak kodu ile dağıtılamıyor. En güzel örnek daha birkaç gün önce Microsoft’un Linux çekirdeğine katkıda bulunmak için GPL lisansını kullanmak “zorunda kalması”.

GPL lisansının (1991 tarihli sürüm GPLv2) kodun özgürlüğünü sağlarken kullanıcıyı özgürleştirmek için her zaman yeterince etkili olmadığını geçen onbeş küsur yıl gösterdi. Özgür yazılımları kullanan donanım ürünleri (örneğin en meşhur vaka TiVo) ya da internet bazlı servisler (örneğin Google arama aracı) kaynak kodlarını FSF’in amaçladığı kadar açmadan ve özgürleştirmeden de çalışabiliyorlardı. Bu sıkıntıları da gidermeyi hedefleyen GPLv3 çalışması 2007 yılında tamamlandı. Gittikçe daha fazla yaygınlık kazanan GPLv3 ve Affero GPLv3 lisansları ile kullanıcılar biraz daha özgür olabilecek.

Kişisel görüşüm ise, karmaşık sorunların yalnızca bir lisans metniyle çözülemeyeceği, yazılımın yeniden üretimi ve yenilikçi ürün geliştirme konusunda cazip yeni iş modelleri oluşmadan yapılacak lisans metni iyileştirmelerinin sınırlı başarısı olacağı yönünde...

nasıl

Gökdeniz KARADAĞ
gokdenizk@gmail.com

Identi.ca
Bir Özgür Ağ Servisi

Twitter'ın balinasını görmekten sıkıldınız mı?
Identi.ca'yı keşfetmenin tam zamanı...

İnternet'in "her eve girdi" denecek kadar yaygınlaşmasından sonra sayıları hızla çoğalan web günlükleri (bloglar) sayesinde, her isteyen sesini duyurabileceği, düşüncelerini aktarabileceği bir alana sahip oldu. Ancak web'de günlük tutmayı deneyen çoğu kişinin fark ettiği üzere, orta boy ya da uzun bir günlük yazısını hazırlamak oldukça emek isteyen zahmetli bir süreç; söylediklerinizle ilgili çeşitli web sayfalarını arayıp bağlantılamak, yanlış bilgi aktarmamak için araştırmalar yapmak, günlük girdisindeki cümleleri ve paragrafları anlamlı bir bütün oluşturacak şekilde düzenlemek... Tabii çok sayıda günlük takip edenler için de bir sürü uzun yazı okumak ayrı bir mesele.

Günlük girdilerindeki kısalma eğilimi devam ettikçe ortaya "microblog" kavramı çıktı. Microblog, girdileri kısala kısala kuşa dönmüş bir blog :). O anki düşüncelerini, yaptığı işi anlatan bir ya da birkaç kısa cümle yazmak, çektiği ya da bulduğu bir fotoğrafın altına bir yorum eklemek de yeterli geliyor olmalı ki, microblog servisleri çok revaçta.

Son zamanlarda yaygın olarak kullanılan microblog servislerinden Twitter, size "Şu anda ne yapıyorsunuz?" diye soruyor. Size bu yazıda tanıtacağımız [identi.ca](http://www.identi.ca) (http://www.identi.ca) ise biraz daha genel bir soruya sahip "Ne var ne yok?". Bu soruya vereceğiniz cevap sizi takip eden herkese ulaştırılıyor, aynı zamanda [identi.ca](http://www.identi.ca)'nın ana sayfasında yayınlanıyor. Microbloglarda bu sorulara cevabınız 140 harften uzun olamıyor. Bu kısıtlamanın sebebi, bu servislerin yazdıklarınızı kısa mesaj (SMS) ile telefonlara gönderebiliyor olması. Kullanıcı adınızla birlikte toplam mesajın 160 karakterden kısa olması gerekiyor.

Kayıt olmak

[identi.ca](http://www.identi.ca)'ya kayıt olmak için ana sayfadaki "Register" bağlantısını kullanabilirsiniz. Burada kendinize bir kullanıcı adı ve parola belirleyerek bir [identi.ca](http://www.identi.ca) hesabı oluşturabilirsiniz.

Dilerseniz, OpenID kimlik doğrulama yöntemiyle de [identi.ca](http://www.identi.ca) üzerinde bir hesap edinebilirsiniz. OpenID, bütün kullandığınız web sayfalarına merkezi bir yerden giriş yapmanızı sağlayan bir yöntemdir. OpenID sayesinde her sitede ayrı bir kullanıcı adı ve parola ikilisi kullanmanıza ve bunları hatırlamakla uğraşmanıza gerek kalmaz. Bir OpenID sağlayıcısında (Wordpress, Blogger, Flickr, ...) hesabınız varsa, o sağlayıcıdan öğreneceğiniz bir web adresini [identi.ca](http://www.identi.ca)'nın kayıt ekranında "OpenID" sekmesinin altına yazarak giriş yapabilirsiniz. OpenID ile daha fazla bilgi için <http://openid.net> web sayfasını ziyaret edebilirsiniz.

Seçenekleriniz bununla da sınırlı değil, "Facebook" sekmesine tıklayarak, facebook.com'daki hesabınızı kullanarak giriş yapabilirsiniz.

OpenID ya da Facebook giriş yöntemlerinde, önce OpenID sağlayıcınıza veya Facebook'a yönlendirileceksiniz.

O sitede karşınıza çıkacak olan sayfada [identi.ca](http://www.identi.ca)'yı onaylamanız gerekecek. Bu [identi.ca](http://www.identi.ca)'ya ilk girişiniz olduğu için kendinize bir isim seçmeniz gerekecek, bu işlemden sonra [identi.ca](http://www.identi.ca)'yı kullanmaya başlayabilirsiniz. Dikkatinizi çekmek istediğim bir nokta, çok uzun isimlerden kaçınmanız. Microblog servislerinde iletiler 140 karakterle sınırlı olduğu için, kullanıcı adınız çok uzunsa size yazılacak cevaplar kısa olmak zorunda kalacak.

İlk ileti ve genel kullanım

Kayıt olup giriş yaptıktan sonra sayfanın üstündeki "What's up" kutusuna iletilerinizi yazmaya başlayabilirsiniz. Durmayın, hemen içinizden gelen bir "merhaba" mesajı yazın. Eğer bunu İngilizce yazarsanız kısa süre içinde [identi.ca](http://www.identi.ca) sakinlerinin birinden sıcak bir "hoş geldin" cevabı alacaksınız.

"Home" bağlantısına tıkladığınızda gelen kişisel sayfanızda ("Personal") gönderdiğiniz iletiyi görebilirsiniz. İletinizin sağında göreceğiniz düğmeleri açıklayalım:

 Beğen: Bu iletiyi çok beğendiğinizi göstermek için tıklayabilirsiniz. Başkalarının iletilerini de beğenebilirsiniz, bunlara daha sonra "Favorites" altından ulaşabilirsiniz.

 Yanıtla: Bir iletiye yanıt vermek için tıklayabilirsiniz. Bunu yaptığınızda "What's up" kutusuna yanıt verdiğiniz kişinin ismi "@kullanıcı" şeklinde çıkacak. Yanıtınızı bunun yanına yazabilirsiniz.

 Sil: Gönderdiğiniz iletileri silmek için tıklayabilirsiniz. Bu düğme sadece kendi iletilerinizde görünür.

"Replies" altında size gelen yanıtları görebilirsiniz. Buradaki bir iletiye karşılık vermek için yine yanıtlama düğmesine basmanız yeterli. Yanıtlar [identi](http://www.identi.ca).

ca tarafından kaydedilecek ve "in context" yazan bağlantılara bastığınızda, bir iletiye gönderilen yanıtları alt alta görebileceksiniz. Bu görünüm bir forumda ya da tartışma grubunda görebileceğiniz ilmek görünümü (thread, nested) ile aynıdır.

"Profile" sekmesinde kendinize bir kullanıcı resmi ("avatar") yükleyebilirsiniz. Sizi temsil eden bu resim her iletinizin yanında görünecek ve yazdıklarınızı daha kişisel kılacak. Bu ekrandaki "edit" düğmesine tıklayarak kendinizle ilgili daha fazla bilgi verebileceğiniz "Profile settings" sayfasına yönlendirileceksiniz. Burada

profilinize web sayfası adresi ve ilgi alanları gibi bilgiler eklemenin yanı sıra, sitede görünen kullanıcı adını değiştirme olanağına sahipsiniz.

"Inbox" ve "Outbox" altında gönderdiğiniz ve aldığınız özel mesajları görebilirsiniz. Özel mesaj göndermek için iki yolunuz var:

- Inbox ve Outbox içindeyken, "what's up" kutusunun yerini özel mesaj kutusu alır; "To" kısmından mesajın gideceği kişiyi seçtikten sonra mesajı gönderebilirsiniz.
- Takip ettiğiniz birinin profil sayfasındaki "message" düğmesini kullanabilirsiniz.

identi.ca'da iletilerinize dosya ekleme desteği de var. Ataç ikonlu düğmeye tıklayarak yüklediğiniz dosyalar <http://ur1.ca> servisi ile kısa bir URL'ye taşınıyor ve iletinizin yanında ek olarak yer alıyor. Bu sayede önce bir web sayfasına dosya yüklemek, sonra adresi 140 karaktere sığdırmak için bir kısaltma servisine gitmek, son olarak iletinize bu kısa adresi yapıştırmak zorunda kalmıyorsunuz, dosya yüklemeyi identi.ca içinden tek adımla yapabiliyorsunuz. Ayrıca, iletinizin içine yazdığınız web sayfalarının adresleri de -eğer gerekirse- kısaltılarak yayınlanıyor, o yüzden adres kısaltma servislerini unutabilirsiniz, her şeyi identi.ca

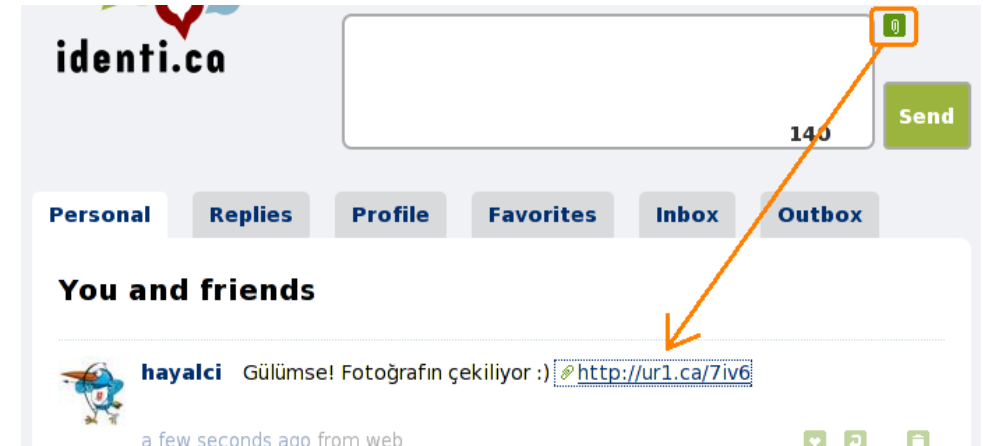
sizin yerinize yapıyor. Son olarak, sayfanın üstündeki "Account" bağlantısından hesabınızın ayarlarını yapabilirsiniz. Daha önce değindiğimiz "Profile settings" ve "Avatar" ayarlarının dışında e-posta adresinizi ve şifrenizi değiştirebilirsiniz. "Other" altından, adres kısaltma için kullanılan servisler arasında bir seçim yapabilirsiniz. "Design" altından ulaşabileceğiniz sayfadaysa profil sayfanızın tasarımını değiştirebilirsiniz: Bir arka plan resmi ekleyip, profilinizin renklerini dilediğiniz gibi seçebilirsiniz.

Arkadaşlar, Gruplar ve Etiketler

Gördüğünüz üzere microblog servisleri, normal web günlüklerinden daha sosyal bir ortam. Gönderdiği iletileri takip etmek istediğiniz kişilerin ismine tıklayarak profil sayfalarına gidebilirsiniz. Buradaki "Subscribe" düğmesiyle onlara abone olabilirsiniz. Böylelikle o kişilerin yazdıkları sizin "Home" sayfanızda görünecek. Ayrıca sizin profilinizde "Subscriptions" bölümü altında takip ettiğiniz kişinin resmi yer alacak. Benzer şekilde siz de takip ettiğiniz kişinin profilinde "Subscribers" altında görüneceksiniz.

Sizin takip ettiğiniz kişi, size abone olursa birbirinize yukarıda bahsedildiği gibi özel mesaj gönderebileceksiniz.

identi.ca'da tanıdıklarınızın yazdıklarını takip etmenin yanı sıra, ilgilendiğiniz konulardaki grupları da takip edebilirsiniz. Grupları bulmak için ana sayfadaki "Groups" sekmesini ya da sağ üstteki "Search" altındaki grup arama kısmını

kullanabilirsiniz. İlgilendiğiniz gruplara "Join" ile üye olabilirsiniz. Artık bu gruplara gönderilen iletileri de kişisel sayfanızda, arkadaşlarınızın iletilerinin yanında göreceksiniz. Üye olduğunuz gruplara yazı göndermek de çok kolay; iletinizin içinde herhangi bir yere "!grup_adi" yazmanız yeterli.

Önceden oluşturulması ve üye olunması gereken grupların aksine etiketler çok daha esnek bir gruplama sağlar. İletinizin içinde "#etiket" şeklinde yazılan her şey bir etiket olarak algılanacak. Bir etiketin üzerine tıkladığınızdaysa aynı etiketi taşıyan diğer iletileri görebileceksiniz. Etiketleri gruplarınıza ek olarak cümle içindeki kelimeler olarak kullanabilirsiniz. Bir örnek:

Hoş geldin !Pardus 2009, tebrikler #pardus ekibi, yaşasın !gnu ve #linux :)

Ayrıca profilinizden ulaşacağınız "Subscribers" sayfasından arkadaşlarınızın isminin altındaki "Tags" bağlantısına tıklayıp onları etiketleyebilirsiniz. Bu hem arkadaş listenizi gruplamaya yarıyor hem de "@#arkadas_etiketi" şeklinde gönderdiğiniz iletiler, o etiketteki arkadaşlarınızın "Replies" sayfasında görünüyor.

Diğer Servislerle Bağlantılar

identi.ca'nın diğer servislerle olan bağlantısını "Connect" sayfasından ayarlayabilirsiniz. Burada "IM" sekmesine kullandığınız bir Jabber ya da Gtalk hesabını ekleyebilirsiniz. "Preferences" altındaki dört kutuyu da seçmeniz halinde identi.ca'da takip ettiğiniz kişilerin iletileri Jabber/Gtalk hesabınıza mesaj olarak gönderilecek, ayrıca Jabber/Gtalk üzerinde durumunuz kısmına yazdıklarınızsa identi.ca'da yayınlanacak. Bunun yerine "Post a notice ...." kutusunu boş bırakıp, yayınlamak istediğiniz iletiyi update@identi.ca jabber hesabına göndermeyi tercih edebilirsiniz. Herkesin değil de, sadece takip ettiğiniz bazı kişilerin iletilerini jabber mesajıyla almanız da mümkün. Profil sayfanızda yer alan "Subscriptions" bağlantısına tıklayıp "Jabber" kutularını istediğiniz gibi işaretleyebilirsiniz.

Yine "Connect" ekranında yer alan "SMS" sekmesinden, takip ettiğiniz iletilerin cep telefonunuza kısa mesajla gönderilmesini ayarlayabiliyorsunuz, ancak henüz Türkiye'de anlaşmalı bir telefon operatörü yok.

"Twitter" sekmesindeyse, halihazırda twitter kullananları sevindirecek bir özellik var: identi.ca'ya yazdıklarınızın twitter'a gönderilmesini sağlayabiliyorsunuz. Ayrıca twitter'daki arkadaşlarınız identi.ca üyesiye onlara abone olabiliyorsunuz. Twitter kullanıcı adınızı ve şifrenizi yazıp "preferences" altından istediğiniz

kutuları seçtikten sonra "Add" düğmesine tıklamanız yeterli. Yakın bir zamanda, identi.ca'ya twitter'daki yazıları çekme özelliği de eklenecek, böylelikle twitter'da takip ettiğiniz kişilerin iletilerini ve size twitter'da gelen cevapları identi.ca içinden takip edebileceksiniz.

"Facebook" sekmesi altında identi.ca hesabınızla Facebook hesabınızı ilişkilendirebiliyorsunuz. Ancak bu sadece "facebook connect" özelliği sayesinde Facebook hesabınızı kullanarak identi.ca'ya giriş yapmanızı sağlıyor. identi.ca iletilerinizin facebook durumunuz olarak kullanılmasını sağlamak için identi.ca facebook eklentisini yüklemelisiniz. Uygulamayı yüklemek için <http://apps.facebook.com/identica> adresini ziyaret edebilirsiniz.

IM
SMS
Twitter
Facebook

IM Settings

You can send and receive notices through Jabber/GTalk [instant messages](#). Configure your address and settings below.

Address

IM Address

Jabber or GTalk address, like "UserName@example.org". First, make sure to add update@identi.ca to your buddy list in your IM client or on GTalk.

Add

Preferences

- Send me notices through Jabber/GTalk.
- Post a notice when my Jabber/GTalk status changes.
- Send me replies through Jabber/GTalk from people I'm not subscribed to.
- Publish a MicroID for my Jabber/GTalk address.

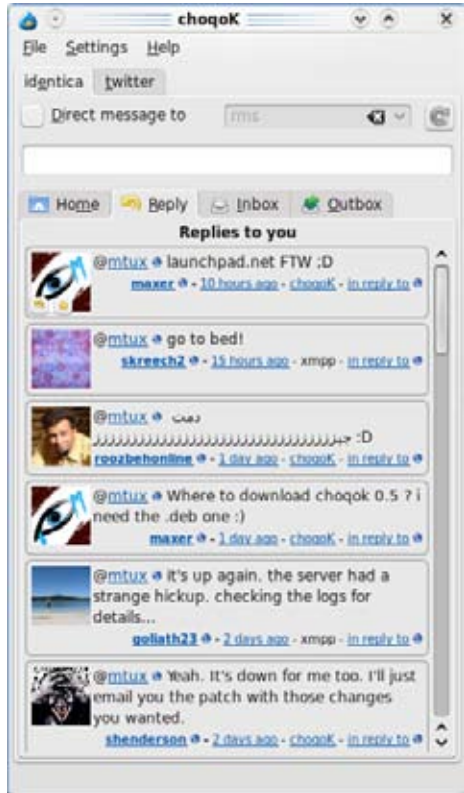
Save

Facebook uygulamasına identi.ca kullanıcı adı ve şifrenizi vermelisiniz. (Eğer identi.ca hesabınızı OpenID veya Facebook kullanarak açtıysanız, önce "Account -> Password" sayfasından hesabınıza bir şifre eklemelisiniz.) Daha sonra çıkacak sayfadan da identi.ca facebook uygulamasının durumunuzu güncellemesine izin vermelisiniz.

identi.ca Uygulamaları

identi.ca'yı kullanmak için web sayfasına gitmek zorunda değilsiniz. Bilgisayarınızda kurulu bir programdan ya da web tarayıcınız içinden de identi.ca'ya ulaşabilirsiniz. Bu uygulamaların listesine identi.ca ana sayfasındaki "Find a desktop or mobile client" bağlantısından ulaşabilirsiniz. Bunları kullanabilmek için hesabınıza bir şifre tanımlamanız gerektiğini unutmayın.

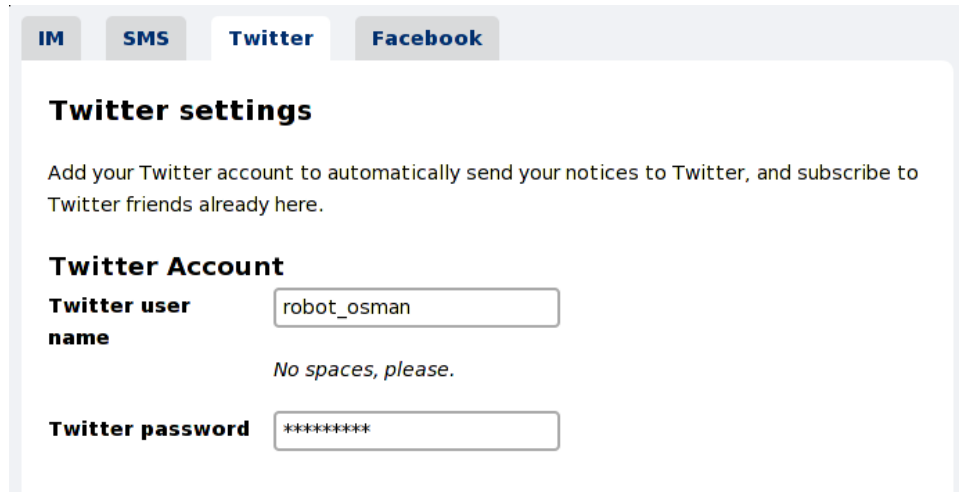

Pardus 2009 depolarında bulabileceğiniz bir uygulama olana "choqok" ile identi.ca hesabınıza bağlanabilirsiniz. Web sayfası üzerinden yapabileceğiniz hemen her şeyi choqok ile masaüstünüzden yapabilirsiniz. "Ctrl+alt+T" klavye kısayoluyla, choqok penceresini bile açmanıza gerek kalmadan identi.ca'ya ileti yollayabiliyorsunuz.

Choqok aynı zamanda Twitter'ı da destekliyor, yolladığınız iletileri hem identi.ca'ya hem twitter'a gönderebilirsiniz.

Benzer şekilde identi.ca ile uyumlu çalışan Firefox eklentileri mevcut.

"IdentiFox": Bu eklenti Mozilla Firefox durum çubuğunun sağ alt köşesine identi.ca simgesiyle (konuşma balonu) yerleşiyor. Öncelikle sağ tıklayıp "Preferences -> Add Account" ile identi.ca hesabınızı ekleyin, görebileceğiniz

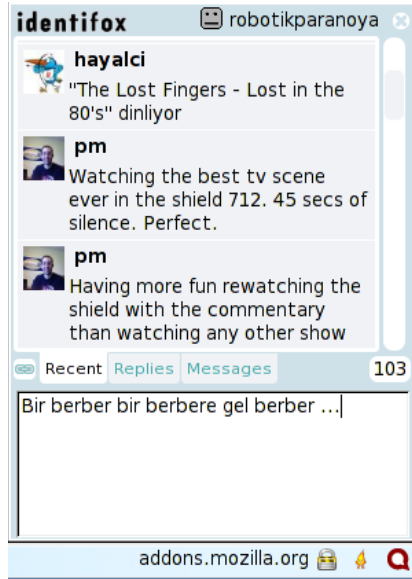
gibi birden fazla identi.ca hesabı destekleniyor. Konuşma balonuna tıkladığınızda takip ettiğiniz kişi ve grupların iletilerini görebilir, size gelen yanıtları ve özel mesajları bu sayfada okuyabilirsiniz.

Mesaj kutusuna iletinizi yazıp gönderebilirsiniz. Zincir simgesiyle o an bulunduğunuz web sayfasının adresini iletinin içine yapıştırmanız mümkün.

"Tweetlol": Hem twitter'ı hem identi.ca'yı destekleyen bu eklenti, Firefox penceresinin sol tarafında bir panel olarak açılıyor. İleti gönderebiliyor, takip ettiğiniz iletileri ve size gelen cevapları okuyabiliyorsunuz.

"FireStatus": Bu eklenti de durum çubuğuna yerleşiyor. identi.ca'nın yanı sıra Twitter, FriendFeed, Facebook ve del.icio.us servislerini destekliyor. Alev simgesine sol tıkladığınızda ileti gönderme seçeneği ortaya çıkıyor, buradan mevcut web sayfasının adresini ekleyebiliyor, yazdığınız iletinin hangi servislere gönderileceğini seçebiliyorsunuz. Bu eklenti, takip ettiğiniz iletileri tıpkı anında mesajlaşma programlarındaki gibi küçük kutularda sağ altta gösteriyor, bunlar bir süre sonra kayboluyor.

"IdenticaBar": Bu Mozilla Firefox eklentisiyle adres çubuğundan identi.ca'ya ileti gönderebilirsiniz. Sıklıkla web sayfalarını paylaşıyorsanız kullanışlı olabilir, ancak bu ileti takip ettiğiniz kişilerin iletilerini size göstermiyor.

Özgür Ağ Servisi

Bütün bu özelliklerinin yanı sıra, identi.ca bir "özgür ağ servisi" ("free network service"). Linux'un, Mozilla Firefox'un ve Pardus'un başarısında "Özgür Yazılım" olmaları büyük bir etken. Programın işleyişini inceleyen, ona yeni özellikler ekleyen, hatalarını düzelten yüzlerce, hatta binlerce kişinin olması ortaya çok kaliteli ürünler çıkarıyor.

Belki daha az göz önünde olan bir avantaj, hiçbir programa bağımlı kalmıyorsunuz.

Bir programı kullanarak yıllar boyunca biriktirdiğiniz verinizin olması, sizin o programı kullanmaktan hiç vazgeçemeyeceğiniz anlamına gelmemeli. Özgür yazılımların tüm işleyişi açık olduğu için, verilerinizi başka bir programa

taşımaya önünde teknik hiçbir engel yok. Ancak git gide web'e taşınan bir dünyada verilerinizin bir sağlayıcının elinde "kilitli" kalması çok kolay. Sadece web sayfasının size sağladığı dışarı aktarma seçeneklerini kullanma şansınız var. Bunların her şeyi eksiksiz aktarmadığı durumlar da olabilir. Bir web servisinde edinilen arkadaşlarınızın, servisi kullanmıyor olması sağlayıcı değiştirmeyi daha da zorlaştırıyor.

"Özgür ağ servisleri", tıpkı özgür yazılımların programlara yaptığı gibi, web üzerinden sunulan hizmetlerin de açık ve özgür hale gelmesini amaçlıyor. Bunun koşulları da:

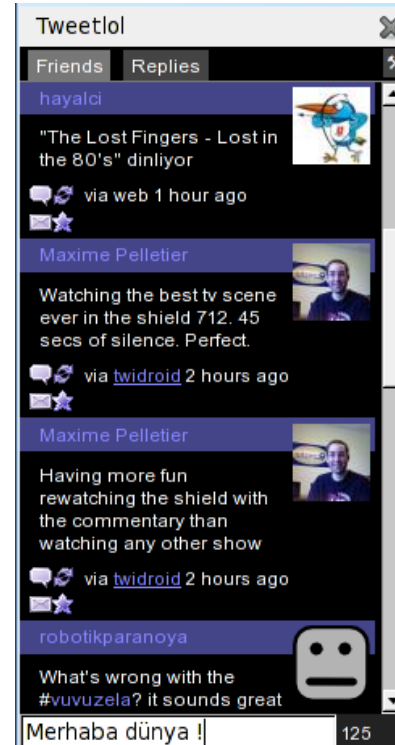
- Web sayfasının kaynak kodlarının açık ve erişilebilir olması
- Web sayfası kullanıcıları tarafından sağlanan verilerin "açık" olması

Buradaki "verilerin açık olması" kavramı; kullanıcılar tarafından web sayfasına yüklenen verilerin (yazı, resim, müzik, video gibi) herkes tarafından erişilebilir, değiştirilebilir ve dağıtılabilir olması gerektiğini ifade ediyor. Bir özgür serviste, verilerin tamamına erişimde hiçbir sınırlama olmaması gerekiyor. identi.ca, burada bahsedilen koşulları sağlıyor ve özgür ağ servisi ünvanını hak ediyor:

Kaynak kodlar, <http://laconi.ca> web sayfasında herkesin erişimine açık ve web servisleri için geliştirilen Affero GPLv3 ile lisanslı. identi.ca'ya kullanıcılarca gönderilen her içerik, "Creative Commons by 3.0" lisansı ile herkesin kullanımına açık.

Bir şekilde identi.ca'yı artık kullanmak istemezseniz, sizi engelleyen hiçbir şey yok. "Open micro blogging" protokolüne uyan herhangi bir başka servis sağlayıcıya taşınma imkanınız var.

Arkadaşlarınızın bundan haberi olmasına bile gerek yok, siz başka bir servisi kullanıyor olsanız bile Open Micro Blogging protokolü sayesinde iletişiminiz kesintisiz devam edecek. Bu protokolü merak ediyorsanız <http://openmicroblogging.org> adresinden web sayfasına ulaşabilirsiniz.

Haydi identi.ca'ya

Eğer henüz bir micro blog servisi kullanmıyorsanız, identi.ca ile buna ilk adımı atabilirsiniz. Bu sayede arkadaşlarınızla iletişim halinde olabilir, gruplar ve etiketler sayesinde dünyanın dört bir tarafındaki insanlar ilgi duyduğunuz konularda ne diyor göz atabilirsiniz.

Halihazırda Twitter kullanıyorsanız identi.ca'nın sunduğu gruplar, dosya ekleme, arkadaş etiketleme, ilmekler (thread) gibi ek özellikleri denemek isteyebilirsiniz. Üstelik yazdıklarınızın twitter'a gönderilmesi sayesinde oradaki hesabınızdan tamamen vazgeçmek zorunda değilsiniz.

identi.ca ile, özgür ağ servislerini kullanarak iletişim kurmanın ferahlatıcı etkisini siz de tadabilirsiniz.

Windows'ta Kurulum CD'si Yazmak

Pardus kurulum dosyasının nasıl indirildiğini ve ImageBurn ile Windows ortamında CD'ye nasıl yazıldığını öğreneceğiz.

Bu metin, Windows ortamından Pardus'a geçmeyi düşünenler için bir "ilk adım" yazısıdır. Bu yazıda, önce Windows ortamında açık kaynak kodlu indirme yöneticisi olan "Free Download Manager" yazılımını indirmeyi, ardından "Pardus 2009" kurulan sürümünün ISO dosyasını indirmeyi, ardından bir özgür CD/DVD

yazma yazılımı olan ImgBurn yazılımını indirip kurmayı ve ISO dosyamızı CD'ye yazmayı anlatacağız. Bu işlemleri hangi ortamda yaptığımızı açıklamak gerekirse, bu işlemleri gerçekleştirdiğimiz işletim sistemi olarak Türkçe Windows XP Home Edition ve ağ tarayıcı olarak Microsoft Internet Explorer 6 kullanıldı.

İndirme Yöneticisini Kurma

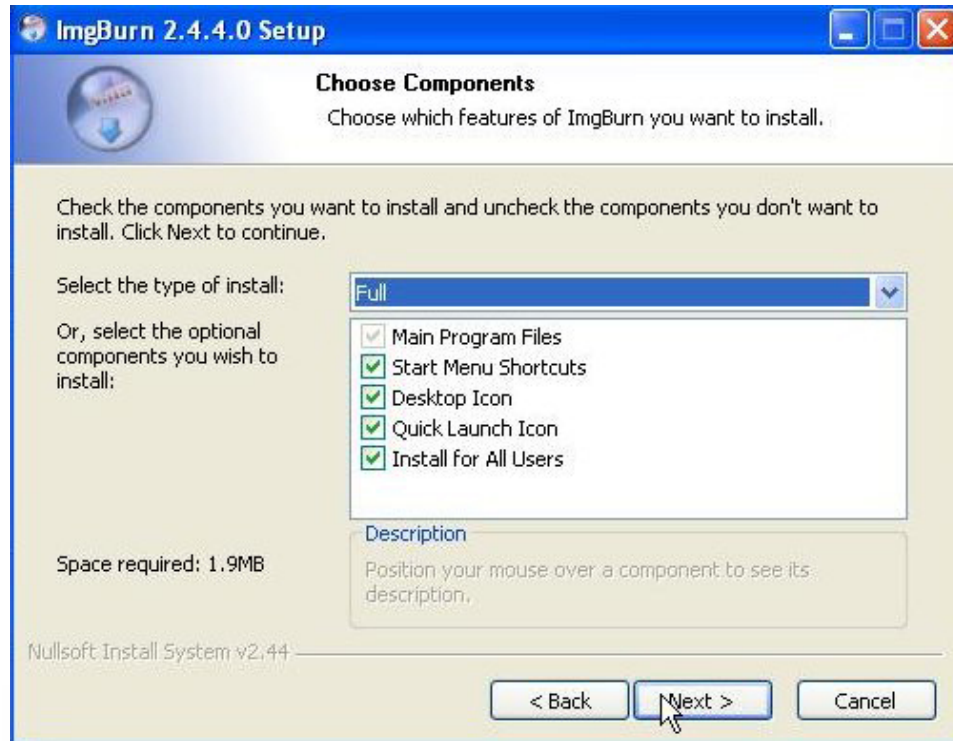
ISO dosyamızı daha hızlı bir şekilde indirmek için, bir Özgür Yazılım olan Free Download Manager yazılımını kurmanızı tavsiye ederiz.

Bunun için önce, Free Download Manager'ın [web sayfasına](#) gidip, sayfanın sağında yer alan "Download FDM Free" simgesine tıklamanız gerekiyor.

Dosyayı özgürce indirip, özgürce kurduktan sonra artık "Pardus 2009" ISO dosyası dahil, İnternet üzerinden yapacağınız tüm dosya indirme işlemlerinizi daha hızlı yapabileceksiniz.

Pardus 2009 ISO'sunu İndirme

Ağ tarayıcımıza <ftp://ftp.pardus.org.tr/pub/pardus/kurulan/2009/> adresini girip, "Pardus_2009.iso" dosyasını indireceğiz. Bu dosyaya tıkladığımızda FDM

açılacak ve bize dosyayı hangi dizine indirmek istediğimizi soracak. Biz de bilgisayarımızda uygun bulduğumuz dizini seçip, "OK" düğmesine tıklayacağız ve indirme başlayacak.

ISO dosyamız, bu yardımcı indirme yazılımı sayesinde, daha hızlı bir şekilde bilgisayarımıza kaydedilmiş olacak. ISO dosyamızı indirdikten sonra sıra, bir özgür yazılım olan ImgBurn yazılımını indirmeye geldi.

ImgBurn Yazılımını İndirmek ve Kurmak

Yazılımın İnternet [sayfasını](#) açtığımızda karşımıza yatay olarak sıralanmış düğmelerde, yazılım ile ilgili bilgiler (Info), haberler (News), indirme bağlantısı (Download), ekran görüntüleri (Screenshot), kullanım rehberleri (Guides), forum sayfası, görüşler (Reviews), bağlantılar (Links) gibi seçeneklere tıklayarak ulaşabileceğimiz bir menü çıkıyor. Amacımız yazılımı indirmek olduğuna göre, soldan sağa ikinci sırada yer alan "Download" düğmesine tıklıyoruz.

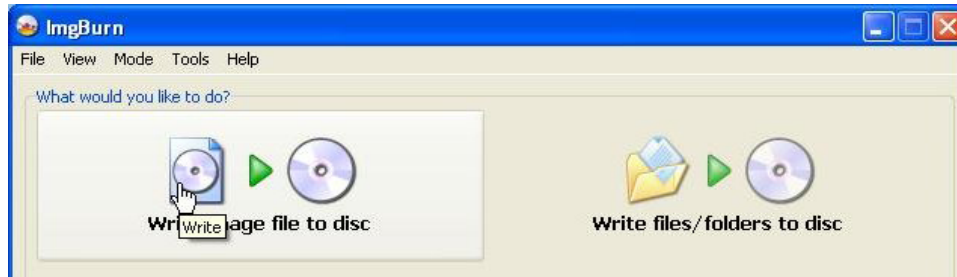
"Download" düğmesine tıklayınca karşımıza yine farklı yansı seçenekleri çıkıyor. Bu farklı yansı adreslerinin konmasının sebebi, eğer indirme bağlantılarından birinde sorun varsa, diğer yansılarını deneme şansını sunmaktır. "BetaNews-Download Now!" yazılı düğmeye tıklayarak indirmeye başlıyoruz. İndireceğimiz dosyanın boyutunun 2 MB'tan biraz daha küçük olduğu dikkatimizi çekiyor. Karşımıza yeni bir pencere açılıyor ve biz bu penceredeki "Download Now" düğmesine tıkladığımızda bize kaydetmeyi mi, yoksa çalıştırmayı mı istediğimizi soruyor. Eğer bilgisayarınıza kurulum dosyasını kaydetmek isterseniz "Kaydet-Save" seçeneğini; eğer kaydetmeden doğrudan indirip kurmayı tercih ederseniz, "Çalıştır-Run" seçeneğini tercih edebilirsiniz.

İndirme tamamlanınca yüklemenin tamamlandığı haberi veriliyor. Bu kez, sol baştaki Run (Çalıştır) düğmesine tıklayarak kurulum dosyasını açmak istiyoruz. Bunun üzerine kurulum sihirbazı açılıyor ve bize "Hoş geldin" yazısı çıkıyor ve çok sevilen (!) "Next" düğmesine tıklıyoruz. Bu aşamada bize hem masaüstüne hem de hızlı başlatma paneline program simgelerini yerleştirmek isteyip istemediğimiz soruluyor. Hepsine yerleşim istiyoruz ve "Next"e tıklıyoruz. Kurulum bitmeden önce bize bir detay soruluyor. ImgBurn yazılımının düzenli olarak yeni bir sürümünün çıkıp çıkmadığını denetlemesini isteyip istemediğimizi; eğer istiyorsak bunun yapılabilmesi için İnternet bağlantısının sağlanmış olması gerektiğini vurguluyor. Biz "Evet" düğmesine basıyoruz.

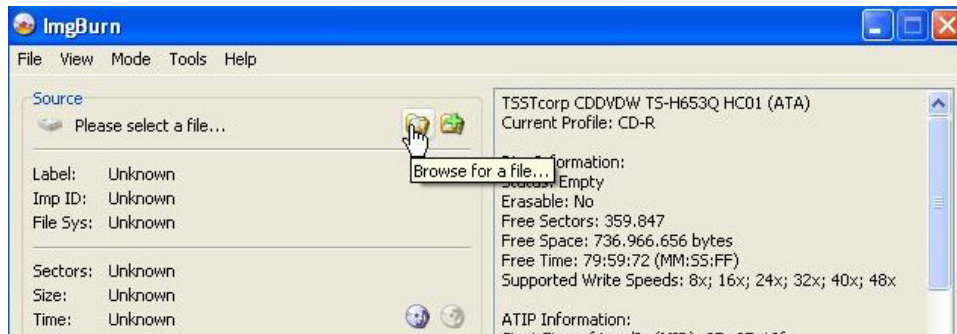
Gelen ekranda ImgBurn kurulumunun bittiğini, sihirbazı kapatmak için bitir (Finish) düğmesine basmamız gerektiği belirtilirken, bir yandan da tıklanmış bir minik kutucuk yanında "Run ImgBurn " belirtisini görüyoruz. Bu belirti bize, "Finish" tuşuna bastığımızda sihirbazın kapanacağını ve ardından ImgBurn uygulamasının başlayacağını anlatıyor. Uygulama başlar başlamaz, "Beni nereye kurdular? Hangi işletim sistemine? Nasıl bir RAM ortamına? Hangi CD/DVD yazıcılar var burada?" sorularının cevabını arayıp buluyor. Bu bilgiler de ImgBurn log dosyasında sırayla yer alıyor.

Pardus 2009 ISO'sunu Yazdırmak

Sıra ISO dosyamızı yazmak üzere boş bir CD-R takmaya gelince yazılım bunu da algılıyor ve taktığımız boş CD-R ile bilgileri bize gösteriyor. Bize "ne yapmamızı istediğimizi" soruyor ve biz de "Write image file to disc" seçeneğini işaretleyerek, ISO dosyası yazacağımızı bildiriyoruz.

Şimdi, ISO dosyamızı yüklemek üzere "Source" yazan pencerenin hemen altındaki "Please select a file - Lütfen bir dosya seçin" yazısının hemen yanına gidiyor ve açma simgesini tıklıyoruz.

Biraz önce indirdiğimiz "Pardus_2009.iso" dosyasını seçiyor ve "Open" düğmesine tıklıyoruz. Sıra, yazma hızımızı seçmeye geldi. Sağ alt köşedeki "Settings" kısmından "Write Speed" yazma hızımızı "16x" olarak seçiyoruz.

Yazma modunun DAO (Disc-At-Once) olması için ise program menüsünden soldan dördüncü sıradaki "Tools" bölümüne gidip, en alttaki "Settings"i tıklıyoruz. Karşımıza bir sürü seçenekten oluşan yeni bir ekran geliyor. Buradan da yine soldan dördüncü sırada yer alan "Write" kutusunu seçiyoruz. Soldaki "Options" seçeneklerinin altında yer alan "Write Type" mini kutucuğundaki seçeneğini "DAO/SAO" olarak ayarladıktan sonra sağ alt köşedeki OK düğmesine tıklıyoruz ve yazılımın ana penceresine geri dönüyoruz.

Programın ana ekranının altında, solda yazma simgesi var. Hatta bu simgenin üzerine tıklamak üzere faremizi getirdiğimizde, sarı yardım ekranında "Write" yazdığını görüyoruz. Böylece, bu simgeye tıkladığımızda "Yaz" emrini vereceğimiz anlaşılıyor. Simgeye tıklıyoruz ve yazma işlemi başlıyor.

Yukarıda "verify" yani denetle seçeneği tıkladığı için, CD yazma işlemi bittikten sonra yazılan veri sınıyor. Sınama işlemi sırasında "Verify" kutucuğunun solunda yer alan "Eject Tray" seçeneğini işaretliyoruz. Amacımız, sınama dahil tüm işlem bittiğinde, CD'nin çıkarılmasıdır.

İşlem tamamlanıyor, CD çıkarılıyor ve tekrar giriyor. "Verify" seçeneğini seçtiğimiz için yazılan veri kontrol ediliyor. Yazılan veri kontrol edildikten sonra işlem tamamlanıyor ve CD dışarı çıkarılıyor. Artık elimizde Pardus 2009 kurulum CD'si var.

Biz kurulum CD'mizi 16x hızında ve DAO modunda yazdık. Bilgisayarınızdaki CD/DVD yazıcının hızı daha yüksek olsa da, işletim sistemi kurulum CD'lerinin yazımında 16x üzeri hızlar tavsiye edilmez. Daha önce bilgisayarımın Windows bölümünde kurulu olan "Nero 7 Ultra Edition" uygulamasını hemen siliyorum.

Silme işlemine başlamadan önce Nero'nun bilgisayarımda 252 MB yer işgal ettiğini görüyorum. Oysa ImgBurn yazılımı kurulumdan sonra bile sadece 2 MB civarında yer işgal ediyor. Üstelik özgür yazılım!

Pardus Nasıl Kurulur? Gelişmiş kurulum aracı YALI'nın yeni sürümüyle birlikte Pardus 2009 kuruyoruz.

Pardus kurulumu için kullanılan araç özgün bir Pardus teknolojisi olan YALI'dır. YALI adını "Yet Another Linux Installer" cümlesinin ilk harflerinden alıyor. YALI'nın amacı hızlı ve kolay bir şekilde Pardus 2009'u bilgisayarınıza kurmaktır.

Kurulum işlemi için YALI öncelikle bilgisayarınıza ve yapılandırmanıza ilişkin bilgileri sizden alır ve daha sonra kurulum aşamasına geçer. YALI kurulumun her aşamasında ekranın sağ tarafında o adımla ilgili yardım bilgisini de sunuyor.

Kurulumu başlamak için öncelikle bilgisayarınızı CD'den başlayacak şekilde ayarlamamız gerekiyor. Bu ayar bilgisayarınızın BIOS'unda bulunur. Bu ayar bilgisayarınızın marka ve modeline göre değişebilir. BIOS'dan bu ayarı yaptıktan sonra Pardus 2009 CD'nizi bilgisayarınıza yerleştirin ve yeniden başlatın. Giriş ekranı geçtikten sonra karşınıza gelen ekranda Pardus 2009 kurulumuna geçebilirsiniz. Bu ekranda görülen seçenekler şunlardır:

Pardus 2009: YALI'yi çalıştırır ve kurulumu geçmenizi sağlar

Sistemi Sabit Diskten Aç: Sisteminizde yer alan ilk sabit diskin yükleme alanını çalıştırır ve bilgisayarınızda bulunan işletim sistemi açılır.

Bellek Testi: Bilgisayarınızda bulunan RAM belleği test etmeniz ve muhtemel hataları görmeniz için konulan bir test programıdır.

Donanım Bilgisi: Bilgisayarınızın donanım bilgisini gösterir.

Vurgu Pardus seçeneğinin üzerindeyken ekranın altında açılış seçeneklerini görebilirsiniz. Eğer deneyimli bir kullanıcı değilseniz bu seçenekleri değiştirmenizi öneririz. Pardus 2009 ön yükleme ekranında klavye kısayollarını kullanmanız mümkündür. F1 tuşu ile ön yükleme yardımını, F2 tuşu ile dil seçimini, F3 ve F4 tuşları ile grafik ekran ayarlarını ve çözünürlüğü son olarak F5 tuşu ile

beraber çekirdek parametrelerini ayarlayabilirsiniz. Tüm ayarları kendinize göre yaptıktan sonra -eğer özel ayar gerektiren bir donanımınız yoksa bu ayarları değiştirmenize gerek yoktur- enter tuşunu kullanarak kurulumu geçebilirsiniz.

Bilgisayarınız hızına göre YALI'nın yüklenmesi birkaç dakika alacaktır. YALI'nın yüklenmesiyle beraber karşınıza ilk olarak lisans ekranı gelecektir. Bu ekranda size yazılımla ilgili tüm özgürlükleri veren GNU GPL lisansını okuyabilir ve eğer bu lisans şartlarını kabul ediyorsanız Kabul Ediyorum seçeneğini işaretleyip kurulumu devam edebilirsiniz.

Eğer yardımı görüntülemek isterseniz "Yardıma Göster" düğmesine tıklayın. Sürüm notlarını merak ediyorsanız "Sürüm Notları" düğmesiyle bu notları görüntüleyebilirsiniz. "Geri" ve "İleri" düğmelerini kullanarak kurulumda ilerleyebilir ya da değiştirmek istediğiniz bir konu olursa geri gidebilirsiniz.

Sonraki ekranda CD doğruluğunu kontrol edebilirsiniz. Bu adım sorunsuz bir kurulum için son derece önemlidir. "CD Doğruluğunu Kontrol Et" düğmesine bastıktan sonra YALI, CD'de bulunan her paketi kontrol edecektir. CD kontrolü bittikten sonra "İleri" düğmesini kullanarak kurulumu devam edin.

Sonraki ekranda klavye haritanızı seçebilirsiniz. Kullandığınız dil ile klavye farklılık gösterebileceği gibi Türkçe klavye kullanan kullanıcılar Q ya da F klavye alışkanlıklarına göre klavye haritalarını seçebilirler. Klavye haritanızı seçtikten sonra seçim kısmının altında yer alan kutuyu kullanarak, klavyenizin doğru ayarlanıp ayarlanmadığını kontrol edebilirsiniz.

Sonraki ekran, tarih, saat ve zaman diliminizi ayarlayabileceğiniz ekrandır. Tarihi, saati ve bulunduğunuz yeri düzenleyebilirsiniz. Yaptığınız ayarlar donanım saatinizin ayarlarını da güncelleyecektir.

Bir sonraki ekranda kullanıcılarınızı ayarlayabilirsiniz. Sisteme bir kullanıcı eklemek için ekranın üst kısmında bulunan ilgili kısımları doldurun. Gerçek adınızı ve kullanıcı adınızı girdikten sonra parolanızı girin ve "Kullanıcı Ekle" düğmesine basarak sisteme kullanıcıyı ekleyin.

İsterseniz "Gelişmiş" düğmesiyle kullanıcı ayarlarında başka seçeneklerde seçebilirsiniz. Kullanıcı adınız büyük küçük harfe duyarlıdır. Kullanıcı isminde aksanlı harfler ve noktalama işaretleri kullanamayacağınız gibi kullanıcı adınızla parolanız aynı olamaz.

Eğer eklediğiniz kullanıcıya yönetici haklarını vermek istiyorsanız, kullanıcıyı eklemeden önce ilgili kutucuğu tıklayarak kutuya onay işareti koymayı unutmayın.

Sisteme bir ya da daha fazla kullanıcı eklediğinizde bunlardan birinin otomatik olarak oturum açmasını istiyorsanız kullanıcıyı ekledikten sonra "Otomatik Giriş Kullanıcısı" listesinden bu kullanıcıyı seçebilirsiniz.

Eğer eklediğiniz kullanıcılardan birinde herhangi bir hata yaptıysanız bu kullanıcının bilgilerini düzenleyebilirsiniz. Kullanıcı listesinden eklediğiniz kullanıcıyı seçin ve ekranın üstünde değiştirmek istediğiniz bilgiyi düzenledikten sonra "Kullanıcıyı Düzenle" tuşuna basın. Eğer eklediğiniz bir kullanıcıyı silmek isterseniz kullanıcı listesinden istediğiniz kullanıcıyı seçin ve "Seçili Kullanıcıyı Sil" tuşuna basın.

Eklediğiniz kullanıcıya parola sorulmamasını istiyorsanız “Bu kullanıcıya parola sorma” kutucuğunu işaretleyin. Tüm kullanıcılarınızı ve otomatik girişi ayarladıktan sonra kurulumu devam etmek için “İleri” tuşuna basın.

Sonraki ekran yönetici ayarlarını yaptığınız ekrandır. Her Linux sisteminde, o sistem üzerinde tam yetkisi bulunan bir sistem yöneticisi hesabı vardır. Bu sistem yöneticisi hesabının kullanıcı adı root olup bu kullanıcının parolasına sisteminizle ilgili önemli işlemleri gerçekleştirirken ihtiyaç duyabilirsiniz. Bu yüzden bu parolayı oluştururken unutmayacağınız ama kolaylıkla tahmin edilemeyecek bir parola seçmeye özen gösterin.

Parolanızı girdikten sonra sisteminizin adını da belirleyebilirsiniz. Makine adı kısmından verebileceğiniz isim sisteminizi bir ağ üzerinde konumlandığı zaman bilgisayarınızın ismi olarak gözükecektir. Sonraki ekran disk

bölümlendirme ekranıdır. Bu ekranda yapacağınız ayarlar diskinizin üzerinde yer alan verileri silebileceğinden yaptığınız ayarların doğruluğundan ve mevcut diskinizde yer alan bilgilerin mutlaka bir yedeğini aldığınızdan emin olun.

YALL bu yeni sürümü ile Pardus 2009 kurulumu için size üç seçenek sunuyor. Bunlardan ilki, “Bölümleri yeniden boyutlandırmayı dene” ile boş alanı otomatik olarak biçimlendirmek ya da diğer alanların boyutlarını değiştirerek bir boş alan yaratmaktır. İkinci seçenek “Tüm disk bölümlerini sil” sabit diskinizin tamamını Pardus kurmak için kullanmak ve son seçenekse “Hayır, diskimi kendim bölümlendireceğim.”.

İlk seçenek olan “Bölümleri yeniden boyutlandırmayı dene”yi seçip bilgisayarınızda bulunan ve Pardus kurmak istediğiniz sabit disk seçin. İleri tuşuna basarak kurulumu devam edebilirsiniz.

İkinci seçenek olan “Tüm disk bölümlerini sil” seçeneğinde ise kurulumu yapacağınız sabit disk Pardus tarafından otomatik olarak biçimlendirilir. Pardus kuracağınız sabit disk üzerinde yer alan tüm bilgiler silineceği için bu seçeneği kullanırken dikkatli olmalısınız.

“Hayır, diskimi kendim bölümlendireceğim.” seçeneğini seçip ileri tuşuna bastığınız zaman elle bölümlendirme ekranı açılacaktır. Bu ekranda mevcut disklerinizi görüntüleyip bu disklerin üzerinde yer alan bölümleri ayarlayabilirsiniz. Eğer bir bölümü silmek isterseniz o bölümü seçin ve Bölümü Sil'i işaretleyin. Aynı şekilde disk bölümünü yeniden boyutlandırabilirsiniz.

Tüm disk bölümlerini de tek bir seferde silmeniz mümkündür. Bunun için ekranın üst tarafında yer alan tuşu kullanın. Diskinizde yer alan boş alanda ya da mevcut bir bölümü Pardus kullanımı için biçimlendirmeniz mümkündür. Pardus kurulumunda seçmeniz gereken ve seçimi ihtiyari olan bazı disk bölümleri vardır.

Zorunlu disk bölümü olarak Pardus sistem dosyalarının konacağı bir bölüm yaratmalısınız. İsteğe bağlı olarak kullanıcı dosyalarının da yer alacağı bir bölüm yaratabilirsiniz. Bu sayede sisteminizde bir sorun meydana gelse bile kullanıcı dosyalarınız zarar görmez.

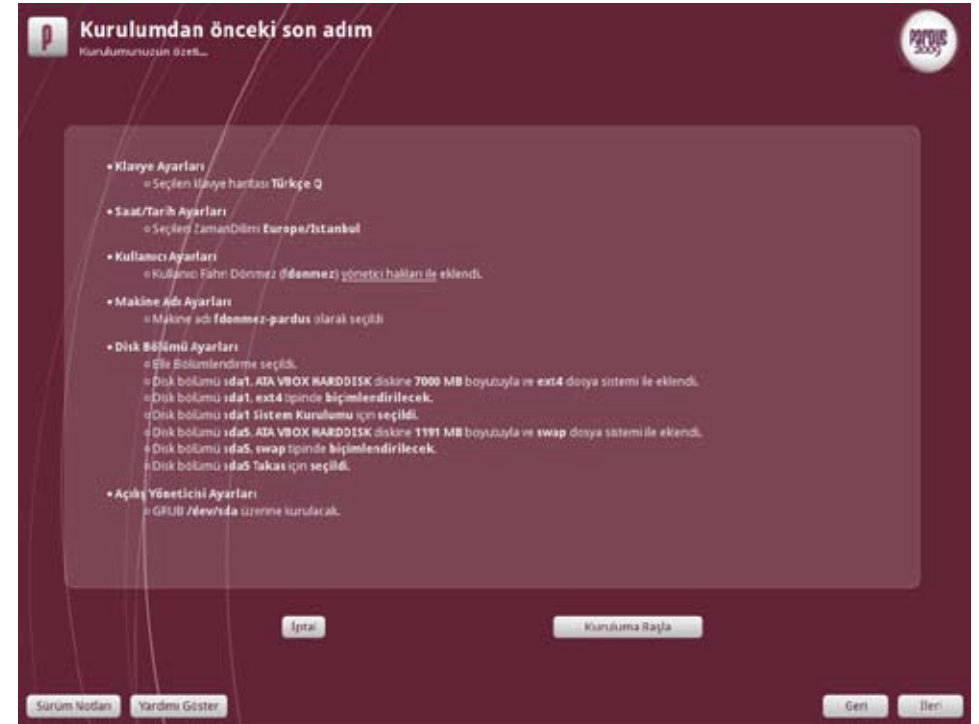
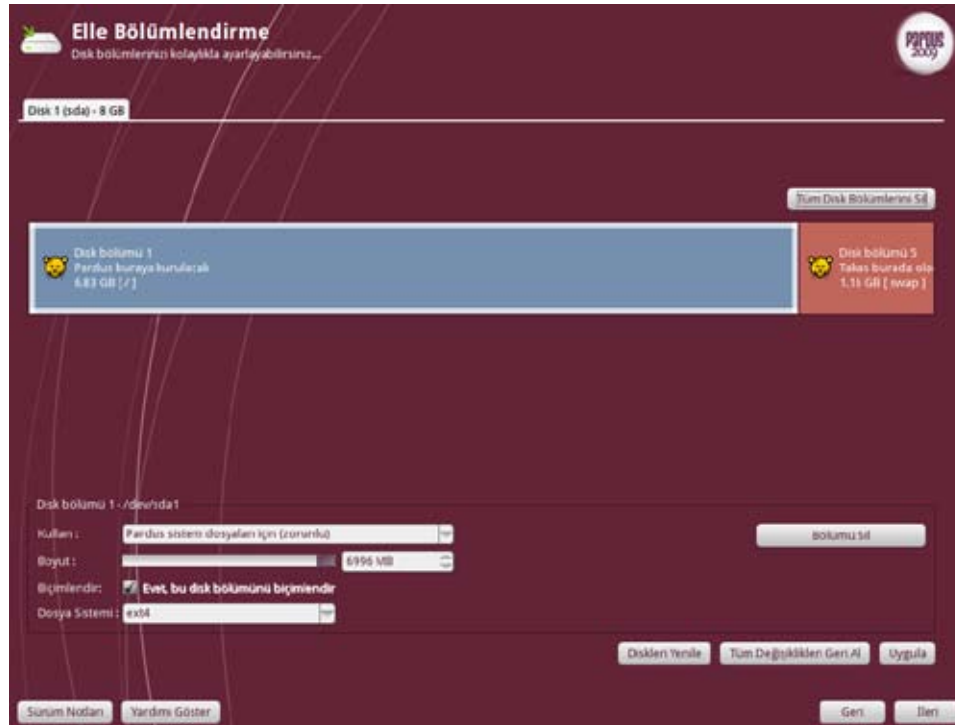
Ayrıca yeni sistem kurulumunda yarattığınız bu alanı kullanıcı dizini olarak gösterip ayarlarınızın ve kişisel dosyalarınızın kurduğunuz yeni sisteme de

aktarılmasını sağlayabilirsiniz.

İsteğe bağlı olarak yaratılabilecek bir diğer alansa takas alanıdır. Eğer 1 GB altında bir RAM belleğe sahipseniz RAM'inizin iki katı kadar bir takas alanı yaratmanız tavsiye edilir.

Son olarak YALI'nın bu son sürümü ile gelen bir yenilikten daha bahsedelim. Eğer isterseniz genel depolama ihtiyaçlarınız için bir alan yaratmanız mümkün. Bu alanın biçimi ext4, ext3, nfs ya da fat 32 olabilir. Bir disk bölümü ile ilgili seçim yaptığınızda bu seçimin onaylamak için Uygula düğmesine basmanız gerektiğini unutmayın.

Tüm disklerinizi bölümlendirip gerekli ayarlamaları yaptıktan sonra eğer hazırsanız ileri tuşuna basın. Sonraki ekrandaysa GRUB ön yükleyicisini nereye kurmak istediğiniz sorusuna cevap vermeniz gerekir. GRUB, Linux, Windows

ve diğer işletim sistemlerinin tek bir bilgisayarda olması durumunda kullanıcının istediği işletim sistemiyle çalışabilmesine olanak sağlamak için yazılmış bir ön yükleme yöneticisidir.

Pardus 2009 ile beraber sisteminizde o anda kurulu olan diğer işletim sistemleri tanınarak GRUB menüsüne otomatik olarak eklenecektir. Ancak eklenmesini istemiyorsanız ilgili kutucuktaki işareti kaldırın. Kurulum ekranında ise cevap vermeniz gereken soru GRUB'ın hangi sabit diske kurulacağı şeklindedir.

Eğer özel bir ayar yapmayı düşünmüyorsanız en mantıklı seçenek GRUB'u açılış diskinin başına kurmaktır. Bu sayede bilgisayarınızı başlattığınızda otomatik olarak GRUB ile karşılaşacaksınız. Bir diğer seçenek olarak GRUB'u Pardus yüklü olan diskin başına kurabilirsiniz. Bu durumda Pardus'u başlatmak için Pardus yüklü olan diskin açılış diski olarak atanması gerekir. Üçüncü seçenekse listeden seçilmiş diskidir.

Eğer bilgisayarınızda birden fazla disk varsa ve GRUB'ı özel olarak bir diske kuracaksanız bu seçeneği kullanabilirsiniz.

Son seçenekse GRUB'un kurulmaması yönündedir. Bu seçeneği eğer uzman bir kullanıcı değilseniz ve ne yaptığınızı bilmiyorsanız seçmeniz önerilmez.

Sonraki ekran kurulumu başlamadan önceki son adım ekranı. Bu ekranda bu aşamaya kadar kurulum için yapmış olduğunuz seçimlerin özeti yer alır. Seçimlerinizden emin değilseniz geriye giderek düzeltme işlemlerini yapabilirsiniz. Eğer her şeyden eminseniz "Kurulumu Başla" seçeneğini işaretleyin. Sağlıklı ve doğru bir kurulum için bu listeyi gözden geçirmenizi tavsiye ederiz.

Kurulumun geri kalanında Özgürlükçün topluluğunun sizin için hazırladığı Pardus ile ilgili bilgileri içeren mesajları okuyarak işletim sisteminizi yakından tanıyabilir ve Pardus'un kullanıcılarına sunduğu desteklerle ilgili bilgi alabilirsiniz.

Kurulum sisteminizin hızına göre 15-30 dakika arasında tamamenlanacaktır. Kurulumun başından sonuna kadar devam eden süreçte kullanabileceğiniz kısayollar:

F1: Yardımı göster düğmesi ile aynı işlevi yerine getirir. Ekranın sağ tarafında kurulumun o adımı ile ilgili yardım bilgisini verir.

F2: Hata ayıklama ekranını açar.

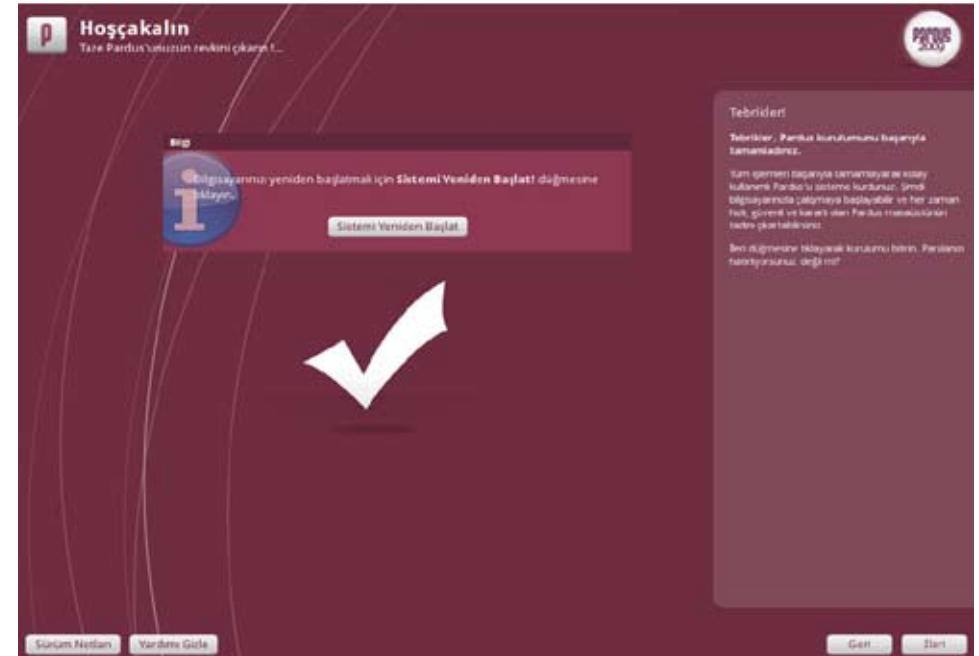
F7: İmleç Pardusman olur.

F8: Arkaplanı siyah yapar.

F11: Terminal penceresini açar.

Kurulum tamamlandıktan sonra karşınıza gelen ekranda ileri düğmesine tıklayın. Kurulum CD'si otomatik olarak çıkarılacak ve sizden bilgisayarınızı yeniden başlatmanızı istenecektir.

Bilgisayarınızı yeniden başlattıktan sonra Pardus 2009'un keyfini çıkarabilirsiniz.

Pardus 2009'da İlk Ayarlar

Pardus 2009'u bilgisayarımıza kuruyor ve bilgisayarımızı yeniden başlatarak ilk defa açıyoruz. Kaptan yenilenen arayüzü, güncellenen ve eklenen özellikleriyle bize hoş geldiniz diyor.

"Kaptan Masaüstü" yapacağımız ayarlara ilk adımımızı faremizi yapılandırarak atıyoruz. Bu bölümde, dosya ve dizinleri açarken kullanacağımız tıklama sayısını ve sağ/sol el kullanımına göre faremizdeki düğmelerin sırasını ayarlayabiliyoruz. Bunlara ek olarak, eğer faremizde bir kaydırma tekerleğimiz varsa bu tekerleğin hareket yönünü de tersine çevirebiliyoruz. İleriye basarak diğer ekrana geçiyoruz. Bu ekranda, yenilenen KDE 4 masaüstümü için kullanacağımız temayı, ardından

KDE 4 masaüstü eylemi için masaüstü tipini seçiyoruz. Tip olarak masaüstü seçerseniz, yeni KDE 4 masaüstü dünyasıyla tanışırsınız. Eğer ben alışkanlıklarımıza bağlıym derseniz, size Dizin Görünümü tipini kullanmanızı tavsiye ederim. Bu sayede eski masaüstü alışkanlığınızı, yeni eklenen Plasma Teknolojisi ve onun yetenekli Programcıkları ile devam ettirebilirsiniz. Son olarak kullanacağımız masaüstü sayısını da ayarlayıp ileri tuşuna basıyoruz. Sıra geldi KDE Menü için bir stil seçmeye. Üç stilimiz var:

1. Klasik: Basit bir menü stili.
2. Kick-off: Gelişmiş bir menüdür. Tüm menü ve seçenekler beş ana sekme ve onların içinde bulunan alt menülerde açılır. Menüler aynı sekme ve pencere içinde açıldığı için ekranda az yer kaplar.
3. Lancelot: Deneysel bir menü stildir. Kick-off menü stiline biraz daha gelişmiş ve özelleştirilebilir halidir. İçinde bulunan e-posta ve anında mesajlaşma desteğiyle Kmail ve Kopete ile uyumlu çalışır.

Diğer ekranda, seçeceğimiz bir duvar kağıdıyla masaüstümüzü süsleyeceğiz. Pardus 2009'un bizlere sunduğu yeni duvar kağıtlarını denemek ve Pardus'un yeteneklerini arttırmak için "İleri" ile diğer ekrana geçiyoruz.

Bu ekranda gelişmiş bir masaüstü arama özeliği olan Strigi masaüstü dosya indeksleyicisini etkin hale getirebiliriz. Bu özellik sayesinde Alt+F2 ile açılan pencereden dilediğimiz kelimeyi içeren dosyayı kolaylıkla bulabiliriz. Bu ekranda ağ ayarlarımızı yapacağız. Pardus 2009 kullandığı en son kernel sürümü ve sağladığı üstün donanım desteği sayesinde, eğer varsa, ethernet ve kablosuz ağ kartınızı tanıyacaktır. Bağlantı oluşturmak istediğimiz donanımı seçip, ayarlarımızı yaptıktan sonra bağlantımızı oluşacaktır. Artık bu bağlantıyı kullanarak İnternet'e

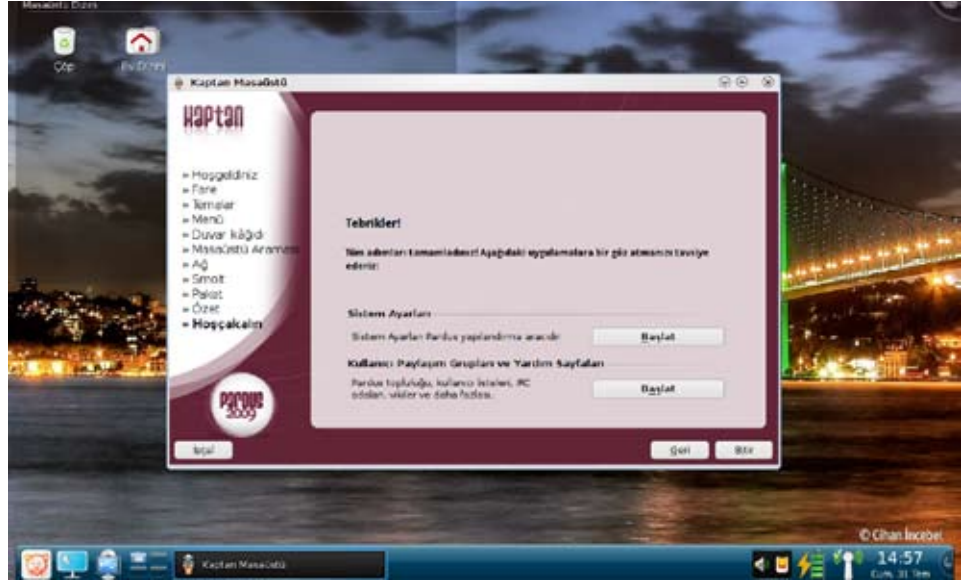

girebiliriz. "İleri"ye tıkladığımızda ağ ayarlarımız kaydedilecek ve sonraki adıma geçeceğiz. Pardus 2009'a eklenen SMOLT desteği sayesinde, isterseniz donanım bilgilerinizi SMOLT veritabanı sayesinde Pardus projesiyle paylaşabilirsiniz. Bilgilerinizi paylaşmadan önce Gizlilik Politikası'nı okumayı da ihmal etmeyin.

Son adımımızda Paket Yöneticisi'nin temel ayarlarını yapacağız. Paket yöneticisinin sistem çekmecesi içine yerleşmesini isteyip istemediğimizi ve eğer istiyorsak ne kadar sıklıkla güncelleştirmelerin kontrol edileceğini belirleyebiliriz. Bunlara ek olarak, katkı deposunu sistemimize eklemek istediğimizi de bu ekranda karar verebiliriz. Bundan sonraki ekranda, yaptığımız ayarların bir özetini buluyoruz. Tüm ayarlar uygulandıktan sonra karşılaşacağımız ekranla Kaptan bize veda ediyor. Bu ekranda bulunan diğer seçeneklerle Smolt sayfanıza ulaşabilir, yenilenen Sistem Ayarları ile daha detaylı ayarlarınızı yapabilir ya da kullanıcı yardım grupları ile yardım sayfalarına ulaşabilirsiniz.

Ekranı Yapılandırma

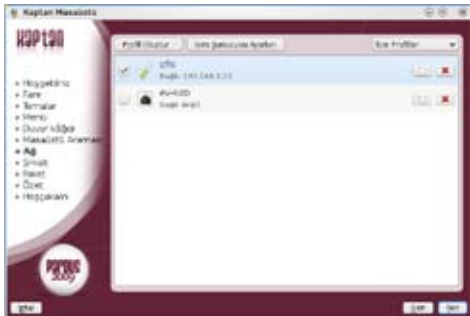
Kaptan ile sistemimizdeki gerekli ayarlamaları yaptıktan sonra sıra daha iyi bir performans için ekran kartı sürücülerimizi kurmaya geliyor. Uygulamamıza KDE Gelişmiş Uygulama başlatıcısında Bilgisayar > Sistem Ayarları > Sistem Yönetimi > Ekran yolu ile ulaşabiliyoruz. Ekran ayarlarında "Ekranlar" bölümü altında, ekranlarımızı tanıtabilir; ayrıca ekranımızın çıkışı ve çözünürlüğü gibi ayarları yapabiliriz. Eğer birden fazla monitörle çalışıyorsak "aynı görüntü" seçeneğiyle ekranlarımızdaki görüntülerin birbiriyle aynı görünmesini sağlayabilir ya da bu seçeneğin işaretini kaldırarak her ekranı farklı durumda göstermesi için ayarlayabiliriz. "Aygıtlar" bölümü altındaysa ekran kartımızı ve ekranımızı yapılandırabiliriz. Mesela ekran kartı sürücümüzü güncelleştirmek

için yapmamız gereken tek şey, gerekli sürücü paketlerini yükledikten sonra, "Yapılandır" seçeneğini izleyerek donanımımıza uygun olan sürücüyü listeden seçmek ve bilgisayarımızı yeniden başlatmak.

Diğer Ayarlar

Tüm bu yeniliklerden başka Sistem Ayarları > Görünüm ya da Masaüstü yollarını izleyerek de simge seti, pencere, stil, yazı tipi, 3 boyutlu pencere efektleri gibi ayarları kişisel tercihlerimize göre özelleştirebiliriz.

pardus 2009

Eyüp Ersan SÜLÜN
eyupersan@gmail.com

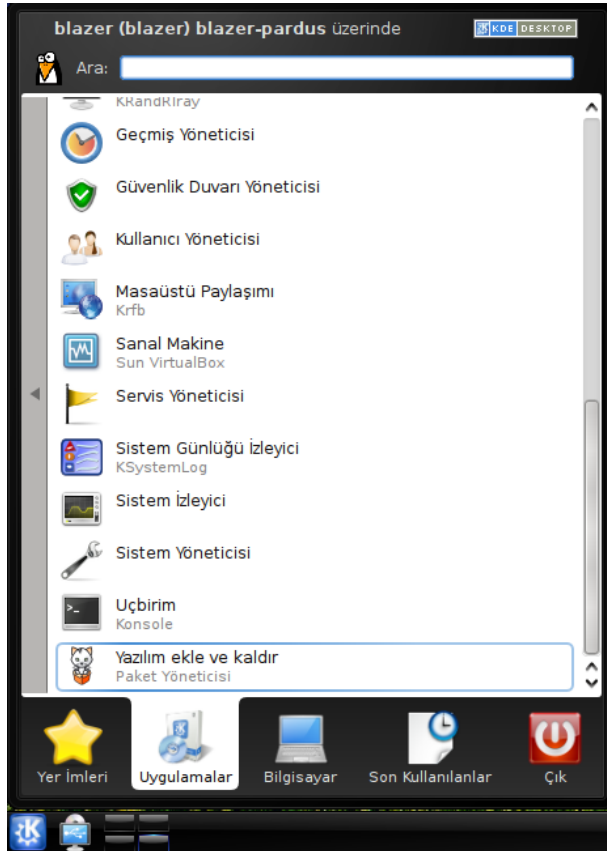

Pardus 2009'u Güncel Tutun

Pardus 2009 ile İnternet'te site site dolaşıp
güncelleme aramaya son..

Windows kullanıcıları, Windows'larını güncel tutmak için lisanslı ürün kullanmak zorunda. Bizim açımızdan asıl şaşırtıcı olansa, Windows üzerine kurulu diğer programların güncellemelerini İnternet üzerinde bulmak ve o yazılımın güncel sürümünü elle kurmak zorunda kalmaları!

Pardus'ta bu işlem, Test Takımı ve geliştiricilerimizin onayından geçtikten sonra ilgili depolara alınan yazılımların, hata düzeltmelerinin, güvenlik güncelleştirmelerinin ya da sürüm güncelleştirmelerinin Paket Yöneticisi aracılığıyla kurulması sonucu gerçekleşir. Pardus kullanıcıları tek bir tıklamayla, sürekli güncel bir sistem ve sürekli güncel yazılımlar kullanmanın keyfini sürer.

Pardus'u güncel tutmanın iki yolu var. Birincisi, Paket Yöneticisi'ni kullanmak, diğeri konsol ve konsol komutlarını kullanmak. Hangisine alışsanız ya da hangisi size daha kolay geliyorsa o yolu kullanabilirsiniz.

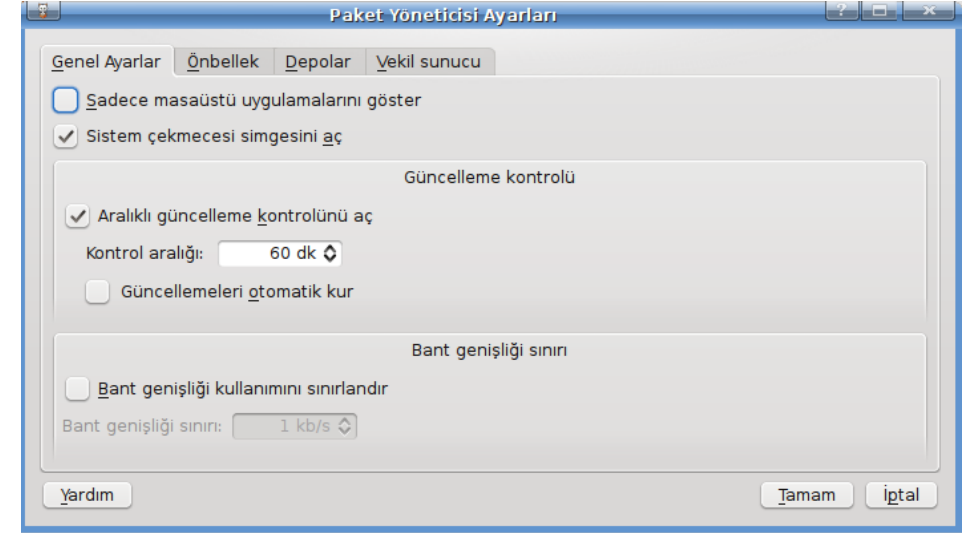
Pardus 2009' da Tasma'nın yer almaması sonucu, Paket Yöneticisi (Kick off menü kullanıyorsanız) KMenü Düğmesi > Uygulamalar > Sistem altına "Yazılım Ekle ve Kaldır" ismiyle yerleştirilmiştir.

Yazılım Ekle ve Kaldır simgesine tıklarsanız, Paket Yöneticisi açılır.

Paket Yöneticisi'nin arayüzünden, bilgisayarınızda kurulu bulunan paketleri görebilir,

kurmak istediğiniz yeni paketleri seçebilir ya da sisteminizi ve diğer programları güncelleyebilirsiniz.

Güncelleme yapmadan ya da diğer programları kurmadan önce, Paket Yöneticisi'ni yapılandırmakta fayda var. Bunun için:

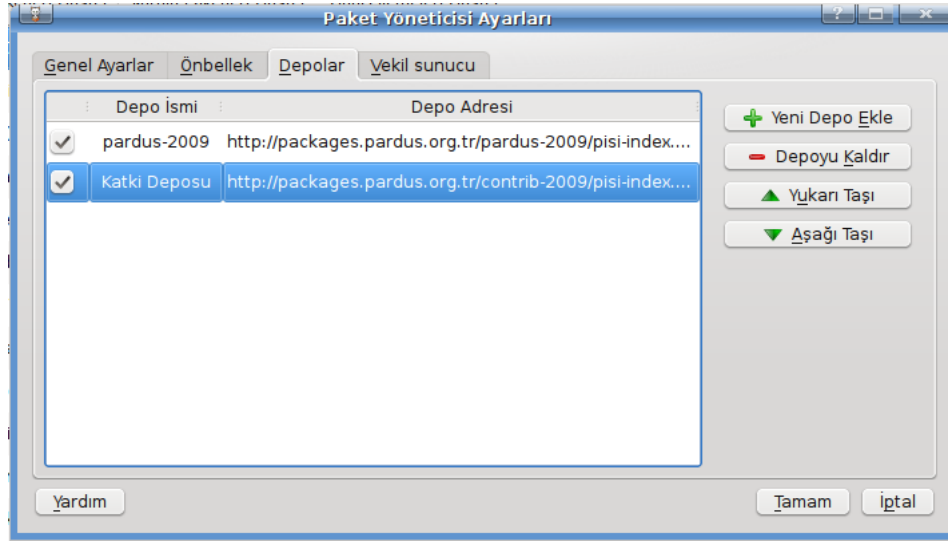
Paket Yöneticisi > Ayarlar > Paket Yöneticisi Uygulamasını Yapılandır seçeneğiyle gerekli olan ayarları yapabilirsiniz. Paket Yöneticisi ayarlarında dört sekme vardır. Genel Ayarlar, Önbellek, Depolar ve Vekil Sunucu'dur.

Genel Ayarlar sekmesinden Paket Yöneticisi'nin simgesini sistem çekmesine yerleştirebilir, belirlenen sürelerde güncellemelerin kontrol edilmesini sağlayabilir ve güncellemeleri otomatik olarak kurabilirsiniz.

Önbellek sekmesinden, indirilen paketleri başka bilgisayarlarda da kullanabilmek için önbelleği kullanabilir ya da sabit diskinizde fazla yer kalmadığında önbelleği temizleyebilirsiniz.

Depolar sekmesinden, Pardus ile öntanımlı gelen depodan başka Contrib (Katkı) deposu ve benzer depolar ekleyebilirsiniz. Depoların öncelik sırasını düzenleyebilir, işinize yaramayan depoları kaldırabilirsiniz.

Vekil (Proxy) sunucu sekmesinden de eğer İnternet'e bir vekil sunucu arkasından çıkıyorsanız, depoları güncellemek için onunla ilgili ayarları yapabilirsiniz. Vekil sunucu kullanmıyorsanız, "Vekil Sunucu Yok" seçeneğini işaretlemeniz yeterli olacaktır.

Bu ayarlamalardan sonra Pardus'u güncelleyebilirsiniz. Güncellenecek paketleri tek tek seçebilir ya da tümünü seçili hale getirebilirsiniz. Pardus, güncellenecek paketleri ve bağımlılıklarını gösterecektir.

Güncelleme başlamadan önce Paket Yöneticisi sizden parola isteyecektir. Bu parola sisteme giriş parolanızla aynıdır.

Parolanızı girdikten sonra Paket Yöneticisi gerekli paketleri yükleyecek ve yükleme işlemi bitince bu paketleri kuracaktır.

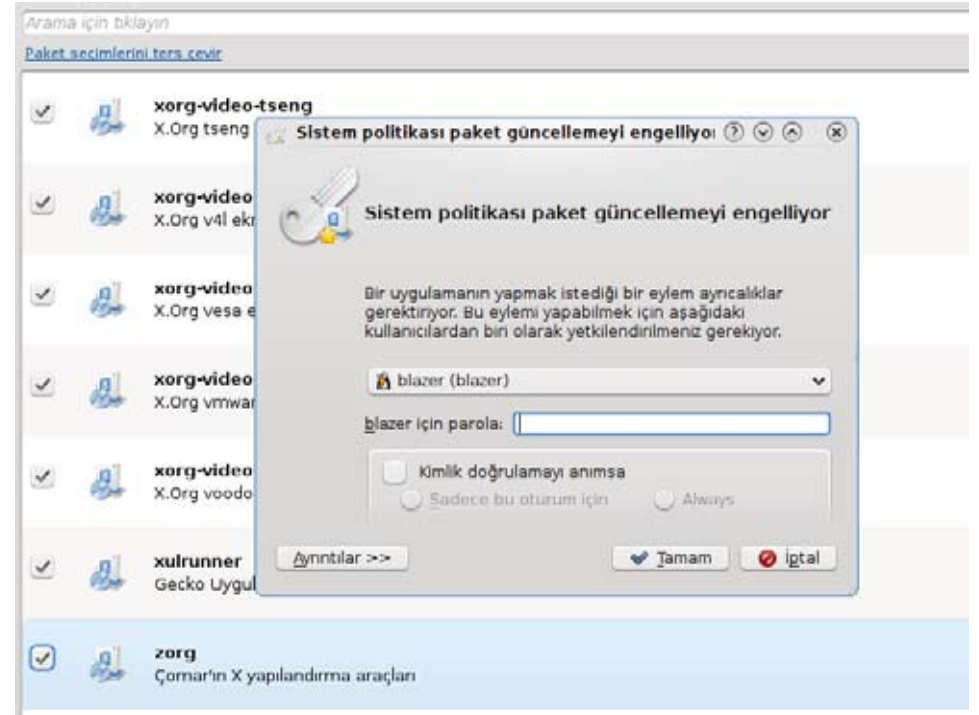
Güncelleme işlemi konsoldan yapmak için ;

- KMenü Düğmesi > Uygulamalar > Uçbirim
- KMenü Düğmesi > Uygulamalar > Drop-Down Terminal (Yakuake) ile konsolu açabilirsiniz.

Konsoldan güncelleme yapmak için aşağıdaki komutları girmelisiniz:

- Su komutuyla yönetici parolanızı giriniz.
- Pisi ur komutuyla depoların adreslerini güncelleyin.
- Pisi up komutuyla güncellemeleri başlatın.

Hep Pardus'ta kalın, hep güncel kalın...

pardus 2009

Kubilay KOCABALKAN
kubilay@kocabalkan.net

Ercan KURU
ercankuru@ercankuru.com.tr

KDE4'te Masaüstü Ayarları

Gelişmiş masaüstü ayarlarıyla KDE'yi özelleştirmek şimdi çok daha kolay.

Pardus 2009'un masaüstü ortamı olan KDE 4'ün pencere yöneticisi KWin, artık kendi özel efektleri ile birlikte geliyor. Yeni KWin sayesinde, Compiz ya da benzeri bir yazılımı kurmadan da uçan, sallanan, dönen pencere efektlerine sahip olabileceğiniz.

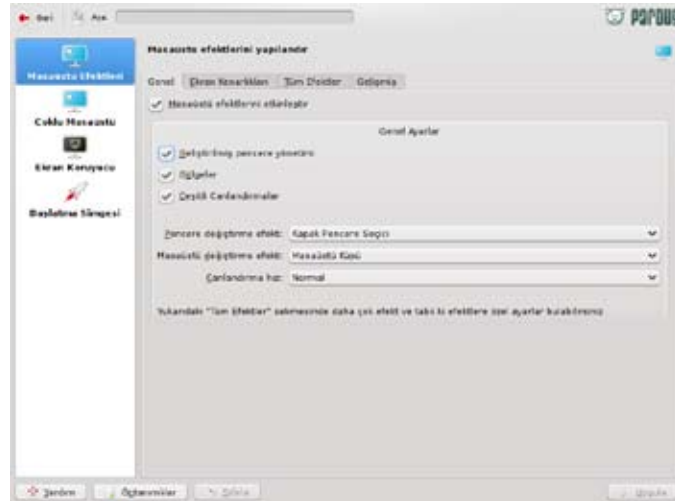
Ekran kartının 3B özelliği bulunan ve sorunsuz çalışan kullanıcılar için temel efektler, kurulum sonrası açık olarak geliyor. Eğer çalışan 3B özelliklerinde bir sorun meydana gelirse, masaüstü efektleri otomatik olarak kapanıyor. Bu kullanım kolaylığının yanında, kullanıcı Shift+Alt+F12 tuşlarına birlikte basarak, 3B özelliklerini istedikleri zaman kapatıp, açabiliyor. KDE 4.2 sonrasında eklenen bir özellik ile tam ekran uygulamalar çalışırken, masaüstü efektlerinin pasifleşmesi sağlanıyor. Şimdi temel ayarlardan başlayarak, KDE 4 ile gelecek KWin efektlerini ve masaüstü sistem ayarlarını biraz inceleyelim.

Masaüstü efektleri ayarları için, önce Sistem Ayarları'nı açıp, Genel sekmesinde bulunan Masaüstü simgesine tıklıyoruz ve istediğimiz tüm ayarları buradan gerçekleştiriyoruz.

Masaüstü Efektleri

Genel Sekmesi

Masaüstü efektlerini, detaylarına girmeden etkinleştirebilir ya da kapatabiliriz.

- Geliştirilmiş pencere yönetimi seçeneğiyle, yazının ilerleyen bölümlerinde bulunan Gelişmiş sekmesinde bulunan ayarları yapabileceğiz.

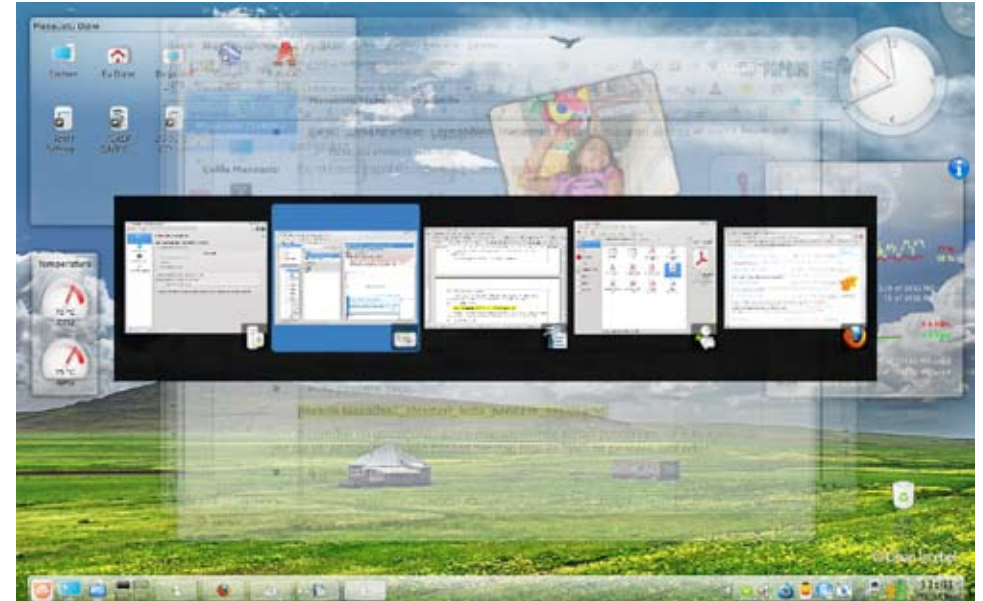
- Gölge seçeneğiyle pencere altında bulunan gölgeleri aktif hale getirebiliriz. Gölge ayarlarıysa Tüm efektler sekmesinden yapabileceğiz.

- Çeşitli canlandırmalar seçeneğiyle masaüstü canlandırmalarını aktif hale getirebiliriz.

Bu ekranda yapabileceğimiz üç önemli ayarımız daha var.

- **Pencere değiştirme efekti:** Alt tuşuna basılıyken basacağımız her Tab tuşuyla çalışan dört temel pencere değiştirme efektinden hangisini kullanacağımızı bu kısımdan seçiyoruz.

- **Kutu pencere seçici:** Resimden de gördüğümüz üzere masaüstlerinde bulunan pencereler, bir kutu içerisinde yer alır ve Alt tuşu basılıyken basılan her Tab tuşu ile farklı bir pencere aktif edilir.

- **Şimdiki Pencereler:** Bu efekt ile tüm pencereler masaüstünü kaplar, Alt tuşuna basılıyken, Tab tuşuna her basışınızda da farklı bir pencere aktif edilir.

- **Kapak seçici:** Kapak seçici efektiyle resimdeki gibi tüm pencereler arka arkaya sıralanır ve Alt tuşuna basılıyken basacağınız Tab tuşuyla pencereler öne doğru sırasıyla değişirler.

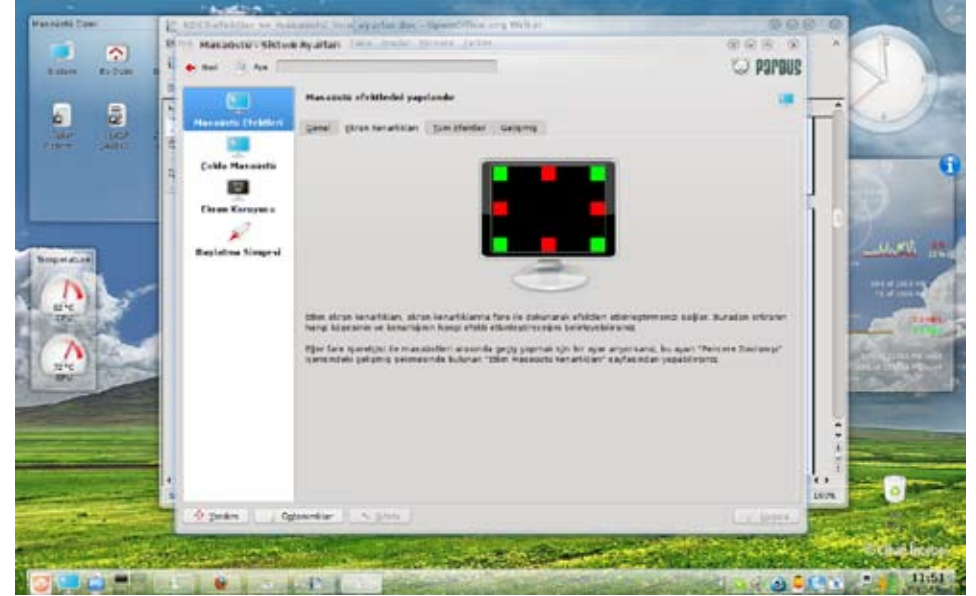
- **Dönen pencereler:** Dönen pencereler efektiyle tüm pencerelerimizi masaüstünde sırayla döndürebiliriz. Alt tuşuna basılı tutuktan sonra basacağımız her tab tuşuyla pencereleri dans ettirebileceğiz.

- **Masaüstü değiştirme efekti:** Masaüstleri arasında gezinirken kullanabileceğimiz iki efektimiz var
- **Masaüstü küpü:** Masaüstü küpünü seçerseniz, bir masaüstünden diğerine geçerken küp efekti kullanabilirsiniz.
- **Kaydır:** Bu efekti seçtiğinizde masaüstlerinde gezerken açık pencereler, masaüstünden kayarak hareket ederler. Eğer sağdaki masaüstüne geçiş yapıyorsak masaüstü sağdan sola, soldaki masaüstüne geçiyorsak soldan sağa, aşağıdaki masaüstüne geçiş yapıyorsak aşağıdan yukarı, yukarıdaki masaüstüne geçiyorsak yukarıdan aşağı şekilde bir kayma yapacaktır.
- **Canlandırma hızı:** Bu ayar ile tüm efekt ve canlandırmaların hızını istediğiniz gibi değiştirebilirsiniz. Toplam yedi tane hız seçeneği bulunuyor. Normal hız seçeneği en idealidir.

Ekran Kenarlıkları Sekmesi

Aslında resim her şeyi çok iyi anlatıyor. Masaüstünüzün istediğiniz kenar ya da köşesine doğru yapacağınız fare hareketiyle belirlediğiniz efekt çalışacaktır. Toplam sekiz bölge bulunuyor. Kırmızı bölge, efekt olmadığını; yeşil bölge ise efekt olduğunu belirler. Bir efekt sadece bir bölgede bulunabilir. Eğer iki yere eklemeye çalışırsak efekt en son eklediğimiz bölgeye kayar. Efektten çıkmak için istediğimiz masaüstüne gelip sağ tuşuna tıklamamız gerekir.

Tüm Efektler Sekmesi

Bu sekmede KDE 4 ile ilgili bütün efektler, açıklamaları ile beraber bulunuyor. Burada bulunan efektleri zevkimize göre seçip kaldırabiliriz. Efektler araçlar, erişebilirlik, görünüm, güzelleştirme, odaklama ve pencere yönetimi şeklinde altı başlık altında toplanmıştır.

Efektlerin sonunda bulunan,

İşareti efekt hakkında bilgi verir.

İşareti ise efekt ile ilgili ayarları yapmamızı sağlar.

1. Araçlar: Bu başlık altında iki efekt bulunuyor.

- **Boyamayı göster:** Bu efektle masaüstünde güncellenen alanlar renklenecek.
- **FPS Göster:** Bu efektle grafik başarımını ekranın sağ üst köşesinden takip edebilirsiniz.

2. Erişilebilirlik: Masaüstüne erişimi daha kolay hale getirmemizi sağlayan altı adet efekt bulunuyor.

- **Büyüt:** Meta (Windows tuşu) tuşu ile * / - tuşlarına basarak, masaüstünü büyütüp / küçülte bilirsiniz.
- **Büyüteç:** Fare altında kalan bölümü büyüten, balık gözü büyüteç.
- **Fareyi izle:** Etkinleştirdiğinizde farenin yerini belli edeceğiniz bir efekt.
- **Keskinleştir:** Masaüstünüzü keskinleştirir.

- **Negatifleştir:** Masaüstleri ve pencerelerin renklerini tersine çeviren bir efekt.

3. Görünüm: Görsel efektlerin bol olduğu KDE 4 efektlerinin en eğlenceli kısmıdır. Burada pencerelerimize değişik efektler vererek masaüstü kullanımımızı eğlenceli hale getirebileceğimiz 16 adet efekt bulunuyor.

- **Açılan Pencereleri Canlandır:** Yeni pencere açılışlarını canlandıran efekt.
- **Bulanıklaştır:** Yarı şeffaf pencerelerin arka planını bulanıklaştıran bir efekt.
- **Fare izi:** Fareyle masaüstünde çizgiler çizmenizi sağlayan bir efekt.
- **Giriş:** Giriş yaparken masaüstünüzü pürüzsüzce belirginleştiren bir efekt.
- **Gölge:** Pencerelerin altlarına belirlediğiniz renkte bir gölge ekler.
- **Görev Çubuğu Küçük Resim Ön izlemeleri:** Masaüstünde yer alan pencerelerin küçük bir önizleme resmini görev çubuğu üzerinde görmenizi sağlayan efekt.
- **Kaybolma:** Pencereleri gösterirken pürüzsüz bir şekilde belirginleştirir.
- **Kaydır:** Sanal masaüstleri arasında geçiş yaparken, pencereleri kaydırır.
- **Küçültme Canlandırması:** Pencerelerin küçülüşünü canlandırır.
- **Parçalara Böl:** Kapatılan pencereleri küçük parçalara bölerek kapatan bir efekt.
- **Patlama:** Kapatılan pencereleri patlama efekti ile kapatır.
- **Sallanan Pencereler:** Pencereleri taşırken şekillerini bozan efekt.
- **Sihirli Lamba:** Kapatılan pencereleri küçülüşünü ve yükselişini bir sihirli lambaya çeviren efekt.
- **Yan Küçük Resimcik:** Ekranın bir kenarında pencerenin küçük bir resmini gösteren efekt.
- **Çıkış:** Çıkış penceresi gösterilirse ekranı solduran efekt.

- **Şeffaflık:** Farklı durumlar için pencerelere şeffaflık özelliği sağlayan efekt.

4.Güzelleştirme: Güzelleştirme seçeneğinde sadece masaüstüne kar yağdırma efekti bulunuyor. Şimdilik...

- **Kar:** Sıcak yaz günlerinde masaüstlerinize kar yağdırın bir efekt.

5.Odaklama: Pencereleri belirli koşullarda koyulaştırmamızı sağlar.

- **Pasifleri Koyulaştır:** Etkin olmayan pencereleri koyulaştıran bir efekt.

• **Yönetici Kipinde Ekranı Dondur:** Yönetici hakları istendiğinde bulunduğunuz ekranı koyulaştıran bir efekt.

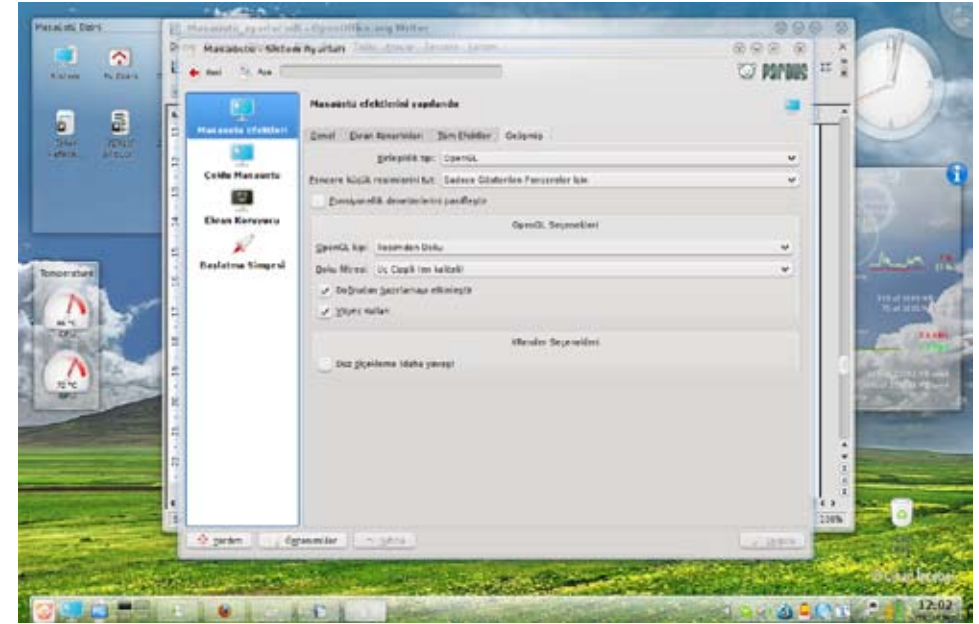
• **İletişim Kutusu Sahibi:** Etkin iletim kutularının sahibi olan pencereyi koyulaştıran bir efekt.

6.Pencere Yönetimi: Pencereleri yönetirken kullandığımız efektleri aktif ya da pasif hale getirmemizi sağlar.

- **Dönen Seçici:** Alt-Tab tuşlarıyla pencereleri çevirerek seçer.
- **Kapak Pencere Seçicisi:** Alt-Tab tuşlarıyla pencereleri kapak akışı ile seçer.
- **Kutu Pencere Seçicisi:** Alt-Tab tuşlarıyla pencereleri küçük resimlerden seçer.
- **Masaüstü Izgarası:** Tüm masaüstlerini bir ızgara şeklinde yan yana dizerek seçmenize yardımcı olur.
- **Masaüstü Küpü:** Sanal masaüstlerini bir küpün yanları olarak gösteren efekt.
- **Masaüstü Silindiri:** Sanal masaüstlerini bir silindirin yanı olarak gösteren efekt.
- **Şimdiki Pencereler:** Tüm açık pencereler yan yana gösterilene kadar küçültür.

Gelişmiş

Masaüstü efektlerinin gelişmiş ayarlarını yapabileceğiniz bu sekmede, gerekli tüm ayarlar öntanımlı olarak geliyor.

Fonksiyonellik denetimlerini pasifleştir seçeneği ile 3B özelliklerinde bir sorun ya da yavaşlama olduğunda, efektlerinin otomatik devre dışı kalmasını engelleyebilirsiniz.

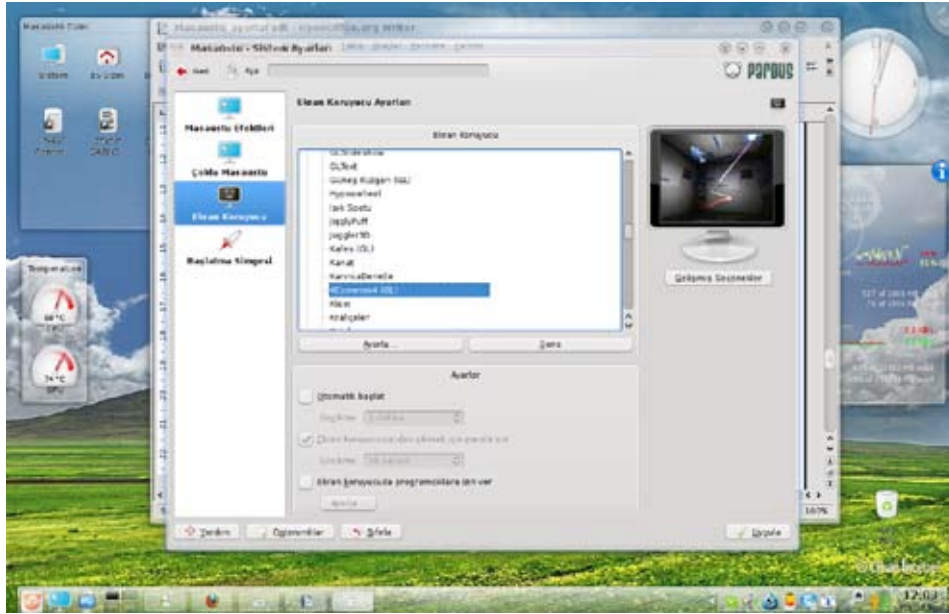
Şimdi gelelim Masaüstü ince ayarlarına. Arka plan ayarlarında çoklu masaüstü kullanıma kadar kullandığımız masaüstü ortamında, KDE 4 ile çok fazla değişiklik yapılmış.

Çoklu Masaüstü

Bu menüden kaç tane masaüstü ile çalışacağımızı belirler ve masaüstlerine isim verebiliriz. Masaüstü sayısını klavye yardımıyla girebileceğimiz gibi sağındaki yukarı aşağı okları kullanarak fare yardımı ile de girebiliriz.

Ekran Koruyucuları

Ekran koruyucularının esas amacı eskiden monitörlerin sabit renklerden etkinlemesini önlemektir. Artık teknolojinin gelişmesiyle ekranlarda bu sorun kalmadı. Ekran koruyucularının şu andaki amacı, hem eğlence hem de bilgisayar başında olmadığımız zaman ekran görüntülerini başkasından korumak.

KDE 4'de bunun için çeşitli ekran koruyucuları bulunuyor. Bunların birkaç örneğini resimde görebiliriz.

Seçtiğimiz ekran korucu ayarlarını alttaki Ayarla... simgesinden ayarlayabiliriz. Hemen yanındaki simgeden ise ekran koruyucunun denemesini yapabiliriz. Ekran koruyucuyu etkinleştirmek için otomatik başlat seçeneğini etkinleştirmemiz gerekir. Etkinleştirdikten sonra gecikme zamanı aktif hale gelecek ve gecikme zamanını en az bir dakika olarak ayarlayabiliriz.

Ekran koruyucudan çıkmak için parola isteyebiliriz. Böylece bilgisayar başından olmadığımızda ekran korucu belirlediğimiz sürede devreye girecek fakat çıkmak için bizden parola isteyecektir. Bu da biz yokken bilgisayarımızın ekranını başkalarının görmesini engellemiş olur.

Ekran koruyucu çalışırken bazı masaüstü programcıklarının çalışmasını isteyebiliriz. Bunun için Ekran koruyucuda programcıklara izin ver seçeneğini aktif hale getirip ayarla ikonuna tıklayarak istediğimiz programcıkları seçmemiz yeterli olacaktır.

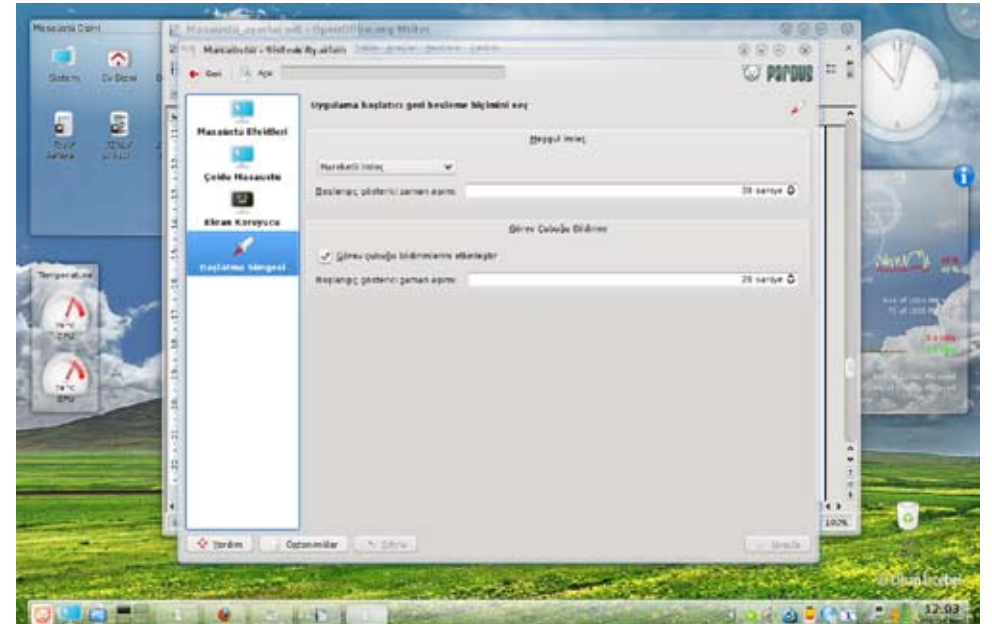
Başlatma Simgesi

Bu menü meşgul imlecinin ve görev çubuğu bildirimlerinin ayarlarını yapabilmemize yardımcı olur. Meşgul imleci, açılan kutudan imleç hareketlerini pasif meşgul imleci, titreyen imleç ve hareketli imleç olmak üzere 3 farklı şekilde belirleyebiliriz. Aynı zamanda gecikme zamanını belirleyerek meşgul olmanın zamanını belirleriz.

Görev çubuğu bildirimleri seçeneğiyle görev çubuğunda meydana gelen olayları bize bildiren bir bildirim sistemini aktif hale getirmemizi sağlıyor. Zaman aşımı süresinde bize olayları görev çubuğu bildirir. Zaman aşım süresini kendimiz belirleriz.

Evet KDE 4 ile masaüstleri eskisinden daha canlı ve eğlenceli bir hale geliyor. Pardus 2009 ile öntanımlı kullanılacak olan KDE 4 henüz gelişim evresinin çok başında olmasına rağmen şimdiden sergilediği görsel şölen ile pek çok kullanıcıyı etkilemeyi başarmış görünüyor.

Hoşçakalın...

Pardus 2009 KDE4 Yenilikleri

KDE 4 ile gelen yenilikler, masaüstü kullanımınızı kolaylaştırmanın yanında daha keyifli hale getirecek

Bu yazıyı bir kısmınız üçüncü defa okuyacak olabilir ama sanırım yazı içine eklediğim yenilikler sizlerin de farklı bir yazı okuyormuş gibi keyif almasını sağlayacaktır. Evet artık hepimiz biliyoruz, Pardus 2009 KDE 4 masaüstü ortamı ile gelecek ve bize birçok görsel deneyim yaşatacak. Aşağıdaki yazıda sizlere KDE 4 ile masaüstümüze gelecek ve biz kullanıcıların alışkanlıklarını değiştirecek bazı yeniliklerden, bazı ayarların nasıl yapılacağından bahsetmek ve KDE4'ü daha rahat kullanmanızı sağlamak istiyorum. Umarım sizler içinde keyifli ve bilgilendirici bir yazı olur.

Yeniliğin ve İlerlemenin Adı: Plasma Çalışma Alanı

KDE 4'ün tüm teknik yenilikleri ve değişikliklerini bir yana bırakın, bence biz masaüstü kullanıcıları için en heyecan verici yenilik Plasma Çalışma Alanı'dır. İnanın bildiğiniz masaüstü deneyimlerinizden çok öte bir deneyim yaşayacaksınız. Plasma Çalışma Alanı tüm masaüstü ortamınızı sağlayan ve üzerinde birçok programın çalışabildiği, birden fazla "Masaüstü Eylemi" ne sahip olabileceğiniz bir uygulama. Emin olun, siz de artık alışkanlıklarınızı değiştireceksiniz...

Plasma, sizi zengin ve göz alıcı temaları, şaşırtan efektleri, yeni ve farklı çoklu masaüstü deneyimleriyle çok etkileyecek. Tamamen kişisel zevkinize uygun ve esnek bir masaüstünüz olacak. İsterseniz "dizin görünümü" ile klasik bir masaüstü ortamını sağlayacak, isterseniz "masaüstü görünümü" ile daha sık, yenilikçi ve alışılmadık bir çalışma alanınız olacak. Tüm bu uçan, sallanan, dönen pencere efektleri için Compiz gibi başka bir yazılım kurmayı gerektirmemesinin yanında, sistem kaynaklarını az tüketen, hızlı bir masaüstü deneyiminden bahsedebileceğiz.

Evet şimdi de ayarlarından biraz bahsedelim, Plasma ayarlarına ulaşmanın birçok yolu bulunmaktadır. Benim tercihim ekranın sağ üst köşesinde yer alan Plasma menüsü. Ama siz sağ tuş menüsüyle de aynı işlerin bir çoğunu yapabilir ya da masaüstünüze Plasma Kontrol Paneli programcığını ekleyebilirsiniz.

Plasma menüsüne tıkladığınızda göreceğiniz;

1. Programcık Ekle: Detaylarını aşağıda bulacağınız programcıkları buradan ekliyoruz.
2. Küçült: Plasma Masaüstü Eylemlerinizi bu seçenekle görebilir ve yeni eylemleri buradan ekleyebilirsiniz.
3. Programcıkları Kilit: Bu seçim ile Plasma yaptığınız ayarları ve eklediğiniz programcıkları koruma altına alırsınız.
4. Görünüm Ayarları: Sağ tuş menüsünde de bulunan bu seçenekle, Plasma

Çalışma Alanının eylem tipini, temasını ve duvar kağıdını değiştirebilir, istediğiniz tema ve duvar kağıdını kolayca yükleyebilirsiniz.

Geleneksel ya da Yenilikçi Ol: Masaüstü Eylemleri

Evet alışması ve kullanması belki de en zor Plasma yeniliği olan Masaüstü Eylemlerini biraz açıklayalım. KDE4 Masaüstü Eylemleri özelliğiyle, KDE 3 ve diğer Linux masaüstü ortamlarını kullananların çok iyi bildikleri çoklu masaüstü kullanımına yeni bir soluk kazandırılmış. Eylemler ve onun "Dizin Görünümü" ile "Masaüstü" Eylem Tipleri sayesinde, iki ya da daha fazla masaüstü yanında, ayrı duvar kağıtları ile de farklılaştıracağınız, masaüstü kullanım özelliklerine sahip oluyorsunuz. Bu kullanım özellikleri sayesinde her masaüstü eyleminizde farklı program kısayolları, farklı dizinler ya da Plasma programcıkları kullanıcının emrinde oluyor.

Birden fazla Eyleme sahip olmak için:

1. Plasma menüsünden kilidi kaldırın.
2. Küçült seçeneği ile Plasma Çalışma Alanını küçültün.

3. İlk Eylemin altında yer alan, Eylem Ekle seçeneği ile yeni Eylemi ekleyin.
4. Geçmek istediğiniz Eylemin altında bulunan artı büyüteç "Büyüt" ile Eylemi büyütün.

Eylemi ayarlamak için:

1. Plasma ya da Masaüstünde açacağınız Sağ tuş menüsünde, Görünüm Ayarlarını seçin.
2. Eylem tipi ve Duvar kağıdını değiştirerek özelleştirin. Tema tüm eylemlerde ortaktır.

Masaüstü Eylem Tipleri

1. Dizin Görünümü: Bu sayede masaüstünüz klasik görünümüne kavuşur. Masaüstü dizini ön tanımlı dizindir. İsterseniz farklı bir dizini de masaüstünüz olarak kullanabilirsiniz. Dizin görünümü ayarları için de Plasma ve Sağ tuş menülerini kullanabilirsiniz.

2. Masaüstü: Yeni nesil masaüstü görünümü olan bu seçenek ile masaüstünüz

duvar kağıdı ile süslü ve tamamen sizin zevkinize göre şekillenecek bir alandır. Pardus 2009 ön tanımlı ayarları sayesinde Masaüstü dizininiz Dizin Görünümü Plasma Programcığı ile kullanımınıza sunulmuştur.

Her iki eylem tipinde de tüm programcıklar birçok defa kullanılabilir ve masaüstünüz şenlenebilir. Ayrıca bu eylemler arasında geçişi sağlama için kullanabileceğiniz bir Plasma Programcığı da mevcut. Bu programcığı istersek masaüstümüze istersek Panelimize ekleyebiliriz.

Daha Özgür: Panel

KDE4'ün Paneli artık bir Plasma uygulaması ve birçok Plasma Programcığını üzerinde çalıştırabiliyor. Plasma teknolojisi sayesinde masaüstünüzde kullandığınız birçok program, panel üzerinde programcık olarak çalışabiliyor. Eğer bir şekilde Paneli silerseniz geri getirmek için Masaüstü eylem tipinde, programcıkların kilidini açın ve sağ tuş menüsünden yeni paneli ekleyin. Bu tamamen boş bir panel olacak ve sizin eklediğiniz Programcıklar ile kendine gelecektir.

Paneldeki Ön tanımlı Programcıklarımız (soldan sağa sırayla):

- Uygulama başlatıcısı: Bildiğiniz Başlat Menüsü.
- Masaüstünü göster: Tüm pencereler gizlenir.
- Aygıt Bildiricisi: Takılan aygıtları yönetir.
- Sayfalayıcı: Masaüstleriniz arasında gezinmenizi sağlar.
- Görev Yöneticisi: Tüm pencere ve görevlere buradan ulaşırsınız.
- Sistem Çekmecesi: Sistem çekmecesinde çalışan uygulamaları listeler.
- Ağ Yöneticisi Programcığı: Ağ bağlantılarınıza ulaşırsınız.
- Pil izleyicisi: Eğer dizüstü bilgisayarınız varsa, bilgisayarı pil durumunu izler ve güç yönetimini yapar.
- Dijital saat: Saati ve tarihi izlemenizi sağlar.

Panelin ayarları içinde panel üzerinden sağ tuş ya da Plasma menüsü kullanılabilir.

- Taşıma Perdesi: Fare işaretçisi sol tuşu ile tutun ve paneli istediğiniz kenara taşıyın.
- Yükseklik: Fare işaretçisi sol tuşu ile tutun ve paneli istediğiniz yüksekliğe ayarlayın.
- Programcık ekle: Panele programcık ekler.
- Programcıkları kilitle: Paneli ve programcıkları kilitler.
- Daha Fazla Ayar: Paneli istediğiniz yöne yaslar, otomatik gizlenir hale getirir, genişliğini artırır ve paneli kaldırabilirsiniz.

Eğlence ve Keşfetmek İçin: Plasma Programcıkları

Plasma Çalışma Alanı ile hayatımıza girecek bu küçük ama kullanışlı uygulamalar, bizlere birçok güzellik ve kolaylığı bir arada sunacaklar. Beğenerek kullandığınız SuperKaramba ve Google Araçlarını da KDE 4 ile birlikte rahatlıkla kullanabileceksiniz. Programcıklar temanızla kusursuz bir uyum içinde, sizin istediğiniz boyut ve açıyla masaüstünüze yerleşebilecek. Bazı Pardus özel uygulamalarını da masaüstü programcıklarıyla her an izleyebileceğiz.

USB-CD/DVD Aygıtları İzle ve Yönet: Aygıt Bildiricisi

Bilgisayarınıza taktığınız tüm harici aygıtları artık tek bir yerden yönetebilirsiniz. Takılan aygıtlar aygıt bildiricisi tarafından size bildiriliyor. Çıkarmak istediğiniz aygıt içinde Aygıt bildiricisini kullanabilirsiniz. Sisteme bağlanmış ama bir program tarafından kullanılmayan aygıtın satırına geldiğinizde, sağ tarafından yukarı ok şeklinde ayır/çıkart simgesi belirir. Simge üzerine tıkladığınızda aygıt güvenli bir şekilde çıkar ya da Pardus'unuzdan ayırmanız için sizi bekler.

Bilgisayarınızın Hakimi Olun: KDE Sistem Ayarları

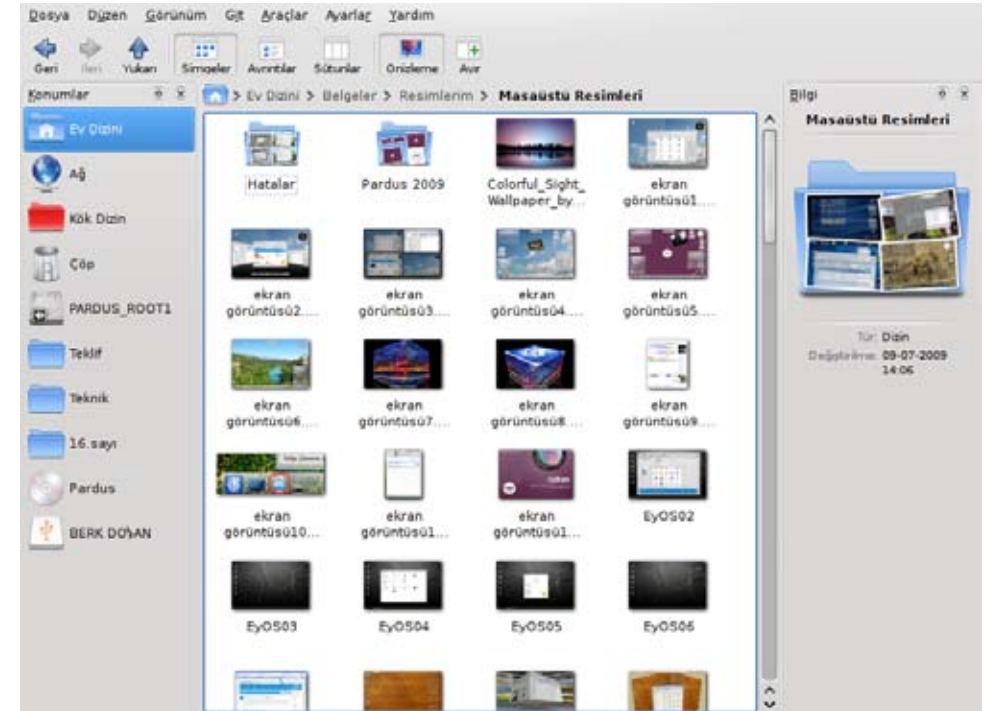
Yeni arayüzü sayesinde sistem ayarlarınızı çok daha rahat yapabileceksiniz.

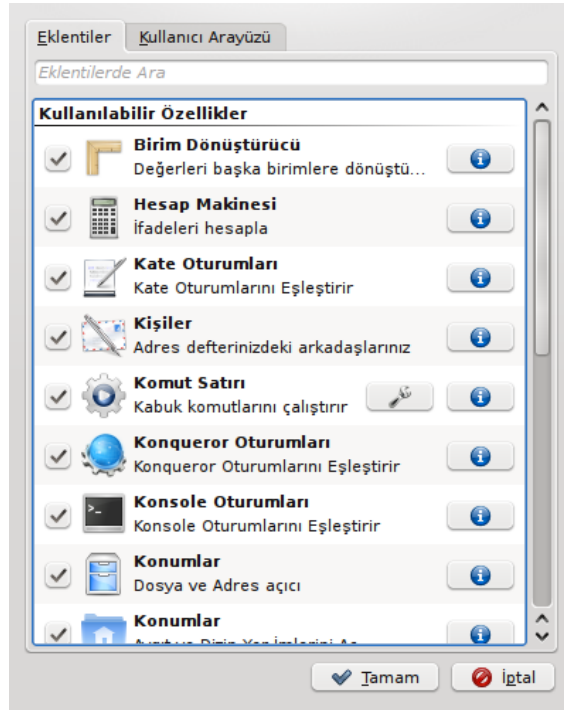
Pardus 2009'da KDE sistem ayarları arayüzü, bizim Tasma arayüzünün yerini alacak. Eminim bu yeni arayüz ve Plasma programcıkları ile Pardus Yönetim araçlarına ulaşmak sizin için daha çok keyifli olacak.

Sisteminizin birçok ayarını Genel ve Gelişmiş sekmeleri altında bulunan araçlar ile kolayca yapabileceksiniz. Masaüstü efektleri tek tıklamayla çalışır hale getirebilecek, temel davranış ayarları kolayca seçebileceksiniz. Pencere ve Simge ayarlarınızı yaparken hiçbir zorluk çekmeyeceksiniz, tüm ayar sayfaları size çok tanıdık gelecek. Bu yeni Sistem Ayarları arayüzü ile ayarlar içinde kolayca arama da yapabileceğiz.

Dosya ve Dizinlere Ulaşmanın Adı: Dolphin

Artık hızlı ve yetenekli bir dosya yöneticimiz var: Dolphin. Asli görevi dosya yöneticisi olan Dolphin, umarım sizi de beni etkilediği kadar etkileyecektir. Dolphin ile ilgili detaylı bir yazıya E-Dergi 13.sayısından ulaşabilirsiniz.

Komut Çalıştır ve Sistem Süreçleri

Program çalıştırmak için sürekli Alt+F2 tuşlarını kullanmayı sevenler ya da sık kullandığım uygulamalara daha hızlı nasıl ulaşırım diyenler için müjde, Komut Çalıştır penceresi artık size daha çok yardımcı olacak.

Yazmaya başladığınız anda istediğiniz programla ilgili görsel sonuçları size sunuyor ve bir tıkla çalıştırabiliyorsunuz.

Sistem Ayarları'ndan, Nepomuk ve Strigi servislerini aktif eden kullanıcılar, Komut Çalıştır penceresini dosyaların içeriklerini de indeksleyen bir arama penceresi olarak

kullanabilecek ve belirledikleri dizinler içinde arama yapabilecekler. Yenilenen yüzüyle Sistem Süreçleri daha şık ve daha kullanışlı olmuş.

Süreçleri izlemek, sistem ya da bellek kullanımına göre listelemek daha kolay ve anlaşılır bir hale gelmiş. Sorunlu olduğunu düşündüğünüz sistem sürecini sonlandırmak sadece tek tık uzağınızda. Ayrıca uygulama başlatıcısıyla ulaşacağınız Sistem İzleyicisi ile özelleştirilmiş bir süreç izleme yapmanız da çok kolay.

Evresel Belge Okuyucu: Okular

Pardus'ta PostScript ya da PDF dosyası açtıysanız biliyorsunuz ki KPDF isimli bir program mevcut. İşte Okular da KPDF'nin varisi. KPDF sadece bir PostScript ve PDF okuyucusu iken KDE4 masaüstünün bir parçası olan Okular ise PDF, PostScript, G3, DVI gibi neredeyse

her çeşit belgeyi destekleyen bir belge okuyucusu. Aynı zamanda size metin düzeltmeleri, dipnotlar ve yer imleri ekleme imkanı da sunuyor. Yazının devamına Özgürlük için sayfaları ve E-Dergi 13. sayısından ulaşabilirsiniz.

Çevirilere Destek: Lokalize

Kbabel tahtına aday, çeviri yardımcınız. Artık çevrilmemiş hiçbir şey kalmayacak. Yazının devamına Özgürlük için sayfaları ve E-Dergi 16. sayısından ulaşabilirsiniz.

Yeni Medya Oynatıcısı: Dragon Player

Kaffeine kodlarını referans alan sadeliğiyle ön plana çıkan ve sade olduğu kadar da kullanışlı bir çoklu ortam oynatıcısı. DVD ve VCD izlemek gerçekten çok kolay.

Efsane Yeni Oyuncakları ile Geri Döndü: Amarok 2

Bildiğimiz Amarok ama artık daha yetenekli. Bence kolay kullanımı ve işlevselliği bir araya getirmişler. Şık tasarımıyla ve uyumlu Plasma programcıklarıyla en beğendiğiniz müzik çalar olmaya devam edecek. Amarok 2 ile ilgili Özgürlük için sayfasına buradan ulaşabilirsiniz.

"Başlat" mı dediniz? İşte daha fazlası: Lancelot Uygulama Başlatıcısı

Lancelot, KDE Uygulama Başlatıcısı'na göre size daha özelleştirilebilir bir menü sunuyor. Lancelot'un Panel simgesi dahil birçok özelliğini değiştirebilmeniz mümkün.

Ayrıca Kopete ve KMail ile uyumlu kişiler sekmesi de hoşunuza gidecek diğer özelliklerinden biri.

İlk kurulumdan sonra çalışacak Kaptan Masaüstü uygulamasıyla ya da daha sonra Program Ekle seçeneğiyle Plasma Çalışma Alanına ekleyebileceğiniz Lancelot ile "Başlat" tarih oluyor.

pardus 2009

Utku AYDIN
utkuaydin54@gmail.com

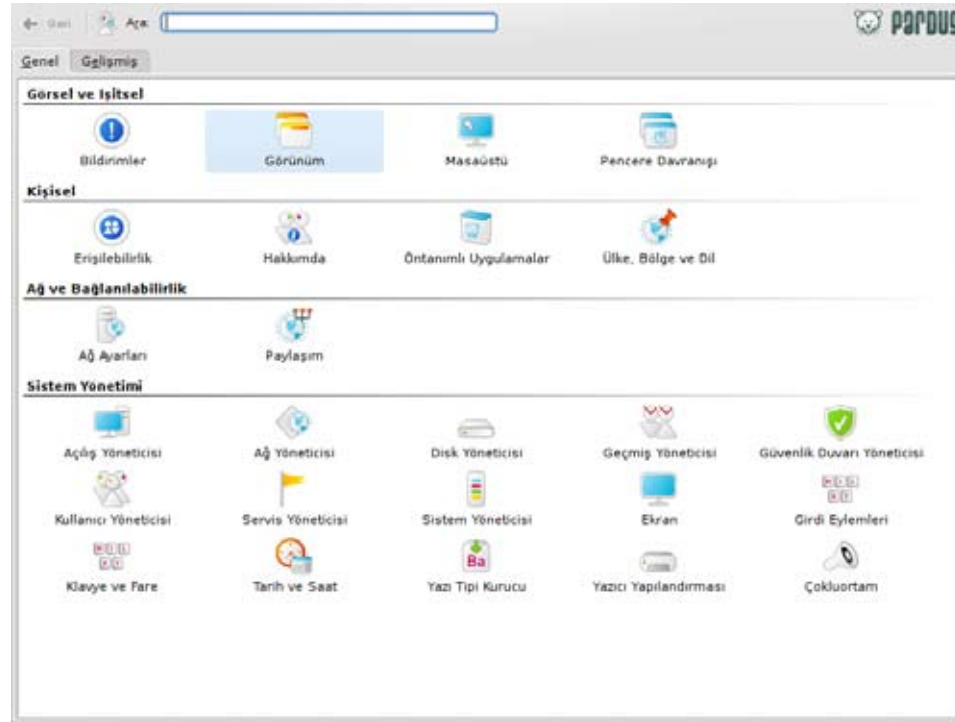
Kubilay KOCABALKAN
hkubilayk@gmail.com (Yenileyen ve düzenleyen)

KDE4'te Görünüm Ayarları

Yeni KDE'nin görünüm ayarları aracı, tam hayalinizdeki masaüstü yöneticisine kavuşmamızı sağlıyor.

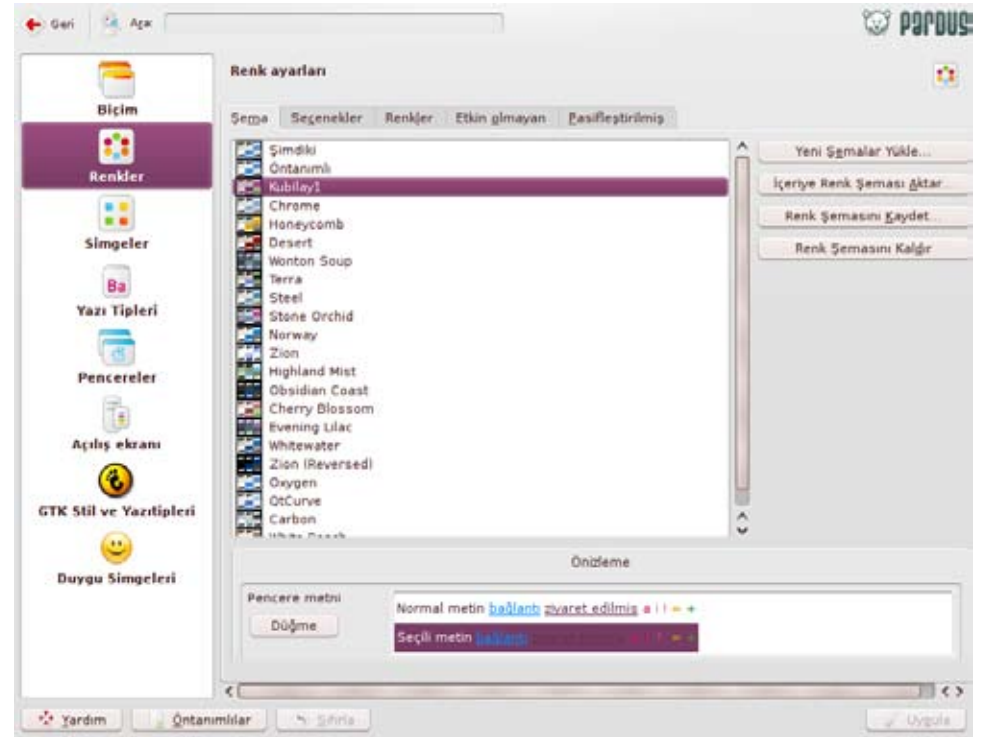
Pardus 2009 ile tanışacağımız KDE 4, diğer masaüstü yöneticilerine nazaran bizlere daha hoş ve esnek bir arayüz sunuyor. Gerek temaları gerek efektleriyle bizi büyüleyen yeni KDE'nin görünüm ayarları aracı, tam hayalinizdeki masaüstü yöneticisine kavuşmamızı sağlıyor.

"Sistem Ayarları > Görünüm" yolunu takip ederek ulaştığımız görünüm ayarları, kullanıcıyı Pardus 2008'den alışık olduğumuz bir düzenle karşılıyor. Sol taraftan düzenleme yapacağımız bölüme erişebiliyoruz. İsterseniz bu bölümleri tek tek inceleyelim.

Biçim

KDE programlarının arayüzüyle oynayabileceğiniz bu bölümde, kurmuş olduğumuz parçacıkları seçebiliyor, onların ince ayarlarını yapabiliyoruz. Yaptığımız değişikliklerin önizlemesi de resimde görebileceğiniz gibi bizlere sunuluyor.

Renkler

Programlarımızın renklerini kolayca ayarlayabilmemizi sağlayan bu bölüme, görüntü ayarlarının en detaylı bölümü de diyebiliriz. Renkler bölümü sayesinde, aklınıza gelebilecek çoğu bileşenin rengini istediğiniz gibi değiştirebilirsiniz ya da sizler için hazırlanmış renk şemalarından yararlanabilirsiniz.

Yeni şemaları sağ taraftaki "Yeni Şemalar Yükle" düğmesi sayesinde, üstelik, üstteki sekmelere göz atarak ve programların durumlarına göre renk almasını sağlayabilirsiniz. Mesela programlarımızdaki aktif bölümleri mavi, pasifleştirilmiş bölümleri ise kırmızı ağırlıklı renklere sahip olacak şekilde ayarlamak sizin elinizde.

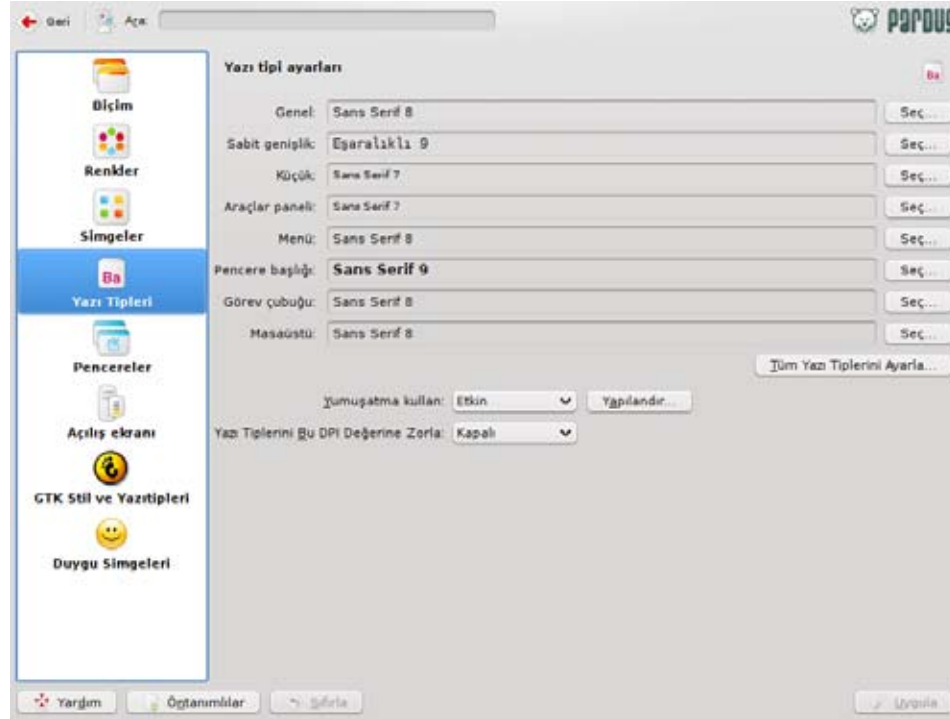
Oxygen şeması ve Wonton Soup şeması arasındaki farkı görünce KDE 4'ün gerçekten esnek bir masaüstü yöneticisi olduğunu anlayacağınıza eminim.

Simgeler

Simgeler bölümü sayesinde masaüstünüzdeki dizinlerin, metin dosyalarınızın, müzik dosyalarınızın simgelerini kısaca aklınıza gelebilecek her türlü simgeyi kolayca değiştirebilirsiniz. Yeni simge paketleri indirebilir ya da mevcut paketleri kaldırabilirsiniz.

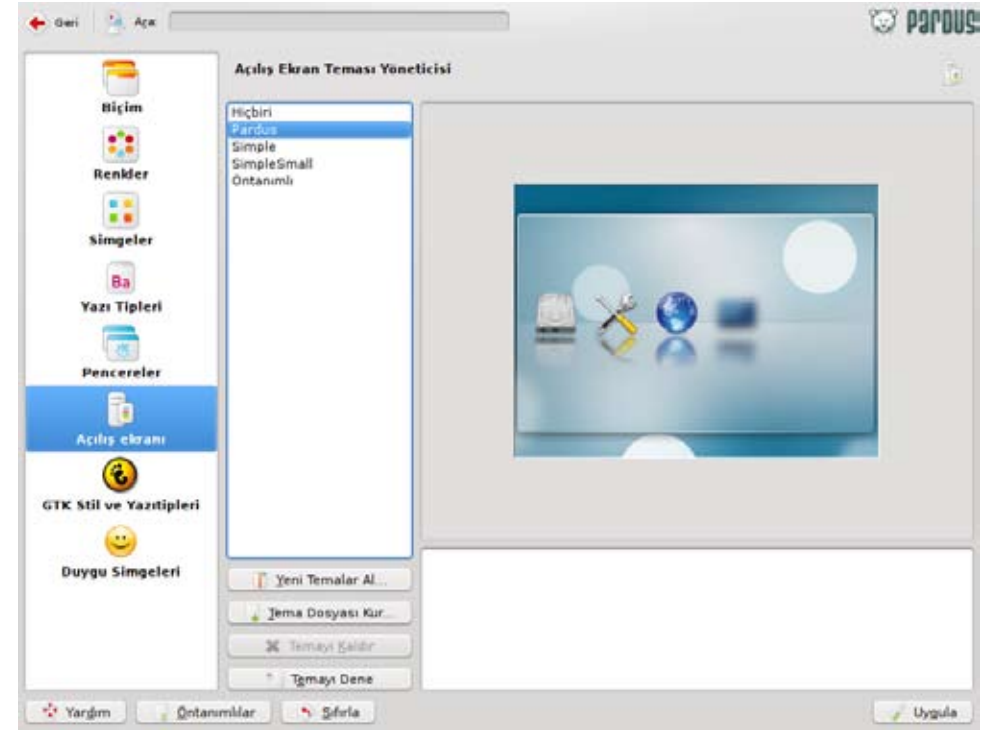
Yazı Tipleri

Bu bölüm sayesinde araç çubuğundaki, menülerdeki, pencere başlıklarındaki, görev çubuğundaki ve sistemin diğer yerlerinde kullanılan yazı tiplerini değiştirebiliyorsunuz. Ek olarak yazı tiplerinde yumuşatma kullanıp kullanmayacağınıza da karar verebiliyorsunuz.

GTK stil ve yazı tipleri

"gtk-qt-engine" paketini kurduysanız, GTK arayüz kütüphanelerini kullanan programların temalarını, yazı tiplerini ve görsel özelliklerini değiştirebilirsiniz.

Açılış ekranı

Pardus'umuzu her açışımızda bizi karşılayan, kullanıcı adımızı ve parolamızı sorarak sisteme giriş yapmamızı sağlayan KDM'nin görünümünü buradan değiştirebilirsiniz. Diğer bölümlerde de olduğu gibi, buradan da yeni temalar indirebilir, bilgisayarınızda bulunan temaları yükleyebilir, mevcut temaları kaldırabilirsiniz.

Duygu simgeleri

Bilgisayarımızı kullanırken kendimizi en iyi şekilde ifade edebilmemizi sağlayan duygu simgelerini bu bölümden düzenleyebilirsiniz.

Kendi belirlediğiniz resimleri bir klavye tuşuna atayarak duygu ifadesi olarak kullanılmasını sağlayabilir, kendi temanızı oluşturabilir, yeni temalar indirebilir / kurabilir, mevcut temalarınızı silebilir ya da önizlemesini görebilirsiniz.

Simge Setinizi Değiştirebilirsiniz!

Sadece üç tıklamayla sisteminizdeki
1.500 simgeyi değiştirebileceğinizi biliyor
musunuz? Pardus 2009 ile bu çok kolay!

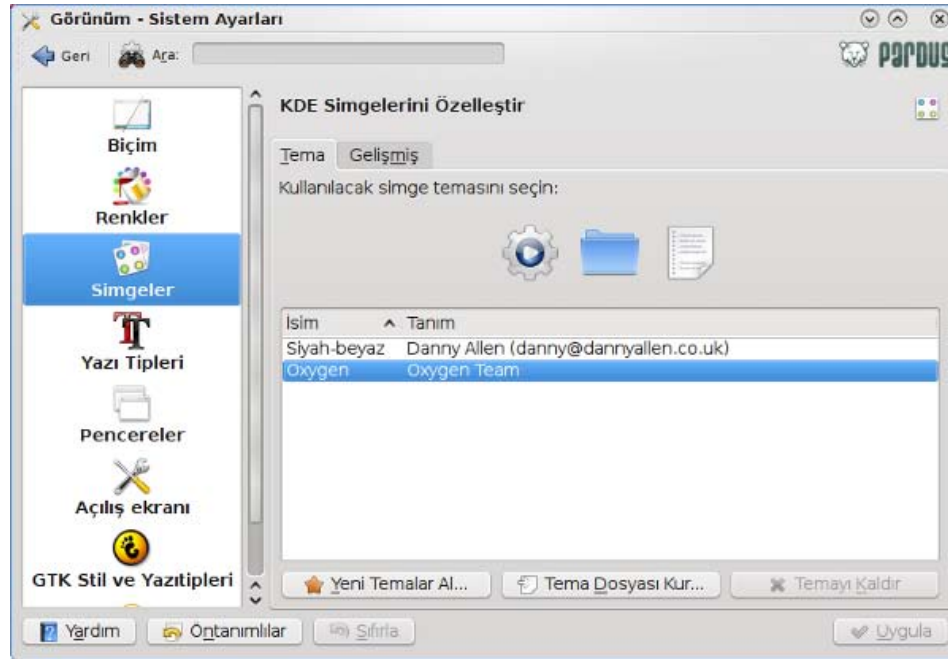

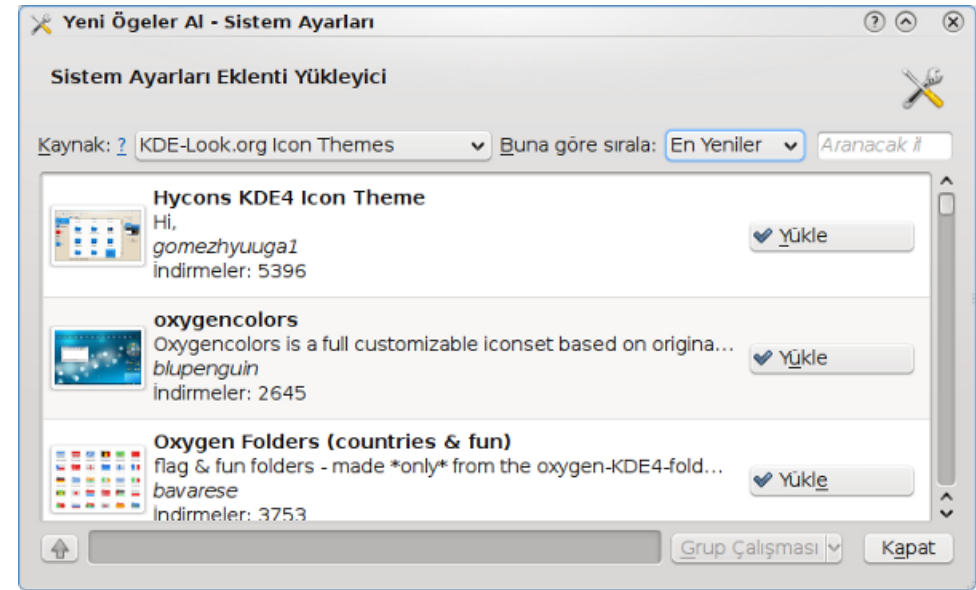
Pardus'u özelleştirmenin yollarından biri de görsel yönden istediğiniz değişiklikleri yapabilmemizdir. Örneğin; simge seti eklemek.

Yeni bir simge seti ekleyerek dosya ve dizinlerle Pardus menüsünde yer alan uygulamaların simgelerini değiştirebiliriz. Pardus'da öntanımlı olarak gelen iki adet simge seti mevcuttur (Milky ve Oxygen). Bu simge setleri /usr/share/icons dizininde bulunuyor. Simge setlerini pek çok alternatifin bulunduğu www.kde-look.org sayfasında bulunan "icons" menüsünden indirebilirsiniz. Anlatımda kullanacağımız Breathless simge seti dosyasını (BreathlessKDE4.tar.gz) masaüstüne indiriyoruz.

Pardus menüsünden Bilgisayar -> Sistem ayarları -> Görünüm'ü seçiyoruz. Bu bölümde Simgeler'i tıklıyoruz. Açılan pencerede sistemimizde kurulu olan simge setleri görünüyor. Tema Dosyası Kur düğmesine tıklıyoruz.

Eğer simge setlerini doğrudan Kde-look sitesinden kurmak istersek, Yeni Temaları Al düğmesine tıkladığımızda açılan pencerede, kurmak istediğimiz simge setinin

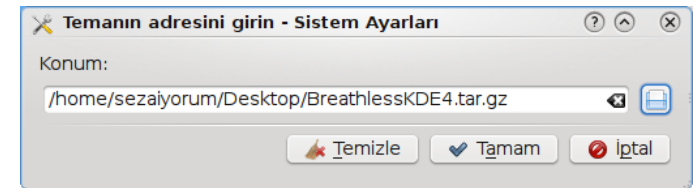

karşısındaki Yükle düğmesine tıkladığımızda simge seti sistemimize kurulacaktır. Tema Dosyası Kur düğmesine tıkladığımızda karşımıza gelen pencerede kullanacağımız simge setinin bulunduğu dizini seçiyoruz. İndirdiğiniz arşiv dosyasını açmanıza gerek yok. Pardus bu arşivin bir simge seti olduğunu tanıyıp simgeleri gerekli dizinlere kendisi açacaktır.

Kullanacağımız simge seti dosyasını seçip Tamam diyoruz.

Arşivin otomatik olarak açılmasıyla birlikte yeni simge setimiz kullanıma hazır.

Gelişmiş bölümünden simge boyutları ile ilgili ayarlamaları yapabilir, tüm ayarlarınızı yaptıktan sonra uygula diyerek bilgisayarımızı yeni simge setimizle kullanabiliriz. Sistemimize yüklediğimiz simge setleri /home/Kullanıcıadınız/.kde4/share/icons dizininde yer alıyor.

openoffice.org türkiye

Ömer TABAN
OpenOffice.org Türkiye
tabanyazilim@gmail.com

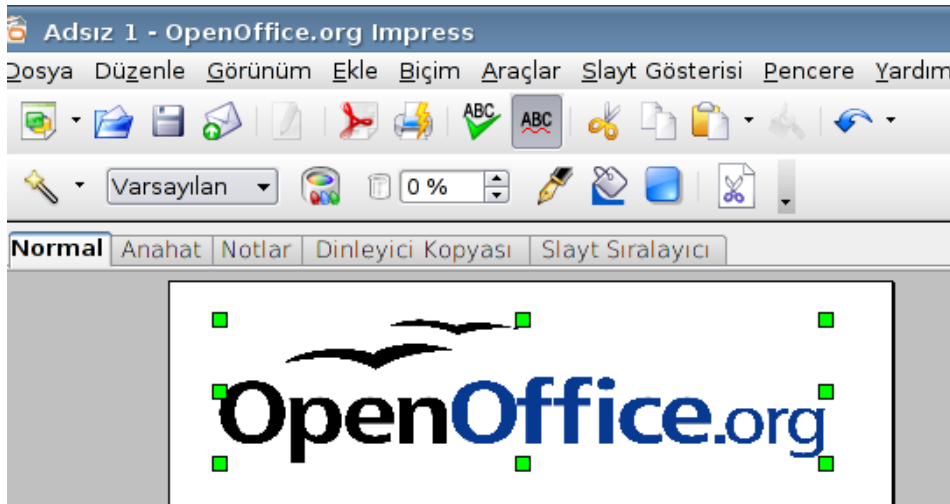
Etkileşimli Resim Kırpma

OpenOffice.org belgesi içindeki resimleri kırmak için bir başka grafik düzenleyicisini açmaya gerek kalmıyor.

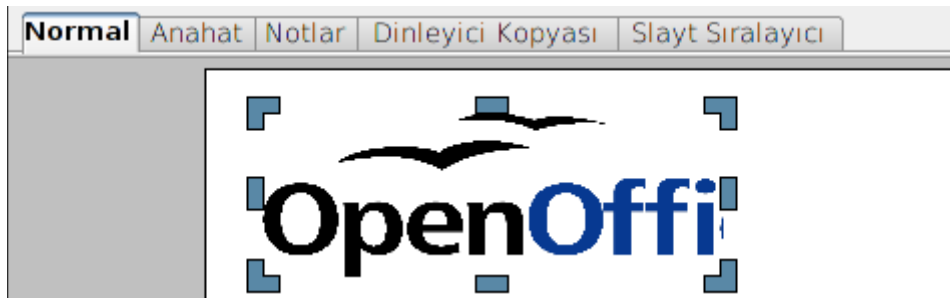

Bu sayımızda OpenOffice.org Impress (Sunu) uygulamasında etkileşimli resim kırpma işleminin nasıl yapılacağını hep beraber inceleyeceğiz. Aslına bakarsanız etkileşimli resim kırmayı Impress (Sunu) dışında Draw (Çizim) uygulamalarında da aynen kullanabilirsiniz.

- Öncelikle bir Sunu ya da Çizim uygulaması açın.
- Sayfaya bir resim ekleyin ve boyutu kafanıza göre ayarlayın.
- Resim araç çubuğundan Resmi Kırp düğmesine tıklayın.

Lütfen dikkat edin, normalde yeşil olan boyut ayarlama noktaları şimdi mavimsi bir renk aldı.

Fareniz yardımıyla resminizi istediğiniz kadar kırabilirsiniz.

Kırpma Yöntemleri

Etkileşimli kırmaya alternatif olarak eski kırpma yöntemini kullanmak da mümkün. Klavye ya da fareden herhangi birini kullanarak çalışabilirsiniz. Kırpma diyaloguna ulaşmak için OpenOffice.org bize iki seçenek sunuyor:

1. Resme sağ tıklayıp Resmi kırp
2. Resmi seçip Biçim menüsünden Resmi kırp

Bu kırpma işleminin nokta tabanlı resimlerde kullanılmasıdır. (.jpg, .png, .gif gibi)

Kelime İşlemcide Kırpma İşlemi

Etkileşimli resim kırpma işlemini Kelime İşlemci (Writer) uygulamasında da yapabiliriz. Adımlar şu şekilde:

- Writer'dan resmi kopyala ve boş bir Draw sayfasına yapıştır.
- Yukarıda anlatıldığı gibi Draw'da resmi kırp.
- Draw'da kırptığın resmi kopyala ve yeniden Writer'a yapıştır.

Aslına bakarsanız bu işlemler tüm OpenOffice.org bileşenleri için geçerlidir.

Kalıcı Kırpma İşlemi

Kırpma işlemini gördük. Peki, "Bunu nasıl kalıcı hale getireceğiz?" ya da "Kalıcı hale getirmek ne demek?" Şimdi bunları cevaplayalım.

OpenOffice.org'un 3.0 ve üst sürümlerinde yaptığınız çalışma, bir çökme durumunda ya da talihsiz bir olay sonucunda silinmez. OpenOffice.org'u tekrar açtığınızda çalışmanıza kaldığınız yerden devam edebilirsiniz. Yıkıcı ya da silici olmama özelliği genel olarak iyidir, fakat yüksek güvenlik gerektiren durumlarda kalıcı basım için uygunsuz denilebilir. Bu arada resmin gizli alanı disk alanı kaplar. Bu durumda kırpma işlemini kalıcı yapmak için:

Gimp programından yararlanarak OpenOffice.org'a resim transfer edin. Dağıtım için son belgeyi PDF olarak dışa aktarın. Sun Microsystems sunu küçültme eklentisini kullanın ve silinmiş (kırpık) resim alanı kutusunu işaretleyin.

Bu arada unutmamanız gereken bir not daha: Etkileşimli kırpma işlemini, OpenOffice.org 2.2 ve üstü sürümleri destekliyor.

Özel Karakterleri Kullanmak

OpenOffice.org'da sık
kullandığınız özel karakterlere
makrolarla ulaşmak çok kolay...

The
OpenSource
Office Suite

OpenOffice.org Writer (Kelime İşlemci) bileşeninde özel karakterleri kullanmak için neler yapmanız gerektiğini bu yazımızda anlatacağız. Özellikle mühendislik alanlarında gerekli olan bir takım semboller, edebiyat bölümlerinde lazım olan şapkalı harfler gibi tüm özel karakterleri OpenOffice.org'a nasıl ekleyeceğinize değineceğiz. Aşağıda anlattıklarımız Pardus 2009 üzerinde OpenOffice.org 3.1 için yazılmıştır. Diğer işletim sistemleri ve OpenOffice.org'un farklı sürümlerinde ufak değişiklikler olabilir.

Dilerseniz lafı fazla uzatmadan adım adım işlemleri nasıl gerçekleştireceğimize bakalım. OpenOffice.org Writer (Kelime İşlemci) programını çalıştırın ve aşağıdaki adımları uygulayın.

Yeni bir makro oluşturun ve düzenleyin

Araçlar > Makrolar > Makro kaydet menüsünden yeni bir makro kaydı başlatın. **Ekle > Özel karakter** menüsünü kullanarak eklemek istediğiniz özel karakteri bulun ve çift tıklayarak dokümanınıza ekleyin.

Kaydetmeyi durdur butonuna basarak kaydı sona erdirin. Kaydettiğiniz makroya bir isim verin. Kaydet butonuna basın.

Şimdi makromuzu kaydettiğimize göre hemen içerisine girip gerekli düzeltmeyi yapalım. **Araçlar > Makrolar > Makroları düzenle > OpenOffice.org Basic** menüsünü seçin. Biraz önce kaydettiğiniz makroyu seçin.

Makronuzun içerisindeki `args1(1).Name="FontName"` ve `args1(1).Value="DejaVu Sans"` (bu argümanlar sizde farklı çıkabilir) olan 2 satırı silin. Bu satırlar hangi font'u kullanacağınızı belirlemektedir. Oysa ki biz o anda hangi fontu seçmiş isek o fontun geçerli olmasını istiyoruz. Bu yüzden makronun kendi oluşturduğu kodlardaki sabit bir fontu istemiyoruz. Makro düzenleme penceresini kapatın. Otomatik olarak değişiklikler kayıt edilecektir.

Şimdi sıra geldi bu makromuzu klavyeden herhangi bir kısayol tuşuna atamaya.

Kısayol tuşu atayın;

Araçlar > Özelleştir > Klavye menüsünü seçin ve Kategori bölümünden **@ PRODUCTNAME Makroları'nın** içindeki **User > Standart > Module1**'i seçin. İşlev (Fonksiyon) bölümünden yeni oluşturduğunuz makroyu seçin. Kısayol tuşları bölümünden hangi kısayol tuşuna atama yaparsanız onu seçin ve **Değiştir**

```
sub OzelHarf
rem -----
rem define variables
dim document as object
dim dispatcher as object
rem -----
rem get access to the document
document = ThisComponent.CurrentController.Frame
dispatcher = createUnoService("com.sun.star.frame.DispatchHelper")

rem -----
dim args1(1) as new com.sun.star.beans.PropertyValue
args1(0).Name = "Symbols"
args1(0).Value = "ä"
args1(1).Name = "FontName"
args1(1).Value = "DejaVu Sans"

dispatcher.executeDispatch(document, ".uno:InsertSymbol", "", 0, args1())

end sub
```

butonuna basın.

Artık oluşturduğunuz makro istediğiniz kısayol tuşuna atanmıştır. Tamam butonuna basarak diyalog kutusunu kapatın.

Şimdi atama yaptığınız kısayol tuşuna bastığınızda makronuz çalışacak ve istediğiniz karakteri ekrana getirecektir.

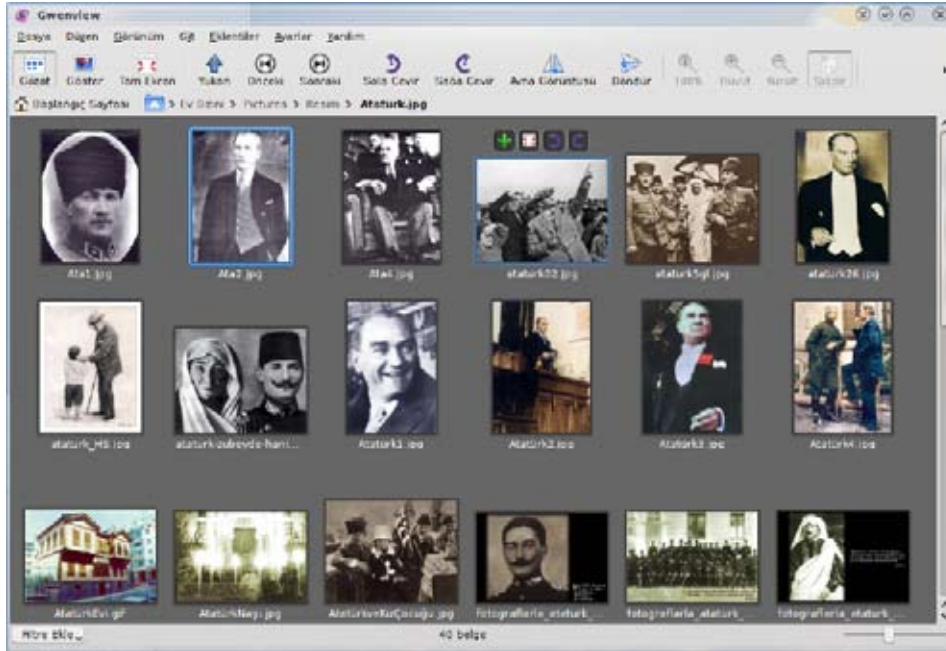
Konu ile ilgili soru, görüş ve eleştirilerinizi forumlarımıza bekliyoruz.

Resimlere Özgürlük: Gwenview

Pardus 2009 ile yetenekleri
büyük ölçüde değişen Gwenview'ı
yeniden keşfetmeye hazır mısınız?

paket tanıtımı

Bu yazıda sizlere KDE 4 ile daha yetenekli ve daha kullanışlı bir hale gelen, Gwenview resim gösterici uygulamasını tanıtmaya çalışacağım. Gwenview, kullanışlı bir resim görüntüleyici olmasının yanında, sağladığı eklentilerle size resimlerinizi düzenlemede ve paylaşmada büyük kolaylıklar sağlayan bir yardımcıdır. Dosya Yöneticisi'nde bir resmi tıkladığınızda, öntanımlı olarak Gwenview ile açılır ve size tüm yeteneklerini sunmaya başlar.

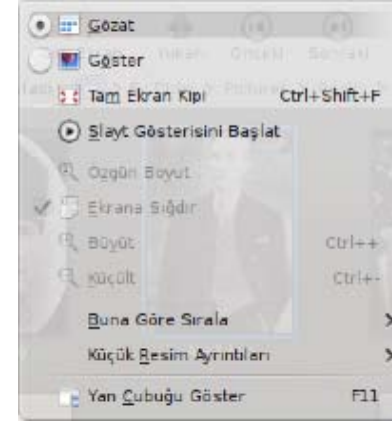

Gwenview ana araç çubuğunda bulunan Gözet düğmesiyle resmin bulunduğu dizindeki tüm resimleri görebilirsiniz. Gözet düğmesi seçiliyken, fare işaretçisiyle resimler üzerinde gezerseniz, resimlerin üzerinde beliren küçük düğmelerle resimleri seçebilir, seçimleri kaldırabilir, resimleri sağa ya da sola çevirebilirsiniz. Göster düğmesine veya resim üzerine tıkladığınızda ise sadece seçtiğiniz resim görüntülenir ve resimle ilgili düzenlemeler yapılabilir.

Programın menülerinde gezerken, siz de benim kadar etkilenerek ve Gwenview'in yeteneklerini keşfedeceksiniz. Anlatacağım ilk menü Düzen, bu menü sayesinde Resimlere Etiket düzenleyebilir ve resimleri daha sonra kolayca bulabilirsiniz.

Beğeni seçeneğiyle resimlerinize yıldız verebilirsiniz. Resimler, bu menüde bulunan seçeneklerle de çevirilebilir ve döndürülebilir.

Şimdiki menümüz Görünüm, bu menüyle resimleri görüntülenmesiyle ilgili seçeneklere ulaşabiliriz. Resimleri Tam Ekran Kipi veya Slayt Göstericisiyle görüntüleyebilirsiniz. Menüde bulunan sıralama seçenekleriyle resimleri sıralar, Ayrıntı seçenekleri ile de Gözet Ekranı'ndaki küçük resimlerin altında görmek istediğiniz ayrıntıları seçersiniz. Menüden ya da ana araç çubuğundan açacağınız yan çubuk sayesinde, resimlerin detaylarına ve birçok özelliğe ulaşabilirsiniz. Unutmayın, Gwenview ile bir şeyi yapmanın birçok yolu vardır!

Adı üstünde Git menümüzle de resimler üzerinde ileri / geri gezebilir, üst dizine geçebilir ya da Gwenview başlangıç sayfasına ulaşabilirsiniz.

Belki de en beğeneceğimiz ve en çok kullanacağımız menüye geldi sıra, Eklentiler menüsü. Bu menü içinde yer alan alt menüler sayesinde Gwenview'in gerçek yeteneğini keşfedeceksiniz. Sürekli yenilenen ve güncellenen eklentiler sayesinde resimlerinizi kadar kolay ve hızlı bir şekilde güzelleştirecek, resimlerinizi yazdıracak ya da dostlarınızla paylaşacak, birkaç tıklamayla beğendiğiniz resimlerden takvim oluşturabileceksiniz.

Yazımıza burada son vermeden önce Gözet penceresindeki iki küçük ama işinizi kolaylaştıracak özellikten bahsetmek istiyorum. İlki pencerenin sol alt kısmında bulunan Filtre Ekle seçenekleriyle resimleri bulmanızı kolaylaştıracak bir araç. Göster penceresindeyse aynı araç, küçük resim çubuğunu açıp kapatan bir düğmeye dönüşüyor. İkincisiyse pencerenin sağ alt kısmında bulunan ve seçtiğiniz resim ve küçük resimlerin boyutlarını değiştirmenizi sağlayacak araçlar. Bu araçlar sayesinde resimleri pencereye sığdırabilir ya da istediğiniz bir boyutta görüntüleyebilirsiniz.

Evet, KDE4 ile yenilenen Gwenview ile ilgili benim anlatacaklarım bu kadar... Bundan sonrası sizin keşfetme arzuunuza bağlı.

nasıl

Ali Erkan İMREK
alierkanimrek@gmail.com

d r a w f r e e l y

Inkscape Dersleri – 3

Vektörel çizim programımız Inkscape ile bu dersimizde yapraklar ve dal çiziyoruz

Önceki iki sayıyı takip eden okurlar, gerek SVG gerekse Inkscape yazılılarıyla bu konuda epey bilgi sahibi oldular. Önceki yazılarda basit nesnelere çalışarak; daha çok nesnelere nasıl kullanacağımızı öğrendik.

Bu nedenle artık okurun nesnelere oluşturmayı, renk ve görünüm ayarlarını değiştirmeyi, çeşitli açılarda döndürüp basit deformasyonlarla birden çok nesneyi hizalayarak bir arada nasıl kullanacağını ve z-ineksi ile çalışmayı, tüm bu işlemlerin kısayollarını bildiğini varsayıyorum. Bu nedenle önceki yazıları okumadıysanız, mutlaka bir göz atın.

Vektör grafiklerle çalışma yaparken hayal gücünün aslında işin temeli olduğunu, programın sağladığı olanakların ve özelliklerinin sadece bir araç olduğunu bu serinin ilk yazısında belirtmişim. Aslında en karmaşık eserlerin bile pek çok basit şeklin yeniden biçimlendirilmesi ve bir araya getirilmesiyle oluşturulduğunu görmüştük.

Bu yazıda da artık basit şekillerden nasıl karmaşık şekiller elde edeceğimizi öğrenmenin zamanı geldi. Yani yavaş yavaş işin şuraya tıklayın, buraya tıklayın gibi çizim aşamasından tasarım ve hayal gücü kısmına doğru yola çıkacağız. Elbette örnekler son derece basit olacak ve yine tekniği örneğin içinde bulacaksınız.

Yol göstermesi benden, bunları geliştirmek sizden.

Bugün Ne Çizelim?

Bugün canım güzel taze bir yaprak yapmak istiyorum. (Bu cümleyi yazınca birden Bob Norman ROSS'un "Resim Sevinci" adlı TV programı aklıma geldi ve gülmeye başladım.) İlk yapacağımız şey, yaprağın biçimini gözümüzde canlandırmak. Benim hayal ettiğim yaprak, örneğin basit olması açısından limon yaprağı gibi düz kenarlı ve ince damarları var.

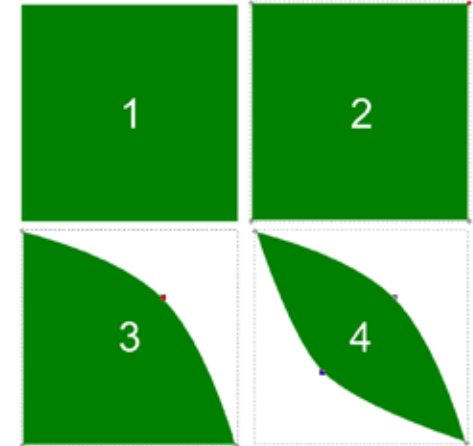
İkinci olarak, bu yaprağın en basit şekli nedir? diye kendime soruyorum ve bir baklava dilimi şeklinin iyi bir başlangıç olacağına karar veriyorum, baklava dilimini de bir kare çizerek oluşturabilirim, haydi başlayalım...

Karenizi oluşturup rengini sevdiğiniz bir yeşil tonu olarak ayarlayın. Bu şekli baklava dilimi haline getirmek için iki köşesinden biraz içeri doğru bükmemiz gerekiyor. Ancak basit bir şekil oluşturduğunuzda Inkscape bunu kontrol noktalarından oluşan ve biçimi bilinen bir nesne olarak oluşturur.

Şu durumda oluşturduğumuz nesne üç kontrol noktasından oluşan ve dört köşeli ve köşeleri dik açılı bir nesne olarak işleniyor. Bu haliyle baklava dilimi yapmak olanaksız.

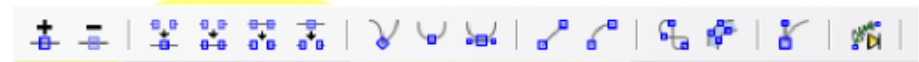
Bunu görmek için artık çok kullanacağınız yol düzenleme aracını seçin, yeri araç kutusunda üstten ikinci (kısayolu F2). Bu üç kontrol noktasını kullanarak (1. kare) şekli düzenlemeye çalışınca ne demek istediğimi anlayacaksınız.

İhtiyacımız olan şey nesnemizin tüm köşelerini serbestçe hareket ettirebilmek, hatta yeni köşeler ekleyip çıkarabilmek ve daha fazlasını yapabilmek. Bunun için nesnemizi basit bir nesneden düğümleri takip eden bir yola dönüştürmemiz gerekiyor.

Nesneyi seçerek Ctrl+Shift+C kısayolu veya "Yol" menüsünden "Nesneden Yola" seçerek bu işlemi yaptıktan sonra yol düzenleme aracını seçince şeklimizin dört köşesinde de düğümler olduğunu göreceksiniz (2. kare).

Yol Ayır/Birleştir

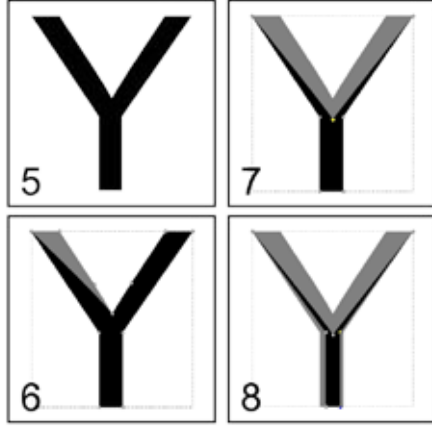

Düğüm Ekle/Sil

Yol ve Düğümleri Dönüştür

Artık şeklimizin kontrol noktaları yok çünkü artık o bir kare değil, biz ne istersek o. Burada yol ve düğüm olarak iki farklı terimle karşılaşıyoruz. Düğümler nesneyi oluşturan yolların (çizgilerin) bittiği noktalar ve bunları kontrol ederek şeklimize istediğimiz biçimi verebiliriz. Yol düzenleme aracını seçince araç çubuğunda düğüm kontrol çubuğunu göreceksiniz.

Konu aydınlandığına göre yaprağımızı yapmaya devam edelim. Şimdi karemizin sağ üst köşesindeki düğümü seçip araç çubuğundan "düğümü düzgünleştir"i seçin ve biraz içeri doğru taşıyın (3. kare). Aynı işlemi karşı köşedeki düğüm için de yapın (4. kare). Düğümü düzgünleştir seçmezseniz köşeli bir baklava diliminiz olur.

Şimdi Ayrıntı Zamanı

Şimdi yaprağımızın damarlarını yapacağız. Tekrar düşünüyoruz, damarların en basit şekli nedir? Bu biraz zor, çünkü çatalı yapısıyla pek basit bir şekil gibi görünmüyor ilk bakışta ama hemen pes etmeyin, alfabedeki Y harfi ne güne duruyor? Hemen bir Y harfi oluşturup yola dönüştürün (5. kare). Yola dönüştürünce pek çok düğümü olduğunu göreceksiniz, yani hoş bir damar görüntüsü için çok uğraşmamıza gerek kalmayacak sanırım.

Y harfi aynı zamanda bir şarap kadehine de benziyor. Kadehin iç kısmındaki iki düğümü silin (6. kare), aynen simetrik düğümleri de silin ve damarların uçlarını böylece inceltmiş olduk. Sonra inceltmenin biraz daha hoş görünmesi için kadehin ortasındaki düğümü biraz aşağı alın (7. kare) ve son olarak kadehin ayağının iki tarafındaki düğümleri taşıyarak biraz daraltın (8. kare).

Artık yaprağımızın damarı hazır, hemen büyük bir keyifle damarımızı yaprağın üzerine kopyala/yapıştır ile çoğaltarak yerleştirelim. Ben damar rengi olarak % 50 şeffaf beyaz rengi tercih ettim (9 nolu detay).

Yaprağımız biçim olarak hazır, daha gerçekçi görünmesi için biraz ışığa ihtiyacı var, önceki yazıda yaptığımız şeffaf top örneğindeki teknikle ışık veriyorum.

Yaprağın iki kopyasını oluşturup düğümlerini taşıyorum.

Canlı bir yaprak olması için bazı bölümlerde artırımlı geçiş, şeffaflık ve bulanıklık ayarlarıyla oynuyorum. İşte size canlı bir yaprak (10 nolu detay).

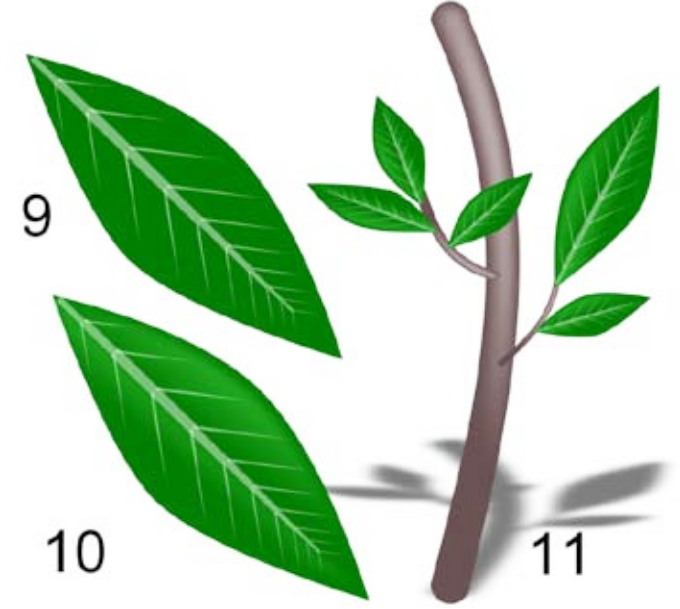
Bu kadar uğraştıktan sonra yapraklarımızı küçük bir dal parçasına konduralım da sevinsinler (11 nolu detay).

Dal parçasını da ince uzun bir dikdörtgenle çalıştım, şeffaf top ile ışık ve gölge ekledim. 9 ve 10 numaralı adımlar arasındaki görsellik farkına bakınca bu küçük ışık gölge oyunlarının ne kadar önemli olduğunu anlıyoruz, nesnelere canlılık ve ruh veriyor bunlar. Yakın plan bir göz konusunu inkscape ile çalıştığınızda ne demek istediğimi çok daha iyi anlayacağınıza eminim.

Artık basit nesnelere kendi nesnelerinizi oluşturmayı da öğrendiğinize göre sizi kimse tutamaz diyebiliriz. Sonuçta yapacağınız şey çalışmak istediğiniz konunun hangi ayrıntılarını barındıracağına karar vermek ve bu ayrıntıların en basit biçimlerinden yola çıkarak bu basit biçimlerin düğümlerini kullanarak ihtiyacınız olan karmaşık şekillere dönüştürmek. Son olarak da tüm ayrıntıları birleştirip ışık ve gölge oyunlarıyla canlandırmak.

Sanırım tüm bu işlemlerin Inkscape'i kullanmaktan daha farklı birşey olduğunu görmüşsünüzdür. Kendinizi geliştirmek için İnternet'te Inkscape hakkında bulacağınız "şuraya tıklarsanız şöyle olur" gibi anlatımlar yerine belli bir konunun nasıl oluşturulduğunu anlatan teknikleri gösteren örnekleri takip etmelisiniz. Sonuçta vektör grafiklerle çalışma yöntemleri genelde aynıdır.

Inkscape ile özgürce çizmeye devam edin.

Ave Caesar, Morituri te salutant!

Romalı Pretorian'lar, Galyalı Druid süvarileri, Germen mızrakçıları... Bu oyunda binlerce askerden oluşturduğunuz ordular bir günde yok olabilir ya da bütün bir sunucuyu haraca bağlayabilirsiniz!

Türkiye’de birçok İnternet kullanıcısı tarafından bilinen; tarayıcı oyunlarından en çok tercih edilen ve ciddi şekilde bağımlılık yapan oyunu, Travian’ı sizler için anlatmaya çalışacağım. Bu oyunun, oynayan oyuncuların aç susuz kalarak zayıflamasına, öğrenciyse sınıfta kalmasına, çalışansa işten kovulmasına, evliyse eşlerin ayrılmasına sebep olabildiği sıklıkla görülmektedir. Bunları göze alıyor ve “kendi imparatorluğumu kuracağım” diyorsanız, bu oyun tam da size göre demektir.

İnternet’te dolaşan şehir efsanelerinden birine göre, Travian ismi ve hikâyesinin kaynağı yıllar, yıllar önce gerçekleşen ve 42 gün süren Romalıların; Germen ve Galyalıları karşı giriştiği, büyük orduların çarpıştığı kanlı bir savaştan geliyormuş. Roma İmparatorluğu’nu en geniş sınırlarına ulaştıran imparator Traianus da (M.S. 98-117) bu oyunun isim babası olabilir elbet...

Travian farklı oyun dünyalarını bünyesinde bulunduran çok oyunculu, gerçek zamanlı bir strateji ve savaş oyunudur. Bu oyunda ücretsiz hesabınızı edindikten sonra kendi köyünüzün sahibi ve yöneticisi oluyorsunuz.

Hesabınıza girdiğinizde sizi köyünüzün hammadde kaynaklarının gösterildiği ekran karşılamaktadır. Bu ekranda hammadde kaynaklarınızı geliştirerek oyun içerisinde yetiştireceğiniz askerlerinizin, köy merkezinde inşa edeceğiniz binalarınızın masraflarını karşılayabilirsiniz.

Market binasında başka oyuncularla ticaret yaparak ihtiyaçlarınızı karşılayabilir, elçilik binanızı kurduktan sonra birliklere katılabilir, oyun içinde dostlar edinerek ortak stratejiler geliştirebilir ve deneyimlerinizi paylaşabilirsiniz. Haritada kendi köylerinizi, komşularınızın köylerini ve vahaları inceleyebilirsiniz. Köşkünüzü kurup göçmeninizi basıp yeni köyler kurabilir, oyunun ileri aşamalarında başkalarının köyünü, askeri üstünlük sağlayarak

oyunun başında seçtiğiniz ırka göre yetiştireceğiniz senatör (Romalı), reis (Germen) ya da kabile reisiyle (Galyalı) ele geçirebilirsiniz.

Oyunu Kazanmak İçin

Askerleriniz Kışla ve Ahır’da yaya ve atlı olmak üzere eğitilir. Silah dökümhanesinde saldırı özellikleri, zırh dökümhanesinde de savunma özellikleri geliştirilir. Turnuva Yeri’ni geliştirerek uzak köylere daha kısa sürede ulaşabilirsiniz.

Oyunda asıl amaç; dünya harikasının, ortaya çıkan yeni ırk Natarlar’dan, oyuncuların ve birliklerin içine girdiği çetin

savaşlar sonucu alınmasıdır. İş bununla da bitmez, bu dünya harikasını başarılı bir şekilde savunarak yüzüncü seviyeye getirmelisiniz. Bunu başaran oyuncu ve onun birliği, oyunu kazanmış sayılır.

Pek çok tarayıcı oyununda olduğu gibi Travian'da da ekstra özellikler para karşılığı elde edilebiliyor. Travian Plus ile hammadde üretimini arttırabilir, daha çok inşaat emri verilebilir, inşaatlar anında tamamlanabilir, büyük harita penceresi açılabilir ve bunlara ek olarak pek çok özellik kullanılabilir.

Travian Plus özelliklerini kullanabilmek için para harcanması şart değil. Oyunu kendi aracılığınızla başkalarına oynattığınızda belirli seviyeye geldiklerinde altın kazanabiliyorsunuz. Bu altınlarla Travian Plus avantajlarından faydalanabilirsiniz. Önceleri Mozilla Firefox altında çalışan ve bir Greasemonkey eklentisi olan Travian Beyond, Travian Map Analyser ve başka birçok eklentiyle oyunda ekstra avantajlar elde edilebiliyordu. Bu eklentilerin şirketin maddi kaynaklarını kısıtçı için yasaklandığını ve kullanmanız durumunda oyundan atılabileceğiniz noktasında sizi uyaralım.

Speed Server'da Hızlı Oyun

Oyun bir yıldan daha uzun bir dönemde sonlanıyor. Ancak o kadar bekleyemem diyenler için 'Speed Server'da 3 kat hızla ve

Sayfayı yükleme zamanı 10 ms
Server saati: 14:56:12

Anasayfa
Oyun Yönergesi
Profil
Çıkış

Forum
Sohbet Odası

Travian Plus
Support

698/1700 86/1700 245/1700 1165/2300 149/176

Saatlik üretim:

Odun:	19 adet
Tuğla:	28 adet
Demir:	19 adet
Tahıl:	27 adet

Asker sayısı:

111 Mızrakçı
1 Paladin

bu hızla ters orantılı olarak daha kısa sürede bu oyunu oynayabilirsiniz, daha hızlı gelişmeyi ve daha çok çevrimiçi olmayı göze alabileceksiniz.

Zaman zaman çok eğlenceli zaman zamansa stresli, gerilim dolu dakikalar yaşayacağınız bu oyuna www.travian.com.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

Sizlere madalya sahibi emekli bir Travian oyuncusu olarak tavsiyem, 7x7'lik haritanızda başka oyuncu varsa o oyuncuyla ya aynı birlikte olun (bunun sonucunda çok ciddi dostluklar gelişebiliyor, bizzat ben edindim) ya da o oyuncunun köylerini mümkün olan ilk zamanda yıkın (Bunu da yapmak zorunda kaldım çünkü bana düşman olması, beni bir gece gelip yıkabilmesi anlamına geliyor).

Gece gündüz İnternet'e bağlı bir bilgisayar ya da telefon başında kalmak istemiyorsanız, bağımlılık yapan bu oyundan uzak durun! Özgür günlere..

* **Selam sana Sezar! Ölecek olanlar seni selamlar!**

Yenilenen Yüzüyle Xfce

Xfce Masaüstü Ortamı, 2009'a özel yeni ayarlarıyla Pardus kullanıcılarıyla buluşuyor.

Pardus 2009'a geçen kullanıcılarımızın en büyük beklentileri, zannedersem daha yeni bir sürümü kullanıyor olmaktadır. Elbette bu beklentiler boşa değil, yeni KDE masaüstü ortamı, uygulamaların yeni sürümleri, yeni yardımcı araçlar ve yepyeni bir sistemle karşılaşacaklar. Yeniliklerin birçoğu gözle görülebilir yenilikler olduğu gibi, sistem altyapısında da birçok yeniliklerle karşılaşacaklar. Bunların bir paketçi olarak en önemlisi bence paketleme sistemindeki yenilikler.

Tabi ki konumuz bu yeniliklerden bahsetmek değil, nasıl olsa şu an Pardus 2009 özel sayısını okuyorsunuz ve diğer sayfalarda bu yeniliklerden yeterince bahsedilmiştir. Bizim konumuz Pardus 2009'daki Xfce'de neler değişti, ne gibi yenilikler var ve nasıl katkıda bulunabileceğiniz üzerine birtakım alternatif çalışmalarla ilgili olacak.

Paketlemede Yeni Düzen

Pardus 2009 ile beraber `ldflags` parametresi olarak `-as-needed` kullanmaya başladık. Bu konu hakkında size verebileceğim çok güzel iki kaynak var:

<http://www.gentoo.org/proj/en/qa/asneeded.xml>
<http://wiki.mandriva.com/ru/2009-underlinking-overlinking>

Tabi kaynaklar bu kadar değil; ama İngilizce az çok biliyorsanız mutlaka bu iki kaynağa göz gezdirmenizde fayda var. Eğer son kullanıcı olarak paketleme ve geliştirmeye ilgilenmiyorsanız, şu kadarını bilmeniz yeterli: Pardus 2009'da sistemi bir nebze hızlandırmak için kullanılmayan direkt bağımlılıkları temizleyerek paketlemede yeni bir düzenlemeye geçmiş olduk.

Tabi `-as-needed`'in daha birçok konuda faydası olduğu söyleniyor; ama açıkça söylemek gerekirse, küçük ve modüler yapıda olan masaüstü ortamı için hızlandırma konusunda `-as-needed` parametresinin çok bir faydasını göremedim.

Diğer taraftan, Xfce zaten hafif ve hızlı oluşu nedeniyle yeterince adından söz ettirdiği için bizim için çok önemli bir ayrıntı değil. Bizim için önemli ayrıntı, biraz daha artan temel Xfce bileşen boyutu. Şimdi değişen bileşen yapısı hakkında bilgilere geçelim, daha sonra kurulum başlığı altında yeni paketleme düzeniyle ilgili önemli bir konudan daha bahsedeceğiz.

Yeni Bileşen Yapısı

Eskiden bileşen yapımız şu biçimdeydi:

- `desktop.xfce4.base`
- `desktop.xfce4.goodies`
- `desktop.xfce4.themes`

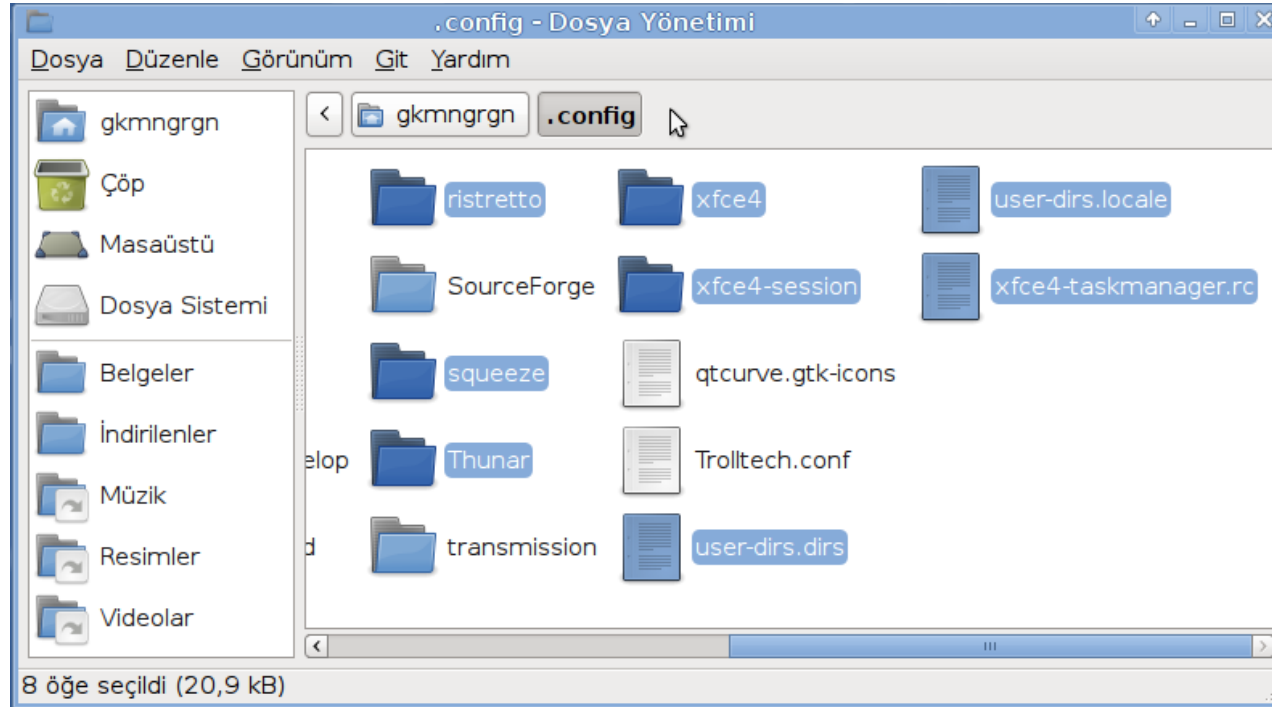
Pardus 2009'daysa bileşen isimlendirmede ve paketleri doğru yere taşımada çok ciddi değişiklikler yapıldı. Şimdi yeni bileşenlerimiz hakkında, ne tip paketler barındırdıklarıyla beraber bilgi verelim:

- **`desktop.xfce.base`:** Temel Xfce kurulumu için gerekli olan paketlerin yer aldığı bileşenimizdir. Önceki `desktop.xfce4.base` bileşeninden farklı olarak, temel masaüstü ortamı ihtiyaçlarını karşılayacak Xfce eklentileri de bu bileşende yer alıyor. Örneğin, Xfce'in öntanımlı resim görüntüleme uygulaması `Ristretto`, bir Xfce kurulumu için gerekli bir paket olmamasına karşın, resimleri görüntülemek için gerekli öntanımlı uygulama olarak bu bileşende yer alıyor: <http://svn.pardus.org.tr/contrib/2009/stable/desktop/xfce/base/>
- **`desktop.xfce.addon`:** Thunar, Xfce paneli ve benzeri temel Xfce uygulamalarının özelliklerini geliştirmek amacıyla yazılan eklentilerin yer aldığı bileşendir. Eski bileşen yapısında `desktop.xfce4.goodies` olarak isimlendirilen bileşenle bu bileşen benzerlik gösteriyor: <http://svn.pardus.org.tr/contrib/2009/stable/desktop/xfce/addon/>
- **`desktop.xfce.admin`:** Genel olarak, Xfce'de Pardus'a özel olarak yazılmış, birtakım yönetim ve geliştirme araçlarının yer alacağı bileşen burası olacak. Örneğin KDE kitaplıkları kullanılarak yazılmış Paket Yöneticisi, Servis Yöneticisi, Ağ Yöneticisi gibi uygulamaların Xfce kitaplığı kullanılarak yazılmış sürümleri ileride bu bileşende yer alacaktır. Şimdilik bu bileşen boştur: <http://svn.pardus.org.tr/contrib/2009/stable/desktop/xfce/admin/>
- **`desktop.xfce.library`:** Temel Xfce kurulumu için gerekli olmayan kitaplıklar ve `*-devel` olarak isimlendirilmiş paketler burada yer alacak. Genelde bir paketin boyutunun küçültülmesi amacıyla ayrılan ikili paketler yer aldığı için, bu bileşende şimdilik bir inşa dizini görülüyor. Boş sanmayın: <http://svn.pardus.org.tr/contrib/2009/stable/desktop/xfce/library/>

- **desktop.xfce.lookandfeel**: Tahmin edebileceğiniz gibi, sadece Xfce'de kullanılan ve Xfce için yazılmış kişiselleştirmeler, temalar, pencere görünümleri ve benzeri unsurlar için hazırlanmış paketler burada yer alacak. Eski desktop.xfce4.themes bileşenin daha geniş anlamlı ve kapsamlı hali bu bileşendir.

İçeriği en az değişen iki bileşenimiz Base ile Library olacaktır. Bu iki bileşenin sınırları nete yakın bir şekilde çizilmiştir ve Xfce'de ciddi değişiklikler olmadığı sürece (Ben bu satırları yazdığım sırada Xfce geliştirici listesinde libxfce4ui paketi tanıtılıyordu, güzel tesadüf.) bu iki bileşen uzun bir süre değişmeyebilir. Addon bileşeninde bulunan paketlerin sayısı, Xfce geliştiricileri eklentiler yazdıkça ya da Pardus geliştiricileri depoda olmayan Xfce eklentilerini paketledikçe, artabilir.

Admin bileşeniye, yine Pardus geliştiricilerinin Pardus'a özel uygulamalar yazmasıyla hareketlenebilir. Değişime en açık bileşenimizse Lookandfeel! Özellikle depoda durmasını istediğiniz Xfce'e has tema ve pencere temalarınızı,

bugzilla'da hata raporu girerek ya da kendiniz paketleyerek review isteğinde bulunabilirsiniz. Ben bu konuda gelişmeleri takip edeceğim ve gerektiğinde yardım edeceğim.

Yeni Sürüm Xfce Kurarken

Başlıkta sürüm olarak kastettiğim şeyin pisi paket sürümü olduğunu öncelikle belirteyim. Bu paketlerin bir üst sürümünü hazırlarken, kişiselleştirmeye ilgili yapılandırmalar, resimler ve benzeri dosyaları bu paketlerden ayıklayıp ayrı bir paket olarak pardus-default-settings-xfce isminde güzel bir paket hazırlandı. Eğer Pardus 2009 dağıtımınıza Xfce kurarken, bu paketin kurulumunu es geçerseniz, Xfce oturumunu açtığınızda itici bir görüntüyle karşılaşmanız pek olası: sol üst köşede minik bir panel, itici ve klasik bir Xfce arkaplan resmi, garip bir simge teması... Bu sebeple, Pardus'a özel olarak ayarlanmış kişiselleştirmeleri içeren pardus-default-settings-xfce paketini mutlaka ilk seferde yükleyin. Eğer ilk seferde bu paketi yüklememişseniz Xfce oturumunu kapatarak, uçbirimde ya da başka bir masaüstü ortamındayken ev dizininizde yer alan gizli config dosyasının içinde Xfce ile ilgili ne varsa silin.

Böyle bir durumla karşılaşma olasılığınız şu şekilde olabilir; eğer Pardus 2009'u Alfa sürümlerinden beri kullanıyorsanız ve o arada Xfce kurmayı denemişseniz, o zamanlar pardus-default-settings-xfce paketi henüz depoda olmadığı için kuramamış olabilirsiniz.

Şu andan itibaren Xfce kurmaya çalışırsanız, böyle bir olasılıkla karşılaşmanız zaten çok düşüktür. Pardus 2009 sisteminizin güncel olduğundan eminseniz, şimdi gelelim kurulum aşamasına.

En temiz ve güzel kurulum malesef uçbirimden kurmaktır. İsterseniz Paket Yöneticisi'ni açıp, "xfce" diye aratıp çıkan sonuçları yükleyerek de Xfce kurulumunu gerçekleştirmeniz mümkün. Ama uçbirimde bileşen bazlı kurulum yaparsanız, hem hangi paketlerin kurulduğu konusunda gözünüzden bir şey kaçmaz (Elbette Paket Yöneticisi'nde de görebilirsiniz), hem de Pardus'ta Xfce oturumu için gerekli en minimal kurulumu gerçekleştirmiş olursunuz.

Kurulum tek bir komut satırından ibaret:

```
$ sudo pisi it -c desktop.xfce.base -y
```

Bu aşamadan sonra geriye, giriş yöneticisinde Oturum olarak Xfce4 oturumunu seçip tekrar giriş yapmak kalıyor. Eğer tüm Xfce eklentilerini de ayrıca kurmak isterseniz ayrıca şu komutu verin:

```
$ sudo pisi it -c desktop.xfce.addon -y
```

Giriş Yöneticisi Olarak GDM Kullanmak

Pardus 2009'un öntanımlı giriş yöneticisi olan KDM'yi kullanmak için artık eskiden olduğu gibi kdbase paketini yüklemenize gerek yok. Dilerseniz, kdbase paketini silerek, KDE'nizi sisteminizden kaldırmak mümkün ve bu şekilde de KDM kullanabilirsiniz. Diğer taraftan, giriş yöneticisi seçimini GNOME'un giriş yöneticisi olan GDM'den yana yapanlar, sadece iki adımda öntanımlı olarak kullanmaya başlayabilirler:

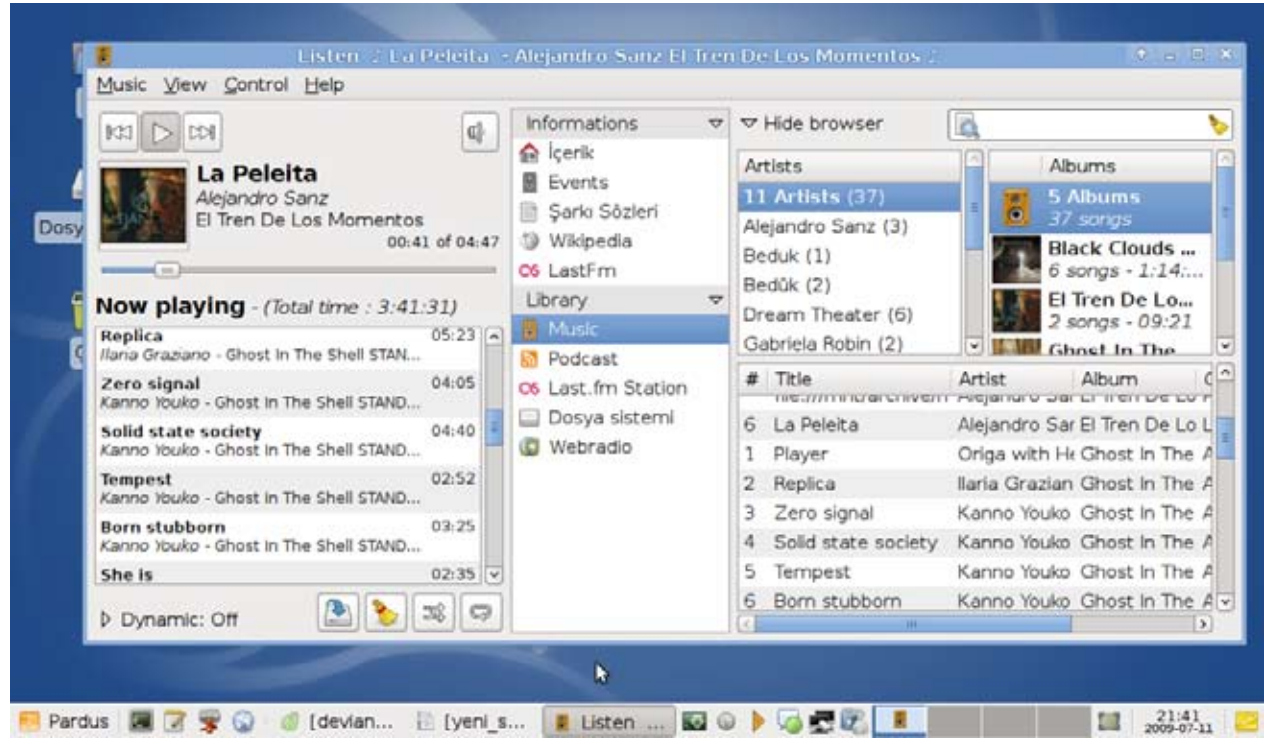
1. Paket Yöneticisi ya da uçbirim kullanarak GDM paketini kurun.
2. /etc/conf.d/xdm dosyasını yetkili kullanıcı olarak açın ve kdm yazan yeri gdm olarak değiştirin.

İkinci adımda sözü geçen xdm dosyasında sadece DISPLAY_MANAGER="gdm" satırını yazmak, GDM'nin açılışta çalışması için yeterli. GDM ile giriş yapmadan önce oturum yöneticisi olarak Xfce4 oturumunu seçmeyi unutmayın! Bu arada şiddetle tavsiye ettiğim GDM teması için şuraya bir bakın: <http://gnome-look.org/content/show.php/Arc-Colors+GDM-Walls?content=88305>

Bir Xfce Kullanıcısı Olarak

Bundan sonra artık bir Xfce kullanıcısı olarak günlük işlerinizde bilgisayarınızı kullanabilirsiniz. Yalnız, size çok önemli bir tavsiyem var. Lütfen ihtiyaçlarınızı doğru bir şekilde belirleyin! Eğer amacınız;

- Sadece işini yapan bir masaüstü ortamı kullanmak,
- Hızlı çalışarak masaüstü ortamından kaynaklanan sıkıntıları aza çekmek,

- Düşük donanıma sahip bilgisayarlarda bile rahatça müzik dinleyebilmek, resimleri görüntüleyebilmek, Internet'e girebilmekte Xfce sizin için doğru tercih olabilir.

Eğer Xfce kullanırken, KDE'de olan birçok özelliği bulamıyorsanız ve onları kendiniz için gerekli görüyorsanız, bunu Xfce'in gelişmemiş bir masaüstü ortamı olarak algılamayın. Kullanıcıların bir masaüstü ortamından beklentileri çeşit çeşit olduğu için, masaüstü ortamları da genel olarak aynı amaca hizmet etse bile farklı alışkanlıklara sahip kullanıcıları hedef alırlar. O an siz belki de KDE kullanmalısınız ve Xfce'in size göre olmadığını düşünebilirsiniz. Xfce, GNOME'a benzeyen, fakat görsellikten çok fazla taviz vermeyecek biçimde, olabildiğince basit ve hafif bir masaüstü ortamıdır, o sadece işini yapar. Bir hatayla karşılaşırsanız, Bugzilla'yı kullanmaktan çekinmeyin, hep beraber çözelim. Bol Xfce'li günler dilerim.

KDE 4'te Bir Müzisyen: Frescobaldi

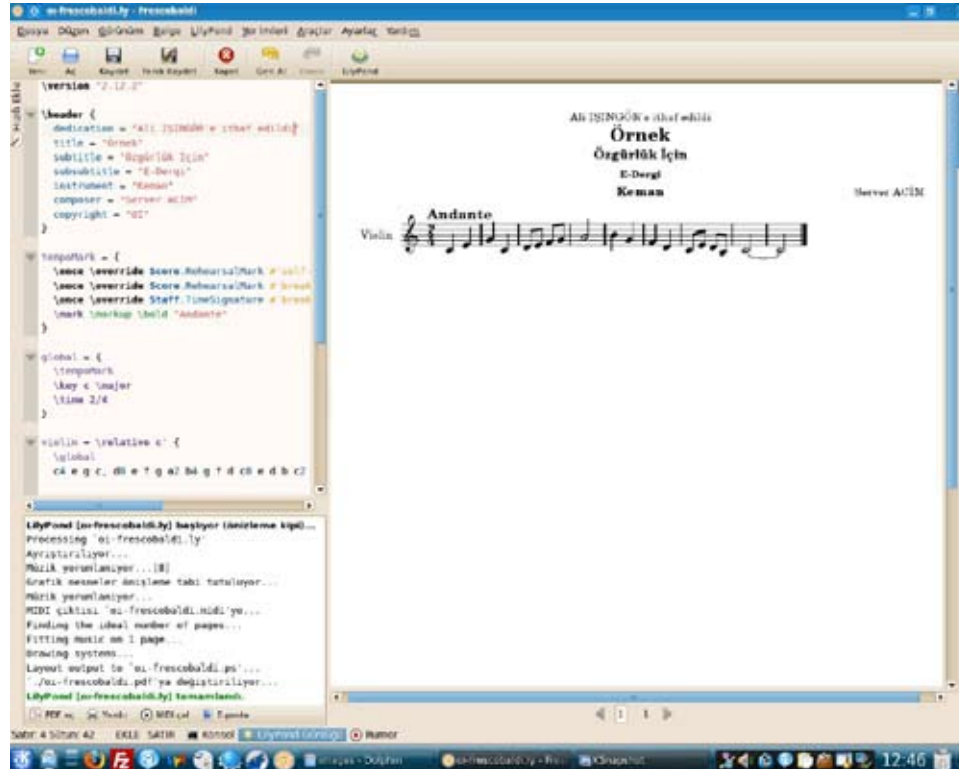
Adını 17. yüzyılın başında yaşamış bir İtalyan besteciden alan Frescobaldi, müzik notalarını bilgisayar ortamına kaydetmenizi sağlar.

Frescobaldi yazılımı, bir müzisyen ve bir programcı olan William BERENDSEN'in, önce KDE 3 masaüstü ortamında yer alan bir metin düzenleyici olan Kate uygulamasına bir "eklenti" olarak yazdığı "LilyKDE" eklentisinin, KDE 4 masaüstü ortamı için bağımsız hale getirilmiş halidir. Özgürlükçün e-Dergisi'nin geçmiş sayılarında ve Özgürlükçün'de de yayınlanan "LilyPond"

paket tanıtım yazılarını ve ardından hazırladığım "KATE için LilyKDE eklentisi" yazılarımı takip etmiş olanlar; ayrıca "LilyPond Kılavuzu" web sayfamı izleyenler, LilyPond, LilyKDE ve Frescobaldi hakkında bilgilendirme yazıları yazdığımı hatırlayacaklardır. Özgürlükçün e-Dergisi'nin bu sayısında okuyuculara Frescobaldi yazılımını tanıtanın doğru olacağını düşünüyorum.

paket tanıtımı

"LilyPond" için kısa bir tanımlama yapmaya çalışırsak, "Nota oluşturmaya giden yolda kullanılan tekniğin, daha çok matematikçilerin kullandıkları "LaTeX" yazılımda metin ve matematik formüllerini birlikte oluşturma yönteminin müziğe uyarlanmış halidir." diyebiliriz. Bir nota sayfasında yer alması gereken her simge için, latex dizgeleri müziğe uyarlanmıştır. Bunun için bir metin düzenleyiciye ihtiyaç vardır. Son eki ".ly" ile biten bir dosyayı oluşturmak için, "vim, emacs, gedit, kwrite, kate" gibi metin düzenleyicilerden herhangi birisi ya da hepsi de kullanılabilir. Çünkü bir "lilypond" dosyası, aynı bir "text" dosyası gibi derlenmeyi bekleyen ham bir dosyadır. Konsolu açıp, "lilypond dosyaadi.ly" yazar ve enter tuşuna basarsanız ve lilypond yüklüyse dosya derlenmeye başlayacaktır. Bu işlemin sonucunda elinizde "dosyaadi.pdf" ve "dosyaadi.ps" adını taşıyan ve eğer dosyada oluşturduğunuz lilypond dosyasında belirtmişseniz bir de "dosyaadi.midi" adını taşıyan iki ya da üç adet dosyanız olacaktır.

Kate için hazırlanmış olan LilyKDE eklentisiyle Kate uygulamasından çıkmadan, oluşturduğumuz lilypond dosyasının derleme işlemini, derlediğimiz dosyanın PDF çıktısını önizleme şansını yakalamaktaydık. Frescobaldi yazılımı da aslında, Kate metin düzenleyicisinin daha da geliştirilerek "müstakil-ayrı" bir hale getirilmiş şeklidir.

Frescobaldi ile, LilyKDE eklentisini kullanan Kate arasındaki dikkat çekici iki farkı madde halinde sıralayalım:

1. Metin düzenleme sırasında komutları yazma sırasında girilebilecek komut seçeneklerinin "ipucu" olarak görünmesi.
2. Uygulama penceresinin solunda, notalara yerleştirilen çeşitli işaretlerin seçilebilme olanağı.

Bu yazının yazarı olan Server ACİM, ayrıca Frescobaldi yazılımının Türkçe çevirilerini LilyKDE eklentisi sürecinden beri yapmaktadır.

Frescobaldi ile ilgili Türkçe ve İngilizce kaynak web sayfaları:

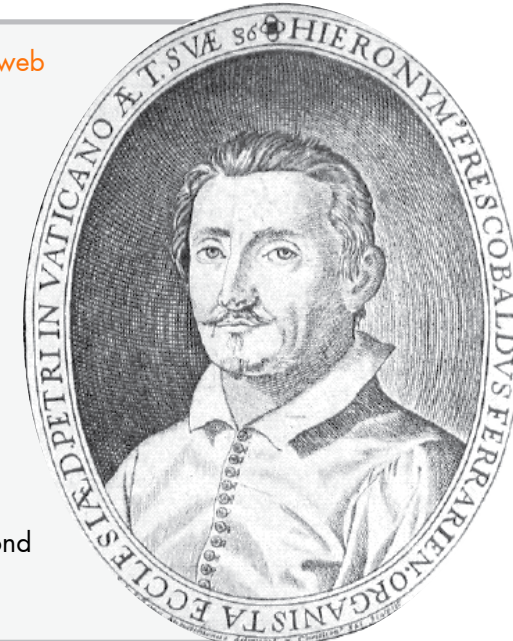
Server ACİM – LilyPond Kılavuzu:
<http://acim.name.tr/lp-dersler/>

Kate için LilyKDE eklentisi:
http://acim.name.tr/lp-dersler/ilkadimler_KateLilyKDE.html

Wilbert BERENDSEN'in web sayfası:
<http://www.wilbertberendsen.nl/>

Frescobaldi web sayfası:
<http://www.frescobaldi.org/>

Server ACİM – Frescobaldi tanıtım yazısı (LilyPond Kılavuzu'ndan):
<http://acim.name.tr/lp-dersler/frescobaldi.html>

Pardus 2009 Sürüm Yöneticisi
Onur Küçük ile hayatı, hobileri ve
Pardus 2009'a giden yolla ilgili keyifli
bir röportaj yaptık.

Pardus 2009'u Daha Çıkmadan Kurdum

Fotoğraf: Koray LÖKER

Öncelikle Onur Küçük'ün hikayesini duymak istiyoruz. Onur Küçük kimdir, Pardus'a gelene kadar neler yaptı?

Hayata Ankara'da gözlerimi açmamla başlayan maceram, okul çağına geldiğimde İzmir'de devam etti. Hakimiyeti Milliye İlkokulu, Bornova Anadolu Lisesi ve ardından Ege Üniversitesi Elektrik ve Elektronik Mühendisliği bölümüyle öğrenim hayatımın tamamını İzmir'de geçirdim. 1991 yılında CGA ekranlı bir

8088 PC ile başlayan bilgisayar hayatım, 1997'de Slackware ile kötü geçen ilk randevumuzla birlikte özgür yazılıma doğru kaymaya başladı. Aramıza adeta kara kedi gibi giren Lilo'yu bir ay kadar uğraştıktan sonra çalışmaya ikna edip, ses kartını tanıtmaktan, XFree ayarlarını yapmaya kadar bütün engelleri aşış da herşeyiyle çalışan bir masaüstü ortamına geçtiğimde hissettiklerimi tarif edemem. Yine de bu başarı bile Linux ile sadece dost hayatı yaşamamıza engel olmadı.

Basketbol ve tenis oynamak, üniversiteye devam etmek, profesyonel anlamda bilgisayar üzerine çalışmak ve motorsporları geçen hayatım Linux Kullanıcıları Derneği ile tanışmamla beraber daha fazla Linux'a yöneldi. İlk LKD şenliğinin İnternet kafesinin sorumluluğunu almam ve aynı şenlikte seminer vermemle başlayan LKD maceram, e-posta listelerinde, katkı verebildiğim açık kodlu projelere destek olmakla, Türkiye'nin pek çok şehrinde Linux ve özgür yazılım seminerleri vermemle devam ederken LKD etkinlik çalışma grubu ve şenlik çalışma gruplarında yürütme kurulu üyeliği ve başkanlığıyla devam etti. 2004 yılından beri Pardus geliştiricisiyim. Ayrıca LKD yönetim kurulu üyesi olarak görev yapıyorum ve çeşitli açık kodlu projelere katkı veriyorum.

Pardus'un sizce en eski geliştiricisi olarak Pardus projesinde bugüne kadar neler değişti ve neler değişmedi?

Projenin ilk zamanlarında, PiSi, ÇOMAR, YALI gibi araçlar daha tasarım aşamasındayken, Pardus'un geleceğinin nasıl olacağını merak ediyorduk. Oysa bugün Pardus'un kendini kanıtladığını, birçok platformda kendine haklı bir yer edindiğini ve gelecekte çok daha yaygın bir şekilde beğeniyle kullanılacağını biliyoruz. Projenin ilk zamanlarından farklı olan bir başka şey de geliştirici kadrosu. İlk Pardus sürümünden önce hiç tanımadığımız birçok kişi bugün Pardus geliştiricisi.

Çok çalışmak, çalışırken eğlenmek, hep daha iyisi için çalışmak ve başarmak ise projenin başından beri değişmedi :)

Boş zamanlarında Onur Küçük ne yapar, dinler, okur, izler?

Müzik benim için vazgeçemeyeceğim bir tutku. Kendimi belirli bir tarzla sınırlamak yerine, pek çok farklı tarzı takip etmeyi, yeni sanatçılar ve tarzlar keşfetmeyi seviyorum. Klasik müzikten Rock müziğe, New Age'den Psychedelic'e kaliteli bulduğum herşeyi dinlerim. Bu aralar en çok Atman, Khetzal, Vibe Tribe, Hilight Tribe, Cold House, Redd, Jehan Barbur dinliyorum. Farklı kültürleri incelemeyi seviyorum. Birkaç senedir özellikle Japon kültürünü takip ediyorum. Bol bol anime, dizi ve filmlerini izliyorum, müzik gruplarını dinliyorum vs. Ayrıca Amerika ve İngiltere'de yayınlanan pek çok dizinin de sıkı bir takipçisiyim.

Yaklaşık 10 senedir eski adıyla Türkiye Otomobil ve Motor Sporları Federasyonu bünyesinde gözetmenlik (hakemlik) yapıyorum. Türkiye şampiyonası bünyesinde ralli, drag, tırmanma, pist vb. yarışların yanında Formula 1, Dünya Ralli Şampiyonası, Avrupa Ralli Şampiyonası vb. uluslararası yarışmalarda FIA Marshall olarak görev aldım. Eskiden olduğu kadar vakit ayıramasam da boş vakitlerimde motorsporları ile ilgileniyorum.

Basılı medya ile aram bir süredir pek iyi değil. Düzenli olarak bir iki mizah dergisini takip ediyorum, fırsat buldukça da genelde fantezi romanları okuyorum ancak kitap okumaya istediğim kadar vakit ayıramıyorum.

2008.2'den 2009'a geçiş nasıl olacak? 2008'den geçiş daha önce olduğu gibi bir betik ile mi yoksa güncellemeyle mi yapılacak? 2007'den de geçiş mümkün olacak mı?

2008 sürümünden 2009 sürümüne geçiş yaparken kullanıcılarımızın sıkıntı yaşamaması için tüm depo paketlerinin hazır olması gerekiyor, bu sebeple öncelikle depo paketlerinin tamamını 2009 aktarma çalışmalarına odaklandık. Bir taraftan da geçiş yöntemi ile ilgileniyoruz, ancak altyapıda çok fazla değişiklik olduğu için sadece depo adresi değiştirmenin yeterli olmadığını gözlemledik. Şu anda geçiş işlemi yapan ve geliştirme aşamasında olan basit bir betiğimiz var, ancak kullanıcılarımıza bu işi daha verimli yapacak bir araç hazırlamak da planlarımız arasında. Kullanıcılarımızı daha fazla bekletmek istemiyoruz, bu sebeple depo paketleri hazır olduğunda geçiş işlemi aracının hazırlanmasının ne kadar süreceğine bakıp yöneme karar vereceğiz. 2007 sürümünden 2009 sürümüne geçiş için bir çalışmamız olmadı, şimdilik böyle bir çalışma yapmayı düşünmüyoruz.

Pardus 2009 için en hızlı Pardus sürümü diyebilir miyiz?

Her Pardus sürümünde olduğu gibi 2009 sürümünde de daha hızlı, daha kararlı, daha gelişmiş bir Pardus hedefiyle yola çıktık. Temel bileşenlerde yaptığımız iyileştirmeler, paketlerin hazırlanma sistemindeki değişiklikler, yeni dosya sistemimiz EXT4 ve güncel çekirdeğimiz ile şu anda Pardus 2009'un en hızlı Pardus sürümü olduğunu söyleyebiliriz. En kararlı sürüm dememiz için şu anda çok erken, kararlılık zamanla kullanıldıkça ölçülebilir, ancak kullanıcılarımızdan gelen bilgiler Pardus 2009'un da kararlılık açısından çok başarılı olduğunu gösteriyor.

Pardus 2010'un çıkmasıyla da en kısa ömürlü sürüm Pardus 2009 mu olacak?

Bunu şu anda söylemek için çok erken. 2010 sürümü ile ilgili herhangi bir çalışmamız olmadı, dolayısıyla herhangi bir tarih de belirlenmiş değil. 2009'un ömrünü Pardus geliştiricilerinin öncelikleri ve özgür yazılım dünyasındaki gelişmeler belirleyecek. Şu anda söyleyebileceğim, birçok büyük değişikliğin (altyapı değişiklikleri, KDE4 geçişi, paket derleme sistemi değişiklikleri) bir arada 2009 sürümü oluşturulurken yapılması sayesinde 2010 sürümünün çıkarılması çok daha kolaylaştı. Yeni sürümü 2009'a kıyasla çok daha rahat çıkarabileceğiz.

Pardus 2009 daha güçlü donanımlar isteyecek mi?

Bir önceki sürüme kıyasla 2009 daha güçlü donanım istemiyor, yavaş sistemlerde yaptığımız denemelerde 2009'un çok daha hızlı çalıştığını gördük. Ancak 2009 ile gelen masaüstü efektleri gibi yeni özelliklerin hepsini bir arada kullanmak istiyorsanız bu işi yapabilecek donanıma sahip olmanız gerekiyor. Tabi ki en güncel en pahalı donanımın gerekli olduğunu düşünmememiz gerekiyor, günümüzün ortalama bir bilgisayarı, düzgün donanım bileşenleri kullanıyorsa Pardus 2009'un bütün yeteneklerini rahatlıkla bir arada kullanabilir.

Örnek vermek gerekirse ben şu anda efektlerin çoğunun açık olduğu plasmoidlerle dolu masaüstümde, e-posta programım belli aralıklarla postalarımı çekerken, bir tarafta Firefox ile İnternet'te gezinirken, diğer tarafta müziğimi dinlerken ve daha pek çok yazılımı çalıştırırken Openoffice üzerinde sorularınızı yanıtlıyorum. Bu kadar çok işlemin bilgisayarına etkisi %4 işlemci kullanımı ve 400MB kadar hafıza kullanımı. Kullandığım bilgisayar ise 2.5 sene önce aldığım ve zamanının orta hallisi sayabileceğimiz bir dizüstü bilgisayar. Sanırım bu donanım desteğimiz için yeterli bir örnek sayılabilir.

Onur KÜÇÜK ve Doruk FİŞEK

Pardus 2009'un sizce en yenilikçi özelliği nedir? Delta paket mi, EXT4 mü yoksa yeni kernel mi?

Bence Pardus 2009'un en dikkat çekici özelliği görsellik ve kullanılabilirlik alanında oldu. Başta gömülü efekt desteği ile beraber yeni masaüstü ortamımız olmak üzere, KDE4 ile gelen yeni teknolojileri kullanarak hazırladığımız sistem araçlarımız, kendi ikon setimiz Milky, sistem giriş ekranından yazılımların açılış ekranlarına Pardus'a özel açılış ekranları birlikte düşünüldüğünde en çok dikkati çeken değişiklik görsel ve kullanılabilirlik alanında görülüyor.

2009 için tüm yapılmak istenenler final sürümüne yetişti mi?

Yaklaşık %90 oranında yapıldı. Ancak hala hazırlamak istediğimiz sistemler, araçlarımıza eklemek istediğimiz özellikler mevcut.

Serdar DALGIÇ ve Onur KÜÇÜK

KDE 4 geçişten ötürü, bazı kullanıcıların yeni masaüstüne alışma sıkıntısı yaşayabileceğini öngörüyor musunuz? Bu nedenle Pardus 2009'a geçme konusunda çekimser davranabilecek 2008 kullanıcılarına ne tavsiye edersin?

Bazı kullanıcıların KDE4'e alışma sürecinde sıkıntı çekeceğini tahmin ediyorum, ancak bu durum ister bir uygulamanın isterse bir işletim sisteminin yeni sürümü olsun, kullanıcılarının sık sık karşılaştığı bir durum. Değişikliklere kolay uyum sağlayamayabiliyoruz. Bilgisayar dünyası çok büyük bir hızla ilerliyor.

Özellikle son kullanıcıya hitap eden arayüzlerde gerek donanımsal gerek yazılımsal olarak inanılmaz bir hızla ilerleyen bir değişim var ve bu teknolojileri kullanan bizler de bu değişimle birlikte değişiyoruz. 2-3 sene öncesine kadar "vaay ne kadar güzel özellikleri var, ama kullanması zor" dediğimiz telefonları bugün ezberle kullanabiliyor, hatta beğenmiyoruz ya da yıllardır kullandığımız bir işletim sistemini bırakıp Pardus'a geçtiğimizde alışmamız zaman alabiliyor.

Bu yeni geçtiğimiz sistemin ya da telefonun kullanışsız olmasından değil, eski alışkanlıklarımıza fazlaca sıkı sıkıya bağlı olmamızdan kaynaklanıyor. Pek çok yenilikte olduğu gibi "yeni KDE ne kadar güzelmiş" yorumlarının kısa sürede hızla artacağına inanıyorum.

Pardus 2009'u CD'den kurduktan sonra, sisteminize ilk olarak hangi paketleri kuracaksınız?

Pardus 2009'u daha çıkmadan kurmuştum :) Baştan kuracak olsaydım ilk olarak kendim için yaptığım özelleştirmelerle Sylpheed e-posta programını kurardım, daha sonra geliştirme ve güvenlik ile ilgili araçları kurardım (system.devel bileşeninin tamamı, subversion, gdb, valgrind, strace, ltrace, nmap, iptraf, vs.)

Pardus şu an Japonca dil desteğinde çok zayıf. İlerleyen zamanlardan değişik alfabe yapısına sahip dillerde bir iyileştirme düşünüyor mu?

Değişik alfabe yapısına sahip pek çok dil için aslında altyapımız hazır, örneğin pek çok yazılımımız fribidi kitaplığı desteği ile sağdan sola yazılan dillerle bile uyumlu. Ancak bu dillerin kullanıcılarından yeterli talep ve katkı gelmediği sürece bu konularda bir çalışma yapmayı düşünmüyoruz. Pardus bünyesinde bir dilin tam desteklenmesi için o dilin KDE çevirilerinin yaklaşık 3/4 den fazla olması, Pardus araçlarının o diller için çevirilerinin yapılmış olması ve yapılmaya devam edilmesi, Pardus'un o dilde kullanımının test edilmesi gerekiyor. Ancak bu gerekliliklerin sağlandığı dilleri Pardus öntanımlı dilleri arasına ekleyebiliriz.

Tasma'nın durumu Pardus 2009'da ne olacak?

Eski Pardus sürümlerinde KDE denetim sistemini hem kullanışlılık hem de görsel açıdan yeterli bulmadığımız için Tasma'yı yazmıştık. KDE4 ile birlikte gelen sistem ayarları aracı ise KDE3 aracına kıyasla çok daha başarılı, bu sebeple tekrardan oturup baştan Tasma yazmamaya karar verdik. Kullanıcılarımızın alıştığı Tasma ismini sürdürmek için de çok az katkımız olan bir yazılımın adını değiştirmeyi etik olarak uygun görmedik.

KDE tarafında sistem ayarları aracı ile ilgili pek çok değişiklik yapılıyor. Bu değişiklikleri zamanla Pardus 2009 deposuna da ekleyip kullanıcılarımızı Tasma'yı aratmayacak bir sistem ayar merkezi sunmayı planlıyoruz.

Pardus Projesi'nde çalışmak nasıl bir şey?

Çok yorucu, ama bir taraftan da çok keyifli. Özgür yazılım üzerine çalışmak, hayatımı özgür yazılımlardan kazanmak, ürettiğim şeylerin bu kadar çok kişi tarafından kullanıldığını bilmek, ayrıca çok eğlenceli, kafa dengi ve özgür yazılımcı insanlarla birlikte çalışmak benim en büyük motivasyonum. Yaptığım işi çok severek yapıyorum, bu kadar sevmesem Pardus için emek harcamazdım.

Pardus 2009 Final sürümü çıktıktan sonra yeni Pardus araçlarının yazılmasına devam edilecek mi? Web filtreleme gibi farklı araçlar yazılacak mı?

İhtiyaç duydukça yeni araçlar yazmaya devam edeceğiz. Ayrıca yeni KDE teknolojilerini kullanan başka ufak programcıklar da hazırlamayı düşünüyoruz ama şu anda paketlere ve bu sürü için verdiğimiz sözlere odaklanmış durumdayız. Bunları hallettikten sonra koşullara bakıp gerekli gördüğümüz araçları hazırlamaya odaklanabiliriz.

OCR programlarında Türkçe tanıma desteği görecek miyiz?

Bu konuda şu anda yapılan çalışmalar var, ancak biraz zaman alacak. 2009 sürümüne yetişemeyeceği Bilmök'de yaptığımız geliştirici toplantısında belirlenmişti. Çalışmalar tamamlandığında Türkçe destekli OCR yazılımları da Pardus deposuna eklenecekler.

Özellikle 3GB üzerindeki RAM desteği (PEA) final sürümle birlikte gelecek mi? Real Time OS'u görebilecek miyiz?

Final sürümle beraber şu anda depomuzda PAE destekli çekirdek hazır durumda. Hatta kullanıcılarımızın bazılarının paketleri kurup kullanmaya başladığını da biliyoruz. RT çekirdek için talep gelirse onu da sisteme ekleyebiliriz.

KDE 4 sizce yeterli olgunluğa erişti mi? Daha önce KDE 3 için yazılmış programlar 2009'da sorunsuz çalışacak mı?

KDE3 programlarının büyük bir kısmı KDE4 sürümlerini çıkardıkları ya da KDE içine girdikleri için önceki sürümlerde kullandığımız birçok KDE aracını KDE4 teknolojileri ile kullanabiliyoruz, yeni KDE geçişi büyük bir adım olduğu için bazı araçlar istenen tüm işlevselliği henüz sunamıyor olabilir. Kısa süre içerisinde

bu eksiklerin de kapatılacağını ve KDE3'e ihtiyaç duymayacağımızı tahmin ediyorum. Duruma KDE dışından bakarsak, kullanıcı tarafında hem görsel hem de işlevsel olarak iyi durumda olduğunu düşünmekle birlikte KDE'nin, özellikle plasma alanında geliştiricilere sunması gereken özelliklerin henüz yeteri kadar olgunlaşmadığını düşünüyorum. Sıkı bir Enlightenment'cı olarak KDE'nin görsel anlamda esinlendiği kadar altyapı ve performans olarak da E'den örnek alacağı daha çok şey olduğunu düşünüyorum. Ancak KDE tarafında geliştirme süreci çok hızlı bir şekilde ilerliyor, sorunlar çözülüyor, eksikler kapatılıyor, bu yüzden KDE için çok umutluyum ve KDE seçimimizden de çok memnunum.

Pardus'un KDE ile bütünleşmedeki başarısı hakkında neler düşünüyorsunuz?

Bence KDE ile en çok bütünleşmiş Linux dağıtımı Pardus'dur. Geliştirdiğimiz 17 sistem aracını ve bunların plasmoid parçası arayüzlerimizin hepsi KDE/Qt tabanlı olarak geliştiriliyor. Sadece temel kitaplıklarla yetinmeyip, yeni nesil KDE teknolojilerini sıkı sıkıya takip edip faydalıyoruz, hatta ihtiyaç duyduğumuz yerlerde kendimiz yeni özellikler ekleyip KDE ana geliştirme sürecine de ekliyoruz.

Özellikle 2009 sürecinde hazırladığımız araçlarımızı gören diğer KDE geliştiricilerinden "KDE ile bunun yapılabileceğini bilmiyordum" ve benzeri yorumları sık sık duyuyoruz.

Ayrıca KDE gelişim sürecini yakından takip edip, depolarımızdaki paketlerde sadece yayınlanan kaynak arşivlerle yetinmiyoruz, uygun gördüğümüz hata düzeltmeleri, iyileştirmeleri, yeni özellikleri paketlerimize ekliyor, ayrıca kendi yaptığımız değişiklikleri de KDE'ye iletiyoruz.

KDE 4'ün Pardus'a getirdiği avantajlar ve dezavantajlar nelerdir?

KDE4 görsel ve kullanım olarak çok daha farklı bir masaüstü deneyimi ile beraber geliyor. Yeni bir yaklaşım, farklı bir masaüstü ortamı, görsel olarak çok daha doygun ve birbiri ile entegre araçseti isteyen kullanıcılar için çok güzel bir seçenek olması Pardus için de bir artı.

Ayrıca KDE4 geçişi ile birlikte KDE'nin kaynak kodlarının da bahar temizliğine girmesi ile daha hızlı ve kararlı bir KDE masaüstü ortamı yine Pardus için bir avantaj.

Değişiklik tercih etmeyen, alışkanlıklarından vazgeçmek istemeyen kullanıcılar içinse KDE4 geçişi Pardus için bir dezavantaj oluyor. Bazı programların KDE4 altyapısını kullanan karşılıklarının değişmesi, bazı programların özelliklerinin henüz tamamlanmamış olması, "yeni" ya da "farklı" ya hızlıca geçmek istemeyen kullanıcıların da 2009 geçişinde daha temkinli olacağını tahmin ediyorum.

Ancak KDE4 daha çok kullanıldıkça, olası sorunları çözüldükçe ve kendini ispatladıkça bu kullanıcıların da kısa sürede KDE4 kullanmaya başlayacağına inanıyorum.

2009 bilindiği üzere KDE 4 kullanıyor. Ancak pek çok kullanıcı KDE 4'e alışık değil. Bu alışma süresince bir süre daha 2008 sürümüne destek devam edecek mi? Yoksa 2008'e destek duracak, ama devamı olan kurumsal sürüm mü alışma süreci için önerilecek?

Kurumsal sürümü 2008 sürümünün devamı olarak düşünmek doğru olmaz. Kurumsal sürüm, adı üstünde, kurumsal kullanıcılara hitap eden, 2008 ile pek çok benzerlik gösteren, ancak hedef kitlesinin ihtiyaçları doğrultusunda paketlenmiş bir Pardus dağıtımı olacak. Örneğin şu anda planlanan Kurumsal sürümde oyun paketleri bulunmayacak.

Pardus ekibi 2008 sürümüne destek vermeye devam ediyor. Eski KDE de kalmak isteyen kullanıcılar 2008 sürümü ile birlikte yola devam edebilirler. 2009 sürümü içerisinde KDE3'ün durumunun ne olacağı şu anda kesin değil. Paket deposunun 2009 altyapısına aktarılması tamamlandığında durumu netleştireceğiz.

LDFLAG, CFLAGS ve benzeri değişkenlerin parametrelerine neye göre karar verdiniz? Paketçiler yeni sistemde nelere dikkat etmek zorundalar? Undefined symbols ve unused direct deps isimleriyle bilinen sorunların en pratik çözümü için ne önerirsiniz? --as-needed'in en büyük getirisi nedir?

Bu parametrelere bol bol belge okuyarak, diğer dağıtımların kullandığı sistemlere bakarak ve 2009 altyapısını hazırlarken bolcana kararlılık ve hız testi yaparak karar verdim. Özellikle as-needed desteği ile birlikte hem sistem açılışında hem de uygulamaların ilk açılış sürelerinde ciddi bir hız kazancımız oldu.

Ancak bu desteğin açılması 2009 hazırlanması sürecinde paketlerle uğraşan geliştiricilere daha fazla iş yükü olduğu da bir gerçek. Yine de geliştirici listesinde bu konuda defalarca konuşup birbirimize yardımcı olarak bu özellikleri kullanan bir Pardus dağıtımı oluşturmayı başardık.

Bu tarz özelliklerin paketlere yansımada karşılaşılan sorunlar için malesef bir "altın anahtar" yok, bu sorunları düzeltmek için paketi iyi tanımak, derleme altyapısını iyi bilmek, ne yaptığını bilmek gerekiyor. Ancak altın anahtara yakın bir çözüm olarak Internet arama motorları çok faydalı olabiliyor, genelde bu tarz özellikleri deneyen ve aynı sorunlarla karşılaşan başkaları da oluyor ve bazen bu sorunların çözümlerine de ulaşabiliyorsunuz. Özü "paylaşım" olan Özgür

Yazılım'ın en sevdiğim özelliklerinden biri de budur :)

Paket deposu dizin hiyerarşisini tekrar düzenlerken neyi temel aldınız, bu değişikliklerin ne gibi faydası oldu?

Eski bileşen yapısı farklı zamanlarda, farklı kişiler tarafından, farklı öncelikler gözetilerek yapılmıştı. Ortak bir dili yoktu, bazı bileşenler fazlaca kalabalıklaşıp neredeyse çöplüğe dönmüştü. Paketleri ayırtırmak için geliştirici listesinde bir kural seti oluşturmaya çalıştık. Bu yapıya bakarak bileşenlerin isimlerini belirleyip binlerce paketin ait olacağı yeni bileşenlerini belirledik. Bu hem çok karışık, hem her pakette kesin olarak tanımlanamayan bir süreç olduğu için sık sık kararsız

Ali Ulvi TUNÇ, Bahadır KANDEMİR ve Onur KÜÇÜK

kaldığımız, üzerinde bolca düşünmemiz gerektiği durumlar oldu. Ancak bu kadar çok çabanın sonunda işlevin ön planda olduğu, çok daha anlaşılır bir bileşen yapısı ortaya koyduk. Bu yeni yapının sayesinde de Paket Yöneticisi aracımızda da Packagekit sistemi ile uyumlu bir bileşen listesine sahip olduk.

2009'da yeni geliştiriciler yetiştirmek, onları teşvik etmek, ekibi daha da genişletmek için planlarınız var mıdır?

Bu her zaman yapmak istediğimiz, ancak istediğimiz kalitede hayata geçiremediğimiz bir konu. Yeni geliştiriciler kazanmak ve bu geliştiricilere yön vermek için yapmamız gereken pek çok şey var, ancak mevcut yapımız ve iş yükümüz ile buna yetişemiyoruz. 2009'da bu konulara daha fazla önem vermeyi ve Pardus'un insan /emek gücünün artmasını umuyorum.

2009 ile birlikte olması planlanan temel sistem kurulumu ne aşamada? Bu özellikle birlikte Pardus'u artık sunucu olarak kullanma imkanımız olacak mı?

Bu özellik sessiz sedasız 2009 içerisine girdi, kurulum sistemimizi karışık bir hale getirmemek için çok ortalıkta olmayan bir özellik olarak CD içerisine koyduk, ancak ileride kurulum seçeneklerinin çeşitleri arttırıldığında daha göz önünde olan bir ayar ile kullanıcılarımız bu seçenekleri seçebilecekler.

Kurulum CD'sinde açılış seçeneklerine yalı4=baseonly yazarsanız YALI artık sadece temel sistem kurulumu yapıyor. Bir başka özellik de Yalı artık sistem kurtarma işlemleri yapabiliyor. Pardus kurulu bir sisteminizde CD'den kurtarma seçeneği ile açılış yaparsanız Önyükleyici (grub) kurtarma, parola değiştirme ve Geçmiş Yöneticisi işlemleri 2009 sürümünde yapılabilir.

2009 ile birlikte teknik belgelendirme konusuna nasıl bakıyorsunuz? Geliştirici adayları için Pardus teknolojileri ile ilgili kapsamlı Türkçe belgeler hazırlanacak mı, hazırlanıyorsa ne aşamada?

2009'un hazırlanma sürecinde geliştirici listesinde Türkçe olarak pek çok teknik konu konuşuldu. Paketlerin hazırlanması, yeni geliştirme tabanı ile uyumluluğu, gibi. Sadece bu konuşulanların derlenip toparlanması ile bile pek çok Türkçe belge hazırlanabilir.

Bir Bestecinin Eser Yolculuğu

Pardus üzerinde ve özgür yazılımlar kullanılarak yazılan
bir kontrabas konçertosunun ilginç öyküsü...

Bir bestecinin, eser yazacağı çalgıyı/çalgıları çok iyi tanması gerekir. Ben de 1978 yılında konservatuvarın "Kontrbas" dalına girip, bu çalgıyı altı yıl boyunca bizzat çalıştığım; kontrbas dağarını az-çok tanıdığım için, bu esere başlamadan önce, eser yazacak olduğum çalgıyı çok iyi biliyor olmanın rahatlığını taşıyordum.

Konservatuvarın alt devresinden arkadaşım olan ve şu anda Anadolu Üniversitesi – Devlet Konservatuvarı'nda görev yapan Esra Gül ATALAY bana bir e-posta gönderdi. Amerika'da bir "Kontrbas Festivali"ne gideceğini, burada önemli bir Kontrbasçı olan Volkan ORHON ile bir konser vereceklerini ve konserin son parçası olarak da bir Türk bestecisinin eserini seslendirmeyi istediğini ve benim bir şey yazıp yazamayacağımı soruyordu.

Ben de uzun zamandır tanıtım yazıları yazdığım, üniversitede verdiğim yüksek lisans dersinde öğrencilerime anlattığım ve onlara çeşitli uygulamalar yaptırdığım

LilyPond ile bu eseri temize çekmeye karar verdim. Ama önce eseri yazmam gerekiyordu.

Yolculuk Başlıyor!

Ben bir bestecinin bir eseri yazmaya başlamasından önce beyninde o eseri tasarlamasıyla başlayan süreci hep bir yolculuğa benzetirim. Bu bestecinin kafasında, tek başına yaptığı bir yolculuktur. "FİKİRLER"i ara duraklara benzetirim. Hani bir yolculuğa çıktığınızda, çeşitli ara duraklarda mola verip dinlenirsiniz ya!

Kafanızda eserin ezgisel yapısı, biçimsel yapısı, çalgının/çalgıların kombinasyonu ile ilgili çeşitli fikirler dolaşmaya başlar. Bu fikirlerden bazılarını beğenirsiniz, bazılarınıysa daha ilk düşünceden sonra elersiniz. Bir eseri ben önce "beynimde" çalışmaya bu şekilde başlarım. Kafamda tasarlamaya başlar, çeşitli ezgiler düşünürüm. Bu ezgilerden bazılarını, daha sonra değerlendirmek

The screenshot shows the LilyPond software interface. The window title is "bas-duo.ly - Frescobaldi". The menu bar includes "Dosya", "Düzen", "Görünüm", "Belge", "LilyPond", "Yer İmleri", "Araçlar", "Ayarlar", and "Yardım". The toolbar contains icons for "Yeni", "Ac", "Kaydet", "Farklı Kaydet", "Kapat", "Geri Al", "Yinele", and "LilyPond". The left sidebar shows the file name "bas-duo.ly" and a "Hızlı Ekle" button. The main area displays the LilyPond source code for a piece titled "DUALITY". The code includes a header with title, subtitle, instrument, composer, dedication, and copyright information. It also includes tempo markings and paper settings. The right side of the window shows the rendered musical score for "DUALITY", a short piece for Contrabass Duo. The score is dedicated to Esra Gul ATALAY & Volkan ORHON by the composer Server ACIM. The tempo is marked "Vivace" with a metronome marking of (2+8). The score is for two Contrabasses (I and II) and a Cb. I. The score is rendered in a clean, professional style with a white background and black text and notes.

üzere notaya geçiririm. Ve giderek, gün be gün, eserde hangi "ses dizilerini" kullanacağıma, bu dizilerin "Majör ve Minör" gibi bir tonal yapısı mı olacağına; yoksa "Karcıgar" makam dizisi gibi bir diziden mi yola çıkacağıma; ölçü birimi yapısının 4/4'lük mü, 5/8'lik mi, 7/8'lik mi olacağına karar vereceğim bir süreci yaşamaya başladım. Bu süreç, bir-iki gün sürer. Sürecin sonunda, her şey netleşmiş ve sıra eseri yazmaya gelmiştir.

Yazım Aşaması

Yazım aşamasında "klasik" bir yol izledim. Bildiğimiz nota kağıdına, kurşun kalem ve silgi kullanarak notaları yazmaya başladım. Eserin tamamı "müsvedde" denilen "el yazması" ile bittikten sonra, LilyPond ile temize çekmeye başladım. Çünkü LilyPond yazılımının görevi bu. Yazılmış bir eseri, tüm çalıcılar (icracılar) tarafından okunabilir bir şekilde dönüştürmek.

Aslında bir "besteci" olarak eserin tasarlanma ve yazım aşamasında düşündüklerimi "teknik bir dille" anlatmaya çalışırsam şunları söyleyebilirim:

Eserin "biçimsel-formal" yapısını "3 Bölmeli Şarkı" biçiminde tasarladım. Yani "A-B-A". Makam dizisi olarak "Saba" ve "Hicaz" makamlarını esas aldım.

Yukarıda anlattıklarım "besteleme tekniği" açısından önemli bilgilerdir. Ama, genel bir okuyucu için anlaşılması epey zor şeylerdir. Bu yüzden kısa kestim.

Okuyucunun aklına gelebilecek olan soruları tahmin ettiğimde şöyle bir soru geliyor:

"Bir eserin yazım süreci ne kadar sürüyor? Örneğin, her gün mü çalışıyorsunuz?"

Böyle bir soruya şöyle cevap verebilirim: "Eseri yazmaya başladıktan sonra, her gün bir zaman ayırıyorum. Ama bu süre bazen günde 10 dakika, bazen 2 saat olabiliyor. Ayrıca, esere başladıktan sonra da, beyinde çalışma aşaması devam ediyor.

Eserde bir gün önce kaldığım noktayı hatırlayıp, nasıl devam edeceğimi, yolda yürürken, kendimle baş başa kaldığım herhangi bir anda sürekli düşünüyorum. Bazen insanlar beni çok dalgın buluyorlarsa bunun sebebi, kafada sürekli eser hakkında düşüncelerin gezmesidir."

Eseri LilyPond ile temize çekerken, eserde yazdığım bazı işaretlerin nasıl yazılacağını, sürekli "manual-el kitabı"na bakarak çözümlüyorum. Çünkü el kitabının tamamını ezberimde tutamıyorum doğal olarak. Eserin temize çekme işleminde de, "temkinli" davranmayı tercih ediyorum. Her gün eserin üzerinde çalışıyorum elbette. Fakat, kendimi fazla yormayacak bir yapıda çalışıyorum.

Temize çekme aşaması sonunda, sürekli kontrol ederek çalıştığım için sona geldiğimde hem uygulaması hem de kontrolleri bitmişti. Web ortamında "Internet Archive" başlığını taşıyan bir web sayfası olduğunu, bu sayfalara insanların çeşitli belgeleri, ses ve video dosyalarını "Creative Commons" lisansı ile yerleştirdiklerini biliyordum. İşte bu web sayfasında bir hesap açmıştım. O hesabımla giriş yaparak, eseri Creative Commons'ın lisans türlerinden biriyle lisanslayarak, sayfaya yükledim.

Sonra, Esra'ya bu sayfanın linkini vererek bir e-posta gönderdim. Esra'nın cevabı bir acayip geldi. Teşekkür etmeye çalışmış, ama belli ki çok yoğun bir koşuşturma içinde e-posta cevaplama çalışmış, becerememiş.

Bu eserin 12 Haziran 2009 tarihi civarında çalınacağını söylemişti. Ben de işime gücümeye devam ettim. Nasılsa ondan haber gelir, diye içim rahatı. Bir süre sonra geldi de. Bana konser videolarının YouTube'da olduğunu söyledi. Ben de hemen girdim sayfaya ve eserimin icrasını dinledim. Sonra da oturdum, bu mutluluğumu blog sayfamı takip edenlerle paylaşmak istedim. Ve şu girdiyi oluşturdum: <http://pkb101.wordpress.com/2009/06/25/bir-bestecinin-gunlugune-dusen-yeni-bir-notu/>

Evet, bir yolculuk daha bitmişti. Üzerimde de "mutlu bir yorgunluk" vardı. Yeni "eser yolculuklarına" çıkmak için, biraz nefeslenmeliydim.

Pardus Kullanıcıları İçin Yararlı Adresler

Pardus'u bilgisayarınıza nasıl kurabilirsiniz?
<http://www.ozgurlukicin.com/ia/pardus-nasil-kurulur>

Pardus topluluğu neler yapıyor?
<http://www.ozgurlukicin.com>

Dergimizin tüm sayılarını nereden bulabilirsiniz?
<http://www.ozgurlukicin.com/e-dergi>

Pardus kullanıcılarının gezegeninde neler oluyor?
<http://www.ozgurlukicin.com/gezegen>

Pardus ile ilgili teknik bilgiler için nereye bakmalısınız?
<http://tr.pardus-wiki.org>

Pardus geliştiriciler, neleri tartışıyor?
<http://liste.pardus.org.tr/mailman/listinfo/gelistirici>

Pardus kullanıcıları neleri tartışıyor?
<http://liste.pardus.org.tr/mailman/listinfo/pardus-kullanicilari>

Nerede bu Pardus kullanıcıları?
<http://www.ozgurlukicin.com/kullanici/liste>

Pardus geliştiricileri hangi hatalara çözüm arıyor?
<http://hata.pardus.org.tr>

Pardus CD'lerini nasıl temin edebilirsiniz?
<http://www.ozgurlukicin.com/cdgonder/>

Pardus kullanıcıları www.linux.com'da ne yapıyor?
<http://www.linux.com/community/groups/viewgroup/36-Pardus+Linux+User+Group>

Pardus ile ilgili Sıkça Sorulan Sorular
<http://tr.pardus-wiki.org/Pardus:SSS>

Windows'tan Pardus'a nasıl geçebilirsiniz?
http://tr.pardus-wiki.org/NASIL:Windows'tan_Pardus'a_gecis

OpenOffice.org Türkiye
<http://www.openoffice.org.tr>